

Lokalförsörjningsplan 2017-2019

Redovisning av prognosperiod 2016-2024

Uppdatering av funktionsprogram för skollokalerna

Lokalförsörjningsplan 2017-2019	1
Redovisning av prognosperiod 2016-2024	1
Uppdatering av funktionsprogram för skollokaler	1
Sammanfattning	3
Inledning	5
Behovsanalys	6
Befolkningsprognos	7
Elevantalsprognos för grundskola	13
Elevantalsprognos för gymnasieskola	22
Lokalresurser	27
Förskola	27
Grundskola	27
Gymnasieskola	28
Administrativa lokaler	28
Förändringar i lokalbeståndet	29
Skolbyggnation	30
Paviljongetableringar - Nyanlända	31
Samverkansprojekt om idrottsbehov	32
Tillgänglighetsanpassning	34
Kök	34
Konceptskola	35
Grundskola	35
Gymnasieskola	37
Administrativa lokaler	39
Kostnadsutveckling	39
Grundskola	40
Gymnasieskola	41
Administrativa lokaler	42
Stadsdelsnämndsområden	43
Bromma	45
Enskede-Årsta-Vantör	49
Farsta	53
Hägersten-Liljeholmen	57
Hässelby-Vällingby	62
Kungsholmen	67
Norrmalm	71
Rinkeby-Kista	75
Skarpnäck	79
Skärholmen	82
Spånga-Tensta	85
Södermalm	89
Älvsjö	93
Östermalm	97

Bilagor

Bilaga 5.1: Lokalresurser

Bilaga 5.2: Projektlista 2017-2019

Bilaga 5.3: Funktionsprogram för skollokaler

Bilaga 5.4: Teknisk beskrivning av befolknings- och elevantalsprognos.

Sammanfattning

Staden växer och antalet barn och ungdomar i alla stadsdelsnämnds-områden inom Stockholms stad fortsätter att öka. Redan 2017 förväntas antalet grundskoleelever i Stockholms stad bli över 100 000. Årskullarnas storlek och den långsiktiga bostadsproduktionsplanen som staden har som mål är de främsta orsakerna till den prognostiserade ökningen av antalet barn och ungdomar under prognosperioden 2015-2024. Störst ökning sett till antal sker i ålderskategorin 6-12-åringar (förskoleklass-, låg- och mellanstadieelever); en ökning om cirka 14 000 barn. Störst relativ ökning förväntas i åldern 13-15 år (40 %). Antal ungdomar i gymnasieåldern 16-18 år förväntas att öka med 34 %.

Av elever boende i Stockholm går 74 % i de kommunala grundskolorna. Över tid har andelen elever ökat i de fristående skolorna. Elevantalsmässigt antas den kommunala skolan öka mest, med drygt 13 000 barn mot en ökning om cirka 5 500 för de fristående skolorna till 2024. Under planeringsperioden 2017-2019 prognostiseras de kommunala skolorna öka med cirka 3 600 elever och de fristående med cirka 1 200. Prognosen är en framskrivning av tidigare antagningsmönster, vilket innebär att nya beteenden med anledning av exempelvis nyetablering av skolor, ambitioner att ändra antagningsmönster eller ändring av årskursindelning kommer att påverka framtida prognoser.

Utifrån stadens mål att mellan åren 2010-2030 bygga 140 000 bostäder pågår projektet Samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS). Syftet är att säkerställa det totala långsiktiga behovet av skolor fram till år 2040 kopplat till bostadsproduktion fram till år 2030. Enligt prognosen kommer antalet grundskoleelever öka med drygt 40 000 fram till 2040. Det är en ökning med 50 % mot dagens elevantal. Detta betyder att utöver dagens kapacitet antas behovet av nya skolor år 2040 motsvara 39 skolor à 900 elever. SAMS-projektet omfattar i dagsläget endast grundskola, men kommer att utökas till att även omfatta gymnasieskola. Ambitionen är att etablera skolor med högre grad av heterogena skolmiljöer, med elever med olika bakgrund och socioekonomiska förutsättningar.

Hösten 2015 fanns det cirka 70 000 gymnasieelever i Stockholms län varav nästan hälften i Stockholms stad. Elevantalet för kommunala gymnasieskolor i Stockholms stad var cirka 16 400 år 2015 och bedöms i elevprognosen öka med 850 elever fram till år 2019. Ökningen beror i stort sett på inflöde av elever från andra delar av länet. Antal elever som går i kommunala gymnasieskolor i

Stockholm och bor i Stockholm förväntas minska höstterminen 2016 och därefter sakta gå uppåt för att 2019 vara på 2015 års nivå igen.

Elevantalet i kommunala gymnasieskolor förväntas öka med 4 000 elever fram till år 2024. Cirka hälften av ökningen beror på inflöde av elever från andra delar av länet. Med nuvarande antagningsmönster förväntas samtidigt antalet elever som bor i Stockholm och går i fristående gymnasieskola öka kraftigt från dagens 10 100 till 13 800 elever år 2024 och då överstiga antalet stockholms elever i kommunal gymnasieskola med 600 elever. Totalt sett förväntas antalet gymnasieelever öka med nästan 8 600 elever eller 28 % under prognosperioden.

Egenregins verksamhetskapacitet bedöms till cirka 76 500 elevplatser i grundskola och cirka 18 300 elevplatser i gymnasieskola (exklusive byggnaden Skärholmens gymnasium). Kapaciteten har uppdaterats i samband med byggprojekt och att nya kapacitetsöverenskommelser tecknats mellan skolledning, verksamhetsavdelning och lokalenhet. Gymnasieskolans kapacitetsprojekt avslutas våren 2016.

Förvaltningen är remissinstans för planärenden som kan påverka behovet av skola. Remisserna föreslås i framtiden behandlas av utbildningsnämnden i de fall remisserna avser frågor som kan vara av principiell vikt eller att förvaltningen avråder från genomförande av exempelvis ett bostadsprojekt. Samverkansförutsättningarna kan variera beroende av motstridiga intressen och konkurrens om mark.

Funktionsprogrammet ska säkerställa goda och pedagogiska lokaler för ett långsiktigt bruk. Den nu föreslagna uppdateringen innehåller funktionskrav för kök och matsal. Funktionskraven för kök och matsal ska tillämpas för både grund- och gymnasieskola.

Inför hösten 2016 konstaterade förvaltningen behov av ytterligare kapacitet för att klara kombinationen av ordinarie intag och ytterligare asylsökande och ensamkommande barn. Utbildningsnämnden fattade i januari 2016 inriktningsbeslut för paviljongetableringar som möjliggör ökad kapacitet om 4 200 elevplatser fördelade på grund- och gymnasieskola. Ytterligare kapacitet bedöms behövas i början av planeringsperioden med anledning av de flyktningbostäder staden planerar att etablera. För gymnasieskolan finns också osäkerhet om hur genomströmningen kommer att påverkas. Ett ökat antal år inom gymnasieskolan påverkar snabbt behovet av kapacitet.

Sammanfattningsvis beräknas hyreskostnaderna totalt sett öka för såväl grund- som gymnasieskolan. Hyreskostnaderna beräknas också ta en allt större andel av resurserna, framförallt då nybyggda lokaler är dyrare än äldre. Det ekonomiska utrymmet för övriga centrala kostnader kan därmed komma att minska, om inte grundskolan får sin skolpengs andel av grundschablonen på 73,5 % sänkt. Ett alternativ är att ett system med kompensation för höga hyror införs, liknande det system som finns inom förskolan. Det skulle innebära att det ekonomiska utrymmet för undervisning och administration inte minskar i alltför hög omfattning för den eller de huvudmän som bekostar nybyggnationen.

Planerade/beslutade skolbyggnadsprojekt uppgår till cirka 11 000 elevplatser i grundskola. Sammantaget beräknas hyreskostnaderna öka med 23 % eller 317 mnkr under planeringsperioden och totalt 34 % eller 467 mnkr fram till år 2021. Med hänsyn tagen till prognostiserad elevtalsutveckling bedöms hyreskostnaden per elev öka från 18 900 kr år 2016 till 21 100 kr år 2019 och 22 400 kr år 2021. Detta innebär att hyreskostnaderna beräknas ta en allt större andel av resurserna framöver.

Sammantaget beräknas gymnasieskolans hyreskostnader öka med 17 % eller 59 mnkr under planeringsperioden och 22 % eller 77 mnkr fram till år 2021. Samtidigt är osäkerheten stor då en inhyrning av en större gymnasieenhet mycket väl kan innebära en hyreskostnadsökning motsvarande den som här redovisas som kostnadsökning för hela planeringsperioden.

Inledning

Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden på nämnd- och stadsledningsnivå ska ha möjlighet att planera det långsiktiga behovet av lokaler. Planeringsperioden omfattar åren 2017-2019. Prognosperioderna sträcker sig längre i framtiden, vanligen till 2024, men varierar beroende på vilken prognos som avses. Det ökade antalet asylsökande och ensamkommande flyktingbarn särredovisas och ingår inte i ordinarie prognoser.

Lokalförsörjningsplanen är uppdelad i tre delar:

- Behovsanalys
- Lokalresurser
- Förändringar i lokalbeståndet

Planen inleds med redovisning på stadsnivå för att därefter följas av redovisning på stadsdelsnämndsnivå.

Det finns olikheter mellan redovisning av kommunala och fristående skolor eftersom förvaltningen saknar tillräcklig kunskap om fristående skolor för att göra en likvärdig redovisning.

Förvaltningen har fått ett utökat uppdrag avseende förskolelokaler. Årets lokalförsörjningsplan har därför i viss mån utökats med information om förskolor. Förvaltningen saknar däremot ännu tillräcklig information för att göra samma grundliga redovisning som för kommunal grund- och gymnasieskola.

I bilagor redovisas lokaltillgångar (bilaga 5.1), pågående och planerade byggnadsprojekt med färdigställande under planeringsperioden (bilaga 5.2), funktionsprogram för skollokaler (bilaga 5.3) och teknisk beskrivning för befolknings- och elevprognoser (bilaga 5.4).

Behovsanalys

Målet med denna analys är att beskriva den prognostiserade ökningen av barn och unga i Stockholms stad samt att beräkna behovet av skolplatser i grund- och gymnasieskola.

Behovsanalysen grundar sig på befolkningsprognoser för Stockholms stad och län respektive elevantalsprognoser för grundskola och gymnasieskola. Elevantalsprognoserna utgår från befolkningsprognoserna, men är sedan framskrivningar utifrån tidigare antagningsmönster. Det innebär att nya beteenden med anledning av exempelvis nyetablering av skolor, ambitioner att ändra antagningsmönster eller ändring av årskursindelning påverkar framtida prognoser.

De prognoser som används i denna behovsanalys är stadens officiella befolkningsprognos för perioden 2015-2024, Stockholms läns landstings befolkningsprognos, elevantalsprognos för grundskola gällande perioden 2015-2024, för gymnasiet gällande perioden 2015-2024 samt en långsiktig elevantals- och befolkningsprognos som sträcker sig fram till år 2040 (från 2013). Prognoser för Stockholms stad tas fram en gång per år av Sweco och befolkningsprognos för Stockholms län tas fram av Stockholms läns landstings Tillväxt- och regionplaneförvaltning (TRF). Prognoserna ovan står för underlag till all statistik och analys i detta kapitel om annan referens inte är angiven.

Prognoserna redovisar barn och elever folkbokförda i staden och elever folkbokförda i andra kommuner. I stadens kommunala grund- och gymnasieskolor finns även asylsökande vilka till antalet har ökat kraftigt under år 2015. Eftersom asylsökande inte är folkbokförda och därmed inte kan placeras in i någon av prognosgrupperna redovisas faktiskt befolknings- och elevantal år 2015 och prognos exklusive asylsökande. Antalet asylsökande redovisas separat i avsnittet om nyanlända.

En teknisk beskrivning av alla prognoser samt om prognossäkerhet redovisas i bilaga 5.4.

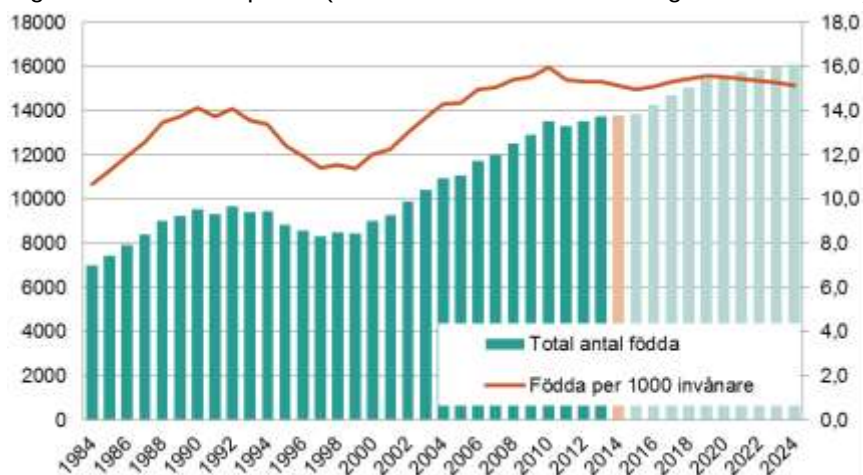
Befolkningsprognos

I slutet av år 2014 hade staden 912 000 invånare varav 186 000 i åldrarna 0-18 år. De senaste tio åren har antalet barn och unga i Stockholms stad ökat med 35 000 och ökningen ser ut att fortsätta. Under perioden 2015 – 2024 beräknas folkmängden i åldrarna 0-18 år i Stockholms stad öka till 228 600 personer. Det innebär en ökning med 23 %, eller en genomsnittlig årlig ökning på 4 200 personer. I slutet av 2017 förväntas antal barn och unga passera 200 000. Motsvarande befolkningsökning är under planeringsperioden 2017-2019 drygt 14 400 (7 %) barn och ungdomar.

Antalet födda per år i Stockholms stad är på historiskt höga nivåer. På 2000-talet har barnafödandet i Stockholm ökat kraftigt och 2014 fick Stockholm ett tillskott med nästan 14 000 nyfödda barn. Enligt prognosen kommer antalet födda barn att öka under de närmaste tio åren. Ökningen beror på att antalet kvinnor i barnafödande åldrar blir fler.

Samtidigt - när man tittar på antalet födda per 1 000 invånare - ser man en tydlig ökning för varje år under 2000-talet ända fram till år 2010 då den nådde sin topp, 16,0 barn. De senaste åren har antal barn per 1 000 invånare varit mellan 15,1 – 15,5 och antas att hålla sig på ungefär samma nivå de kommande 10 åren (figur 1).

Figur 1: Antal födda per år (Från och med år 2015 = Prognostiserat antal)

Datakälla: ODS & Sweco

För samtliga barn- och ungdomsåldrar upp till 18 år väntas befolkningen öka under prognosperioden, men alla åldersgrupper ökar inte lika kraftigt (figur 2). Totalt sett förväntas antalet barn i grundskoleåldern 6-15 år öka från 89 000 till 104 000 år 2019 och till 112 000 personer år 2024. En jämförelse för staden mellan 2014 (aktuellt befolkningsantal) och det sista prognosåret 2024 visar att:

- antalet 0-åringar ökar från 13 800 till 16 100 (17 %)
- antalet barn i förskoleåldern (1-5 år) ökar från 59 900 till 68 800 (15 %)
- antalet barn i förskoleklassåldern (6 år) ökar från 10 700 till 12 300 (15 %)
- antalet barn i lägre grundskoleåldern (6-12 år) ökar från 66 000 till 79 600 (21 %)
- antalet barn i högstadieåldrarna (13-15 år) ökar från 23 200 till 32 500 (40 %)
- antalet ungdomar i gymnasieåldern (16-18 år) ökar från 23 600 till 31 600 (34 %)

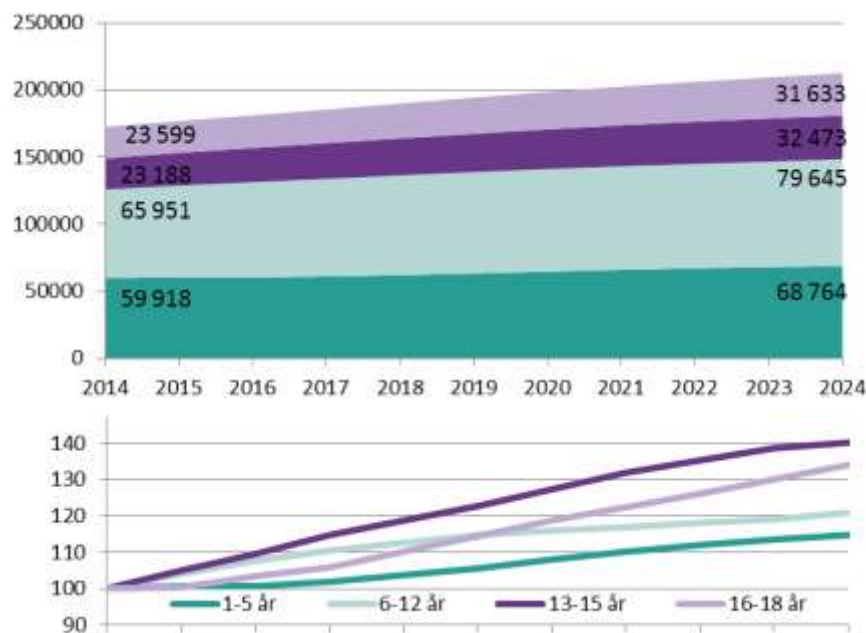
Befolkningsutvecklingen av antalet 1-5-åringar hänger starkt samman med barnafödandet och dess förändringsbenägenhet. Även om antalet födda barn per 1 000 invånare förväntas att stabiliseras, antas antalet födda barn ändå öka svagt beroende på inflyttningen och att fler personer kommer upp i åldrar där barnafödandet är högt. Samtidigt förväntas många ur de senaste årens stora barnkullar flytta ut från Stockholm - speciellt till grannkommuner - innan de börjar skolan. Därför ökar inte antalet barn i förskoleåldern 1-5 år andelsmässigt i samma grad, som de övriga barngrupperna. Under perioden 2015-2024 ökar barn i förskoleåldern med 8 800 personer och under planeringsperioden 2017-2019 är ökningen 2 900 personer.

De senaste årens stabilisering syns tydligast när man tittar på antal 6-åringar. Antalet 6-åringar förväntas att minska marginellt under planeringsperioden 2017-2019 med 46 barn, men år 2020 antas antalet barn att vara tillbaka på 2016 års nivå, och därefter ha en stabil ökning.

Årskullarnas storlek är den främsta orsaken till skolbarnens ökning under prognosperioden 2015-2024. Störst ökning sett till antal, sker i ålderskategorin 6-12-åringar. Denna grupp står för nästan en tredjedel av befolkningsökningen under perioden 2015-2024. Detta motsvarar en ökning om cirka 14 000 personer.

De som föddes vid millennieskiftet - då fruktsamheten var som lägst - har nu kommit upp i högstadieåldern och kommer så småningom börja på gymnasiet. De små ålderskullarna i kombination med den stigande fruktsamheten under 2000-talet gör att antal och speciellt andel barn i den högre grundskoleåldern, 13-15 år, och i gymnasieåldern, 16-18 år, kommer att öka kraftigt under prognosperioden. Störst relativ ökning förväntas i åldern 13-15 år (40 %). Antalet ungdomar i gymnasieåldern 16-18 år förväntas att öka med 34 %.

Figur 2: Befolkningsprognos för olika åldersgrupper år 2014-2024. Den övre figuren visar antal barn och ungdomar och den nedre indexförändringen per år.

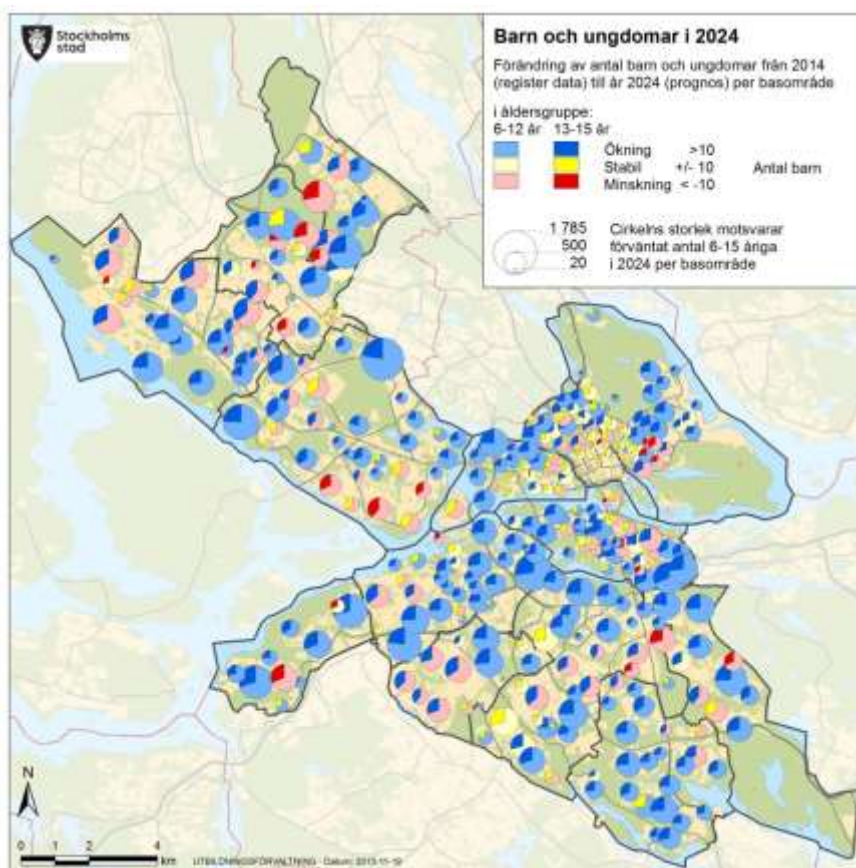
Datakälla: Sweco 2015

Befolkningsförändringar på stadsdels- och lägre nivå är ofta kraftigare än för staden som helhet (figur 3). Områdenas befolkningsstruktur och ändringar av bostadsbeståndet gör att det

kan ske stora förändringar på kort tid. Till exempel ökar antalet barn mest i områden där nya bostäder byggts de senaste åren och där nyproduktion förväntas under prognosperioden.

Hägersten-Liljeholmen är det stadsdelsnämndsområde som i antal väntas öka sin folkmängd av barn och ungdomar i åldrarna 0-18 mest. År 2024 väntas antalet uppgå till 23 400, en ökning med 6 660 invånare eller 40 % jämfört med 2014. Bromma och Enskede-Årsta-Vantör förväntas öka sin befolkning med över 5 000 personer var. Sammanlagt motsvarar ökningen i barnantal i de här tre stadsdelsnämndsområdena 41 % av den totala ökningen i staden.

Figur 3: Befolkningsökning 2014-2024 enligt befolkningsprognos 2015. Avser 6-12-åringar (ljusare färg) samt 13-15-åringar (mörkare färg) per basområde. Blå färg markerar ökning, röd minskning och gul stabil utveckling. Cirkelns storlek motsvarar beräknat befolkningsantal 2024.

Den största relativa befolkningstillväxten, efter Hägersten-Liljeholmen, väntas för Farsta med 35 % och för Östermalm med 34 %. Spånga-Tensta och Skärholmen förväntas få den absoluta och relativt sett minsta befolkningsökningen, 10 % vilket motsvarar 1 120 personer, respektive 12 % vilket motsvarar 1 010 personer.

Barn i förskoleåldern 1-5 år ökar framförallt i stadsdelsnämnds-områden med nybyggnation under prognosperioden. I Farsta, Östermalm, Hägersten-Liljeholmen, Bromma och Enskede-Årsta-Vantör förväntas antalet 1-5-åringar öka med över 20 %. På Södermalm och i mindre skala också på Norrmalm och i Älvsjö förväntas antalet barn i början av prognosperioden minska istället. Detta är områden som - i dagsläget - har väldigt mycket barn i denna ålder. I slutet av prognosperioden förväntas antal barn minska i Hässelby-Vällingby och Kungsholmen.

Den största relativa befolkningstillväxten förväntas däremot ske i Farsta med 38 %, följt av Östermalm, Kungsholmen och Bromma. Den absoluta och relativt sett minsta befolkningsökningen förväntas ske i Spånga-Tensta med 8 % ökning.

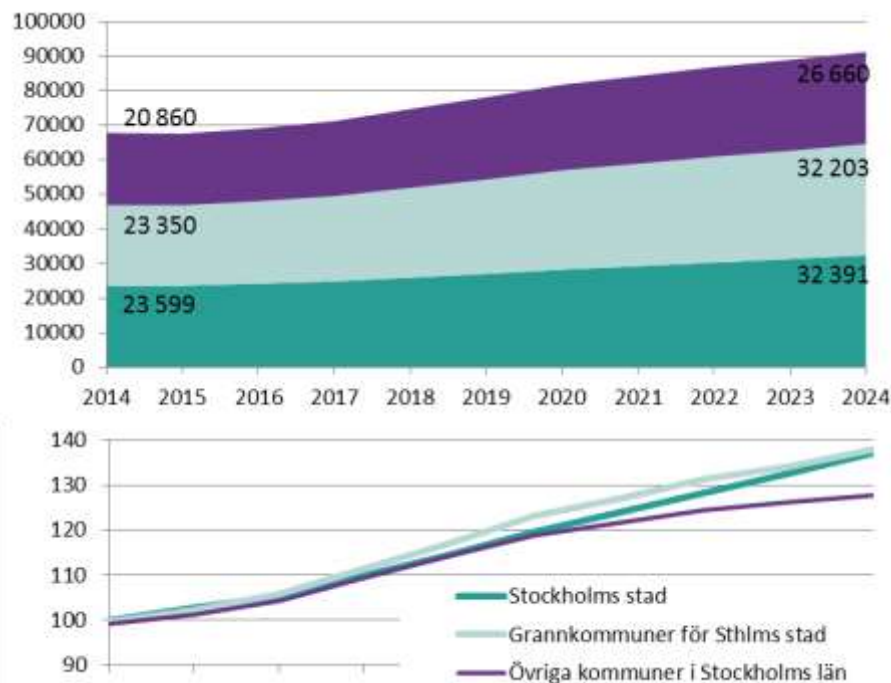
Gymnasieregionen innebär att länets alla niondeklassare – behöriga till nationellt program - kan söka till samtliga gymnasieprogram i Stockholms stad. Därför är stadens gymnasieverksamhet beroende av befolkningsutvecklingen inom hela Stockholms län. I slutet av år 2014 hade Stockholms län 67 800 ungdomar i gymnasieåldern 16-18 år, varav 23 600 bodde i Stockholms stad, 23 400 i grannkommuner för Stockholms stad och 20 900 i de övriga kommunerna i Stockholms län (figur 4).

Antalet 16-18-åringar i Stockholms län förväntas öka kraftigt. Under planeringsperioden 2017-2019 beräknas ökningen vara ungefär 3 500 ungdomar eller 4 % varje år. Ökningen sker relativt sett ungefär lika snabbt överallt i Stockholms län.

Under prognosperioden 2015-2024 förväntas antalet 16 -18-åringar öka mest i grannkommunerna till Stockholms stad, med 8 900 ungdomar (38 %). Antalet ungdomar i Stockholms stad förväntas att öka nästan lika kraftigt, med 8 800 ungdomar (37 %). I slutet på prognosperioden kommer den årliga procentuella ökningen bli något högre i Stockholms stad än i övriga länet.

Antalet 16 -18-åringar förväntas att öka långsammare i de övriga kommunerna i länet, med 5 800 ungdomar eller med 28 %.

Figur 4: Befolkningsprognos över antalet 16-18-åringar i Stockholms län 2015-2024, fördelad på Stockholms stad separat och Grann-/Övriga kommuner för sig. Den övre figuren visar antal barn och ungdomar och den nedre indexförändringen per år. TRFs befolkningsprognos för 16-18-åringar är litet kraftigare än Swecos och antal ungdomar förväntas att öka med 37 % i förhållande till Swecos prognos om 34 %.

Datakälla: TRF 2015

Stockholm befinner sig i en intensiv utvecklingsfas med snart en miljon invånare. För att möta tillväxten planeras det för 140 000 nya bostäder fram till 2030. Av den befolkningsökning som prognostiseras för staden till 2024, väntas omkring 137 000 invånare bo i nyproducerade bostäder, som planeras bli färdigställda under de kommande tio åren och cirka 31 900 av dem förväntas att vara 0-18 år gamla. Antalet 6-15-åringar i nybyggnation förväntas att vara cirka 13 200. Det är stadsdelsnämndsområdena Hägersten-Liljeholmen och Enskede-Årsta-Vantör som antas få det största tillskottet av barn i grundskoleåldern genom nybyggnation, båda knappt 2 000. Därefter kommer Bromma med cirka 1 700 och Farsta med cirka 1 300 barn i nya bostäder.

Antal inflyttningsklara lägenheter har en stor påverkan på prognosen för barn i förskoleåldern 1-5 år, men orsakar även en kraftig ökning bland barn 6-12 år. Vid slutet av prognosperioden 2015-2024 kommer antalet 6-12-åringar i befintlig bebyggelse att öka framförallt i Mariehäll, Blackeberg, Fruängen och Västberga. Nybyggnationsområdena där antalet 6-12-åringar kommer att öka kraftigt är Västberga, Mariehäll, Solberga och Liljeholmen.

Nyanlända – Prognos för asylsökande

En osäkerhetsfaktor i planeringen är nyanlända barn och ungdomar (invandrande och asylsökande). Antal invandrade barn och ungdomar i skolåldern till Stockholms stad har varit cirka 2 000 under de senaste fem åren. Nyanlända invandrare är vanligtvis inkluderade i stadens ordinarie befolknings- och elevantalsprognos. Däremot är den kraftiga ökningen av asylsökande under 2015 inte inkluderat i prognosen.

Mellan augusti 2015 och januari 2016 har cirka 1 500 asylsökande elever skrivits in i stadens grundskolor. Skolor i ytterområdena, i västerort, södra och sydvästra förorterna samt Järvaområdet, har tagit emot en stor andel av eleverna. Men det finns även skolor i innerstaden som tagit emot ett större antal asylsökande i förhållande till andra skolor.

Staden har genom Sweco tagit fram en framskrivning över det antal som väntas bli inskrivna i Stockholms stad. Swecos framskrivning av antalet asylsökande och ensamkommande flyktingbarn är baserade på Migrationsverkets tre scenarier.

Enligt högalternativet, som förvaltningen har använt för att säkerställa skolplatser åt alla, kommer antalet asylsökande de närmsta åren innebära ett tillskott på totalt 23 500 personer år 2019 varav 6 100 ensamkommande barn. Efter år 2019 minskar gruppen främst på grund av utflyttning. Antalet personer i låg- och mellanstadiet beräknas vara som flest år 2019. Det beräknas då vara omkring 1 250 barn som till största delen är födda utomlands. 2019 och framåt väntas låg- och mellanstadiebarnen minska snabbt till en nivå på omkring 700 barn. Högstadiebarnen beräknas vara som flest redan år 2017 då de är 1 900 för att därefter minska till omkring hälften år 2020 och drygt 350 barn år 2025. En majoritet av personerna i gymnasieålder, väntas vara ensamkommande barn. År 2018 beräknas de asylsökande ungdomar i gymnasieålder vara nära 4 400, varav 3 500 är ensamkommande barn.

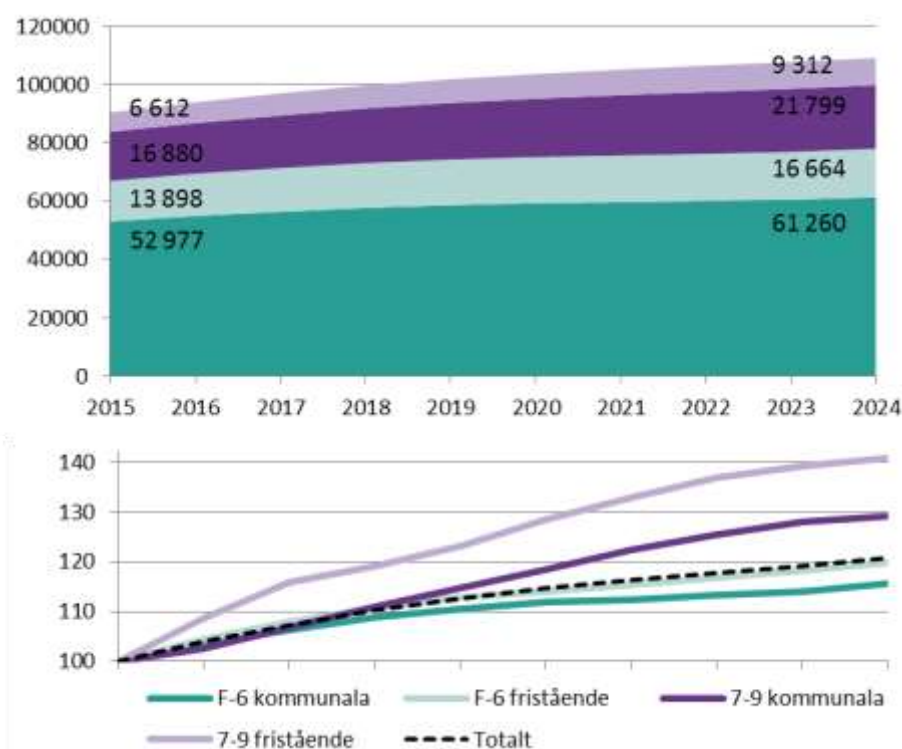
Elevantalsprognos för grundskola

Det är tydligt att antalet barn och ungdomar i alla stadsdelsnämnds-områden inom Stockholms stad fortsätter att öka. Redan 2017 förväntas antal grundskoleelever i Stockholms stad bli över 100 000. Under perioden 2015 – 2024 beräknas antal elever i åldrarna 6-15 år i Stockholms stad öka från 90 400 till 109 000. Det innebär en ökning med 21 %, eller en genomsnittlig årlig ökning på 1 900 elever. Motsvarande elevökning är under planeringsperioden 2017-2019 drygt 4 800 (5 %) elever (figur 5). Det ökade antalet

asylsökande och ensamkommande flyktingbarn särredovisas och ingår inte i ordinarie prognos.

Hägersten-Liljeholmen är det stadsdelsnämndsområde som i antal väntas öka sitt elevantal mest. År 2024 väntas antalet uppgå till 11 000, en ökning med 2 900 elever eller 36 % jämfört med 2014. Därefter kommer Farsta med ökning med 1 900 elever och Bromma med 1 800 elever. Den största relativa elevökningen, efter Hägersten-Liljeholmen, väntas för Farsta med 35 % och för Skarpnäck med 31 %. Norrmalm och Skärholmen förväntas få den absolut och relativt sett minsta elevantalsökningen, 6 % och 8 % vilket motsvarar 400 respektive 300 elever.

Figur 5: Elevantalsprognos för olika årskurser och regi år 2015-2024. Den övre figuren visar antal elever och den nedre indexförändringen per år

Datakälla: Sweco 2015

När man fokuserar på planeringsperioden 2017-2019, toppar Hägersten-Liljeholmen fortfarande med antal nya elever, följt av Bromma och Enskede-Årsta-Vantör. Den största relativa befolkningstillväxten förväntas däremot i Kungsholmen med 9 %, följt av Farsta och Hägersten-Liljeholmen. Den absoluta sett minsta elevantalsökningen, förväntas i Skärholmen med 130 elever och relativt sett i Norrmalm med 2 % ökning.

När det gäller elevantalsprognosen per årskurs (figur 6), bedöms en stor del av ökningen ske i de högre årskurserna som i dagsläget är något mindre än de lägre årskurserna. Det vill säga att under de kommande tio åren förväntas antal elever per årskurs stabiliseras till ungefär samma nivå för alla årskurserna, jämfört med dagens tyngdpunkt på de lägre årskurserna.

I årskurserna 7-9 förväntas elevantalsökningen vara kraftigast mellan 2015-2024, 8 100 elever vilket motsvarar 33 %. Största ökningen för dessa årskurser, kommer att vara i Skarpnäck, Farsta och Hägersten-Liljeholmen där den förväntas vara över 50 %.

Däremot förväntas antal barn i förskoleklass öka långsammare, med 1 200 elever under prognosperioden och till och med en nedgång med 250 elever 2017. Nästan alla stadsdelsnämndsområden förväntas få färre förskoleklass elever 2017, men nedgången är i genomsnitt bara 15 elever per stadsdelsnämndsområde och år och 50 elever som maximum. I Spånga-Tensta, Bromma och Skärholmen förväntas antal förskoleklass elever att minska redan 2016. I Hägersten-Liljeholmen förväntas inte antalet minska förrän 2018. Mot slutet av prognosperioden räknar man med att antal förskoleklass elever ska öka och då framförallt i Farsta, Östermalm och Hägersten-Liljeholmen.

Figur 6: Elevantal 2015 och 2024 samt prognostiserad förändring i elevantal per årskurs under prognosperioden 2015-2024.

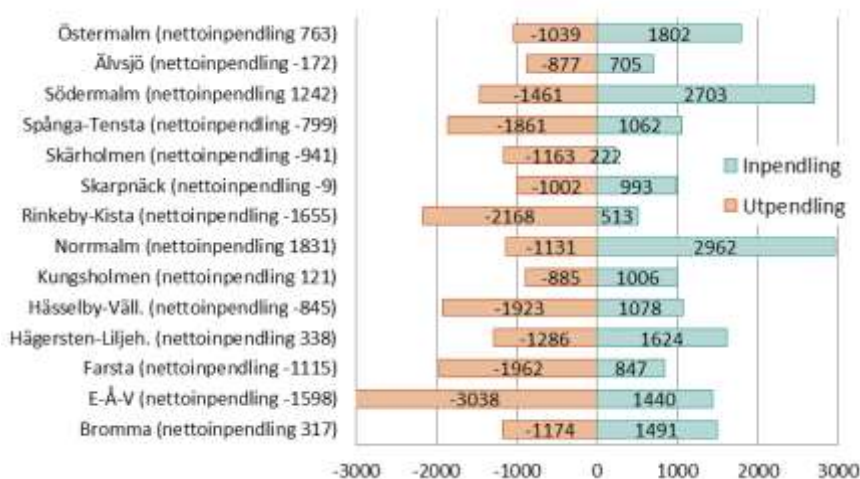
Datakälla: Bosko, Sweco 2015

Geografiska elevströmmar

I genomsnitt bor 76 % av stockholmseleverna i det stadsdelsnämndsområde där de går i skola. Skillnaden mellan områdena är stora. I Bromma (87 %), Södermalm (85 %) och Hägersten-Liljeholmen (83 %) går mest elever i skolan inom sitt eget

stadsdelsnämndsområde. I Rinkeby-Kista däremot, går endast 65 % av eleverna i en skola inom sitt eget stadsdelsnämndsområde. Därför är det viktigt att ta hänsyn till de aktuella elevströmmarna i relevantprognosen. I elevströmmarna ingår elever i både kommunala och fristående skolor.

Figur 7: In/Utpendling av elever från respektive stadsdelsnämndsområde. Avser både fristående- och egen regi år 2015.

Datakälla: Sweco 2015

När det gäller nettoinpendlingen i elevantal, det vill säga utpendlande mot inpendlande elever, tar alla stadsdelsnämndsområden i innerstaden samt Bromma och Hägersten-Liljeholmen emot mer elever än vad som pendlar ut från dessa områden. Nettoinpendlingen är störst i elevantal för Norrmalm och Södermalm. I motsats har Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör den största nettoutpendlingen sett till elevantal.

Sett till sin befolkningensmängd i åldrarna 6-15 år så är Rinkeby-Kista, Farsta och Spånga-Tensta de stadsdelsnämndsområden som har den största procentuella utpendlingen, 35 %, 33 % respektive 32 % av befolkningen. Utpendlingen är minst från Bromma (13 %) och Södermalm (15 %).

Norrmalm har den överlägset största inpendlingen. Cirka 44 % av eleverna kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Nästan 1 000 elever inpendlar till Adolf Fredriks musikklasser och nästan 2 000 till övriga skolor på Norrmalm. Det vill säga att även utan Adolf Fredrik har Norrmalm det högsta pendlingsnettot. 31 % av eleverna på Östermalm och 24 % på Södermalm kommer från andra stadsdelsnämndsområden.

Andel elever som går i skolan i sitt eget stadsdelsnämndsområde är ganska stabil över tid. När en ny skola öppnas – eller en skola läggs

ned – påverkas naturligtvis andelen. I övrigt är det väldigt små förändringar. Farsta är dock undantaget från regeln. Där har mellan åren 2010 och 2015, andelen elever inom eget stadsdelsnämndsområde varierat mellan 65 – 78 %.

Mellan 2010-2015 har nettopendlingen ökat mest i Spånga-Tensta och Enskede-Årsta-Vantör. I båda stadsdelsnämndsområdena har andelen elever som går i skolan i annat stadsdelsnämndsområde ökat med cirka 2,5 %. På Kungsholmen har däremot andelen elever i eget stadsdelsnämndsområde ökat med 3,3 %.

Pendlingsnivåer över stadsdelsnämndsområdesgränser är beroende på årskurs och regi. I genomsnitt bor 86 % av stockholmseleverna i samma stadsdelsnämndsområde där de går i kommunal skola. För fristående skolor är motsvarande siffra 57 %.

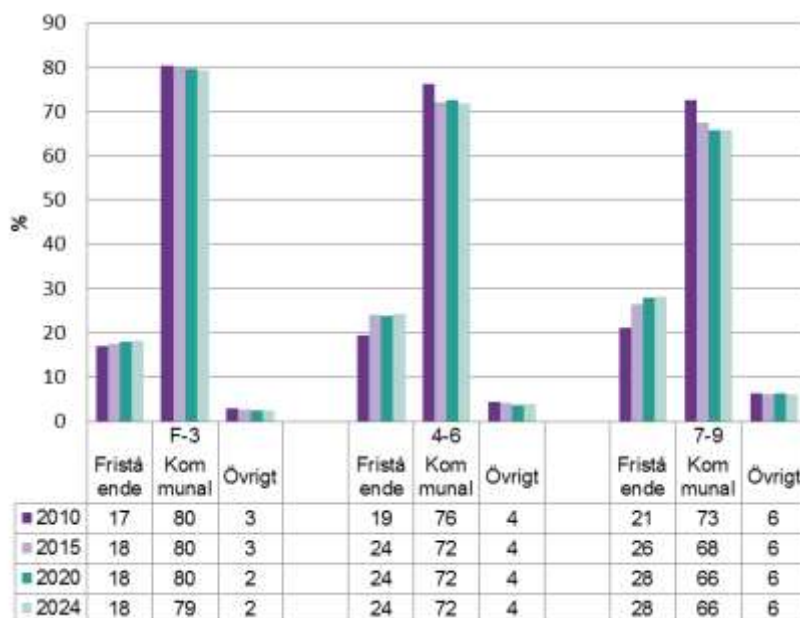
Pendling över stadsdelsnämndsområdesgränser är av en relativt liten omfattning under de första skolåren. Av förskoleklass elever går 87 % i skolan i sitt eget stadsdelsnämndsområde men andelen ökar successivt med högre årskurser. Den stora förändringen när det gäller pendlingsförfarandet, sker i årskurs 4 (76 % i eget SDN) samt i årskurs 7 (63 % i eget SDN).

Elevströmmar mellan kommunala och fristående skolor
Av elever boende i Stockholm går 74 % i kommunala grundskolor.

Över tid har andelen elever ökat i de fristående skolorna och elevantalsprognosen beräknar att andelen elever i fristående skolor kommer att öka marginellt under prognosperioden från dagens 23 % till 24 % i 2024. Elevantalsmässigt antas den kommunala skolan öka mest, med drygt 13 000 barn mot en ökning om cirka 5 500 för de fristående skolorna till 2024. Under planeringsperioden 2017-2019 bedöms de kommunala skolorna öka med cirka 3 600 elever och de fristående med cirka 1 200.

Andelen elever i fristående skolor ökar successivt med elevernas årskurs (figur 8). Av eleverna i årskurs F-3 går 80 % i kommunal skola. Bytet från kommunal till fristående skola sker oftast i årskurs 4, 6 och 7. I genomsnitt går 72 % av elever i årskurs 4-6 i kommunal skola och 68 % i årskurs 7-9. Den största förändringen sker i de högre årskurserna där andelen elever i fristående skolor ökar och beräknas öka med flest procentenheter.

Figur 8: Procentuell fördelning av elever i kommunala grundskolor per årskurs 2010 och 2015 samt prognos för 2020 och 2024

Datakälla: Bosko, Sweco 2015

Det finns en stor skillnad mellan stadsdelsnämnderna (figur 9). Av eleverna på Östermalm går 52 % i fristående skolor, följt av Kungsholmen med 31 %. Samtidigt går 92 % av eleverna i Älvsjö och 87 % av eleverna i Enskede-Årsta-Vantör i kommunala skolor. Andelen elever i fristående skolor kommer att öka speciellt i Rinkeby-Kista och Älvsjö. Däremot förväntas andelen elever i fristående skolor minska i Bromma, Kungsholmen, Östermalm, Skarpnäck och Farsta.

Figur 9: Andel elever i kommunala skolor per årskurs 2015 samt prognos för 2024 per stadsdelsnämndsområde

	Totalt		Åk F-3		Åk 4-6		Åk 7-9	
	2015	2024	2015	2024	2015	2024	2015	2024
Rinkeby - Kista	79	71	82	80	73	68	80	61
Spånga - Tensta	79	78	87	84	77	77	69	73
Hässelby - Vällingby	84	80	89	85	82	76	78	76
Bromma	83	84	89	89	80	82	78	79
Kungsholmen	69	74	74	76	68	74	63	70
Normalm	75	74	80	81	80	83	67	63
Östermalm	48	51	49	55	44	49	52	49
Södermalm	78	77	79	77	77	76	77	78
Enskede - Årsta - Vantör	87	85	92	91	87	86	76	72
Skarpnäck	82	84	84	84	82	84	79	85
Farsta	74	76	83	82	71	73	59	67
Älvsjö	92	87	94	90	92	86	88	82
Hägersten - Liljeholmen	72	70	79	81	65	65	68	59
Skärholmen	73	71	81	81	68	68	64	60
Totalt	77	76	82	81	75	75	72	70

Datakälla: Bosko, Sweco 2015

Tillskott av fristående grundskoleplatser sker i huvudsak genom nya skolor. Under de senaste 10 åren har i genomsnitt fem fristående skolor startat per år. Sex nya fristående grundskolor förväntas att starta till läsåret 2016/2017. Svårighet att hitta lämplig lokal är en bidragande orsak – trots behovet - till att av Skolinspektionen godkända grundskolor ändå inte startar (figur 10).

Figur 10: Antal nystartade fristående grundskolor 2008-2016

Nystartade fristående grundskolor	Start 2008	Start 2009	Start 2010	Start 2011	Start 2012	Start 2013	Start 2014	Start 2015	Trolig start 2016
Antal	9	3	7	6	3	5	4	4	6

Även om förändringen är liten mellan kommunala och fristående skolor sett till procenttalen, så handlar det om en ansevärd mängd elever. Om den procentuella fördelningen mellan kommunala och fristående skolor skulle hålla sig exakt på dagens nivå och inte öka enligt prognosen, skulle behovet att nya elevplatser i de kommunala skolorna i 2024 öka från beräknade 13 200 nya platser till 14 500, det vill säga ytterligare behov av 1 300 elevplatser.

Förskoleklass

Utvecklingen av fördelningen mellan förskoleklass i kommunal respektive fristående skola, är central i planering av nya skolor och beräkning av kapacitetsökning i de befintliga skolorna.

Fördelningen är sedan 2011 och fram till 2015 något förändrad sett till hela staden. En liten procentuell förskjutning har skett i form av att kommunal skola har ökat sin andel med en procentenhet jämfört med fristående skolor. Samtidigt förväntas dagens fördelning, 81 % av förskoleklass elever i egen regi, att hålla sig stabil de kommande tio åren.

Älvsjö, Enskede-Årsta-Vantör samt Bromma är de stadsdelsnämndsområden som har och fortsätter ha högst andel förskoleklassbarn i egen regi, över 90 %. Motsatsen uppvisar Östermalm som sticker ut med en låg andel barn i egen regi, 52 % år 2015. Rinkeby-Kista och Södermalm (båda 78 %) är två andra stadsdelsnämndsområden med låg andel förskoleklassbarn i egen regi.

De största förändringarna på stadsdelsnämnds nivå mellan 2011 och 2015 har skett i Farsta, Rinkeby-Kista, Skärholmen och Norrmalm. Där har andelen förskoleklass elever i kommunal skola ökat med över 6 procentenheter. Samtidigt har andelen förskoleklass elever minskat med nästan 6 procentenheter i Hässelby-Vällingby.

Andelen förskoleklass elever i kommunal skola förväntas minska marginellt i de flesta stadsdelsnämndsområden under de kommande

tio åren. Störst relativ minskning förväntas i Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Även i Farsta beräknas andelen elever i kommunala skolor minska. Däremot förväntas de kommunala skolornas andel av förskoleklass elever att öka kraftigt på Östermalm, mest på grund av utbyggnation av Hjorthagens skola samt etablering av nya Bobergsskolan på Norra Djurgårdsstaden (figur 11).

Figur 11: Prognostiserat antal elever i förskoleklass 2015-2024 i Stockholms stadsdelsnämndsområden samt andel elever i kommunala skolor. Blå färg markerar ökning från föregående år, röd minskning.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bromma	1075	1069	1047	1138	1135	1137	1158	1178	1198	1211
	90	90	90	91	91	91	91	91	91	91
Enskede - Årsta - Vantör	974	1006	965	1000	991	1042	1048	1073	1099	1129
	92	91	91	92	91	92	91	91	91	91
Farsta	681	704	698	691	705	714	735	773	820	852
	86	85	85	85	85	85	85	84	84	84
Hägersten - Liljeholmen	991	1038	1068	1050	1078	1066	1085	1117	1155	1195
	81	81	82	82	82	82	82	82	81	80
Hässelby - Vällingby	1015	1056	1011	982	1044	1020	1017	1031	1043	1048
	87	86	86	85	86	84	85	84	84	84
Kungsholmen	519	550	548	559	567	574	563	570	575	581
	81	80	81	80	80	80	80	80	80	80
Norrmalm	572	591	543	555	541	562	550	561	571	581
	83	83	83	83	82	83	83	83	83	83
Rinkeby - Kista	557	574	553	551	543	574	577	589	603	609
	78	78	79	79	78	78	77	77	77	77
Skarpnäck	679	695	692	711	677	693	686	700	719	737
	84	85	84	84	84	84	84	84	84	84
Skärholmen	416	407	412	404	399	404	402	407	414	418
	81	82	82	81	81	81	81	81	81	81
Spånga -Tensta	533	515	491	491	513	516	524	534	547	558
	86	85	85	84	85	85	84	84	84	84
Södermalm	1187	1268	1249	1197	1231	1185	1184	1207	1236	1257
	78	78	78	78	78	78	78	78	78	77
Älvsjö	510	513	494	482	489	476	479	497	522	555
	92	92	91	91	91	91	91	91	91	91
Östermalm	685	726	690	734	762	751	760	784	807	826
	52	53	53	54	55	56	56	57	57	58
(övrigt)	171	175	175	179	184	183	189	195	200	204
Totalt	10565	10890	10635	10723	10858	10898	10958	11214	11510	11761
	81	81	81	81	81	81	81	81	81	81

Datakälla: Sweco 2015

Prognos till 2040 - Samordnad skolplanering i Stockholm, SAMS

Utifrån stadens mål att mellan åren 2010-2030 bygga 140 000 bostäder pågår projektet Samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS). Projektet är ett samverkansprojekt under ledning av stadsledningskontoret. Deltagande förvaltningar är utbildningsförvaltningen, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, idrottsförvaltningen och SISAB. Syftet är att säkerställa det

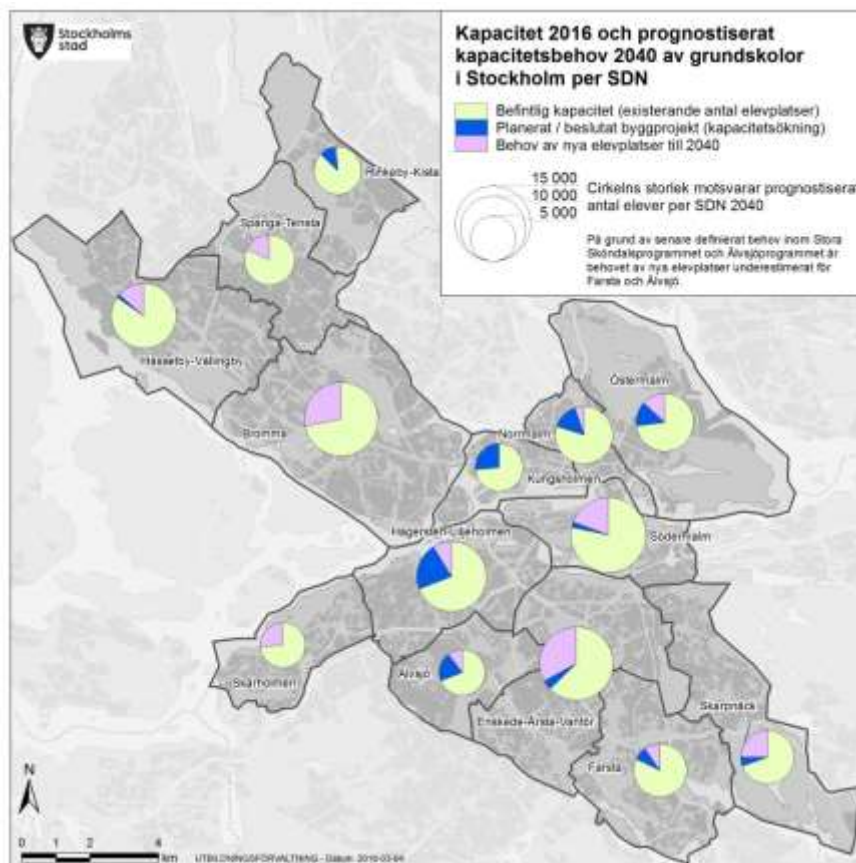
långsiktiga behovet av skolor fram till år 2040 kopplat till bostadsproduktion fram till år 2030. Projektet omfattar i dagsläget endast grundskola, men kommer att utökas till att även omfatta gymnasieskola.

En långsiktig befolknings- och elevantalsprognos till år 2040 har tagits fram av Sweco. Denna prognos innehåller samtliga 140 000 bostäder på stadsdelsnämndsområdesnivå och täcker därför även in den ordinarie prognosperioden 2015-2024. Enligt prognosen kommer antal grundskoleelever öka med drygt 40 000 fram till 2040. Det är en ökning med 50 % mot dagens elevantal.

Elevantalet bedöms att öka mest i Enskede-Årsta-Vantör (5 600), Hägersten-Liljeholmen (5 100) och Bromma (4 700). Jämfört med dagens elevantal förväntas elevantalet öka kraftigt också på Östermalm (+61 %), Skärholmen (+55 %) och Farsta (+53 %). Minst ökning förväntas - sett i absoluta och relativa tal - i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista.

Under 2015 har utbildningsförvaltningen producerat rapporter per stadsdelsnämndsområde som redovisar behovet av nya skolor och ökad kapacitet på lång sikt. Osäkerhet finns då prognosen är på stadsdelsnämnds nivå och platserna för bostadsproduktionen inte alltid är kända. Utbildningsförvaltningens rapporter har använts som underlag till en serie workshops tillsammans med övriga förvaltningar. Målet har varit att identifiera tänkbara platser för nya skolor och utbyggnationsmöjligheter vid befintliga skolor. Utöver dagens kapacitet antas behovet av nya skolor år 2040 motsvara 39 skolor à 900 elever. En lägesrapport från SAMS färdigställs av stadsledningskontoret under våren 2016.

Figur 12: Kapacitet 2016 och prognostiserat kapacitetsbehov 2040 av grundskolor per stadsdelsnämndsområde. På grund av senare definierat behov inom Stora Sköndalsprogrammet och Älvsjöprogrammet är behovet av nya elevplatser underberäknat för Farsta och Älvsjö. Grön färg markerar dagens kapacitet, blå planerat eller beslutad kapacitetsökning och lila ytterligare behov för 2040.

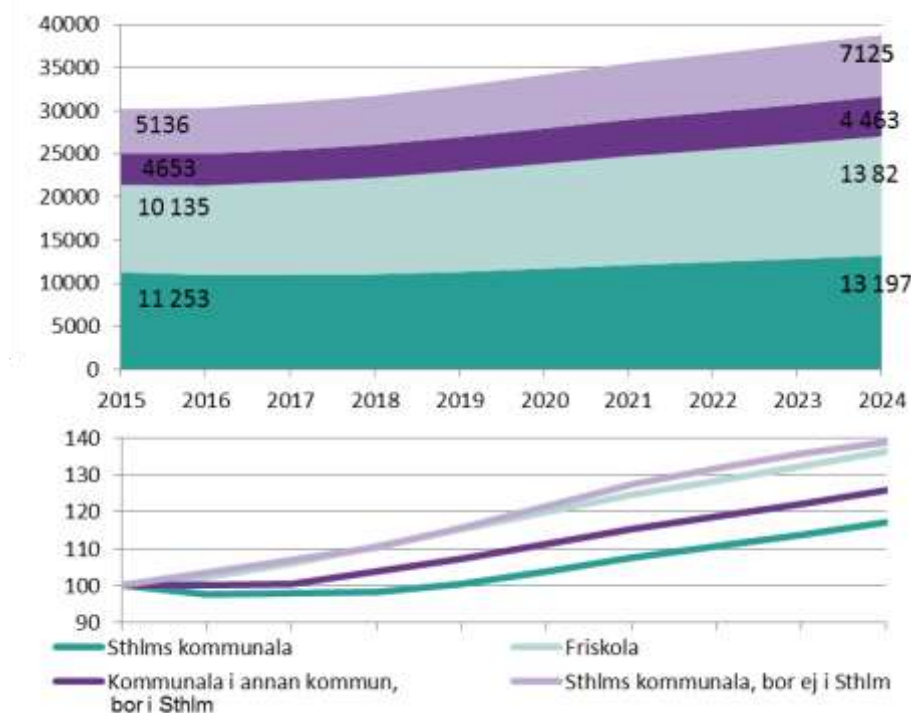
Datakälla: Bosko, Sweco, Utbildningsförvaltning

Elevantalsprognos för gymnasieskola

Genom samverkansavtalet från 2011 mellan Stockholms läns kommuner, Håbo kommun och Stockholms läns landsting, har eleverna möjlighet att söka utbildning och skola på lika villkor i hela regionen. Konsekvensen har blivit att många elever väljer att pendla in till de populära innerstadsskolorna från Stockholms grannkommuner.

Läsåret 2015-2016 finns det cirka 70 000 gymnasieelever i Stockholms län varav nästan hälften i Stockholms stad. Stockholms län har sedan 2008 haft minskade elevkullar i gymnasieskolan. 2014 var antalet 16-åringar som lägst, för att från och med 2015 öka kontinuerligt hela prognosperioden fram till 2024. Det ökade antalet asylsökande och ensamkommande flyktingbarn särredovisas och ingår inte i ordinarie prognos.

Figur 13: Elevantalsprognos för gymnasieskolan, samtliga årskurser, för hösttermin åren 2015-2024, uppdelad efter skoltyp/boendeort, uppgifter för 2015 grundas på elevregistren per den 15 september

Datakälla: Sweco, Utbildningsförvaltning

Elevantalet för kommunala gymnasieskolor i Stockholms stad var cirka 16 400 år 2015 och bedöms i elevprognosen öka med 850 elever fram till år 2019. Ökningen beror i stort sett på inflöde av elever från andra delar av länet. Antal elever som går i kommunala gymnasieskolor i Stockholm och bor i Stockholm förväntas minska höstterminen 2016 och därefter sakta gå uppåt för att 2019 vara på 2015 års nivå igen (figur 13 och 14).

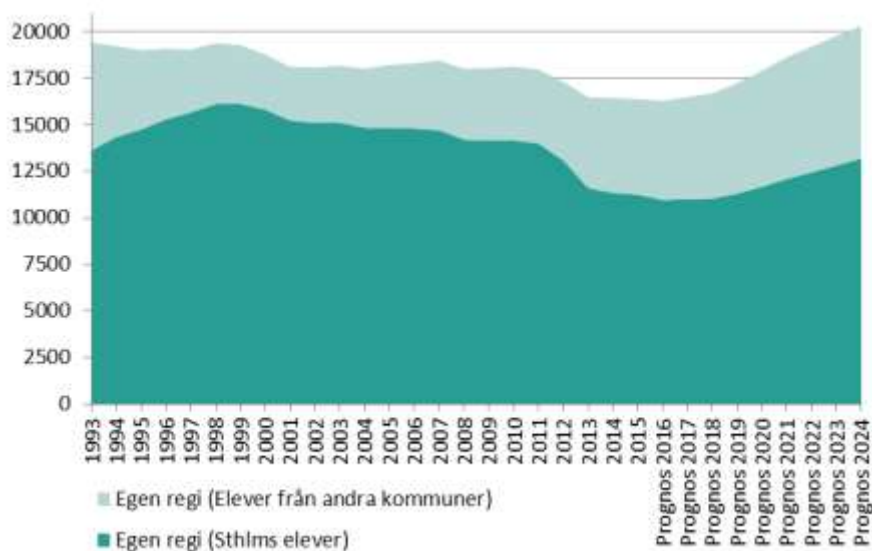
Elevantalet i kommunala gymnasieskolor förväntas att öka med 4 000 elever fram till år 2024. Cirka hälften av ökningen beror på inflöde av elever från andra delar av länet. Samtidigt förväntas antalet elever som bor i Stockholm och går i fristående gymnasieskola öka kraftigt från dagens 10 100, till 13 800 elever år 2024 och då överstiga antalet stockholmselever i kommunal gymnasieskola med 600 elever. Totalt sett förväntas antalet gymnasieelever att öka med nästan 8 600 elever eller 28 % under prognosperioden.

Utvecklingen sedan 2007 visar att allt fler elever söker en kommunal eller fristående gymnasieskola i en annan kommun (Gymnasiebehovet 2015; KSL). De förväntade större elevkullarna de närmaste åren kan dessutom öka söktrycket till innerstadsskolorna ännu mer. Det kan i sin tur leda till en

undanträngningseffekt av elever boende i Stockholm, som då söker sig till gymnasieskola utanför staden. Det är dock fortfarande svårt att förutsäga hur konsekvenserna av dessa förändringar påverkar elevpendlingen, nu när elevkullarna blir större igen (Källa: Sweco, Elevantalsprognos för gymnasieskolan 2016-2024). Än så länge beräknar prognosen att antalet elever från Stockholm som går i kommunal skola i en annan kommun ska öka från dagens 3 700 till 4 650 år 2024. Samtidigt ska antalet elever som bor i andra kommuner och går i kommunal gymnasieskola i Stockholm öka med cirka 2 000 elever under prognosperioden. Detta betyder att andelen elever i Stockholms kommunala gymnasieskolor som kommer från andra kommuner förväntas att öka från dagens 31 % till 35 % i 2024.

Rörligheten av gymnasieelever begränsar sig inte bara till pendling inom Stockholms län, utan även utanför länet. I Stockholms stads gymnasieskolor finns elever från cirka 100 kommuner – samtidigt som elever folkbokförda i Stockholm återfinns i cirka 100 kommuner.

Figur 14: Antal elever i egen regi, avser elever från Stockholms stad, samt från annan kommun.

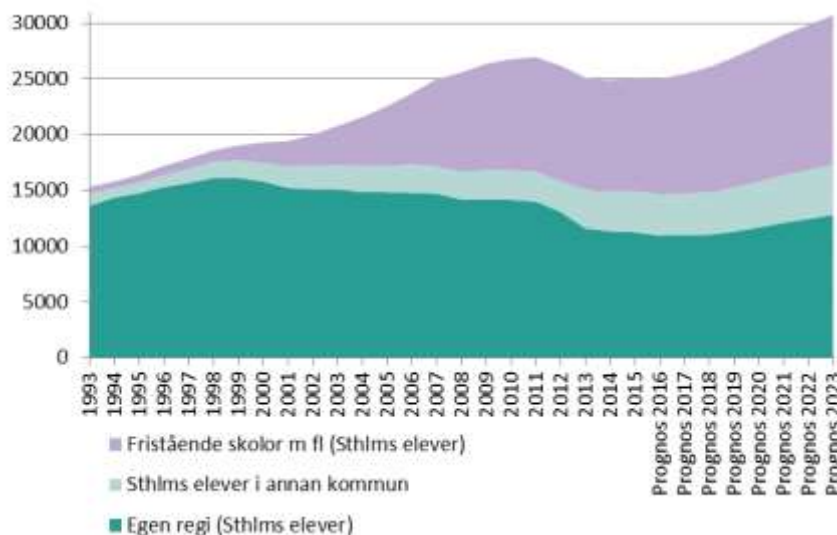
Datakälla: Sweco, Utbildningsförvaltning

Förvaltningens målbild är att 50 % av eleverna från Stockholms stad ska beredas plats i kommunal gymnasieskola i Stockholm. Andelen av stockholmseleverna som idag går i egen regi är cirka 42 %.

Totalt går 62 % av eleverna i Stockholms stad i kommunala gymnasieskolor. I Stockholms län går 60 % i en kommunal gymnasieskola och 40 % i en fristående gymnasieskola.

Antalet elever i fristående gymnasieskolor förväntas att öka kraftigt under prognosperioden. Redan 2018 förväntas antalet elever i friskolor överstiga antalet Stockholms elever i de kommunala skolorna och 2024 vara cirka 600 fler (figur 15). Detta i motsats till prognosen 2015-2023 där antalet stockholmselever i de kommunala gymnasieskolorna förväntas vara högre än antalet elever i de fristående skolorna under hela prognosperioden.

Figur 15: Procentuell fördelning av Stockholmselever efter utbildningsanordnare.

Datakälla: Sweco, Utbildningsförvaltning

Etablering av nya fristående gymnasieskolor visar en vikande trend efter 2008. Nedan redovisas (figur 16) antal nya fristående gymnasieskolor från år 2008. En del av utökningen har dock skett i befintliga fristående gymnasieskolor genom att skolorna har fått tillstånd att starta nya nationella program.

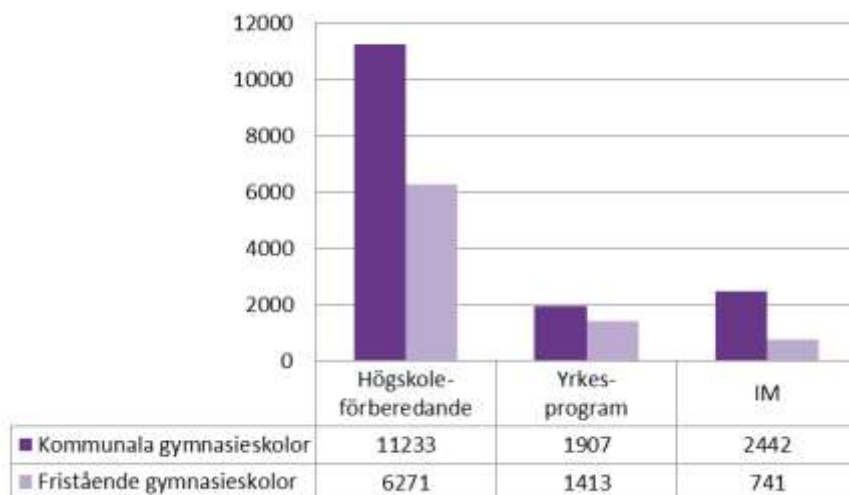
Figur 16: Antal nystartade fristående gymnasieskolor 2008-2016

Nystartade fristående gymnasieskolor	Start 2008	Start 2009	Start 2010	Start 2011	Start 2012	Start 2013	Start 2014	Start 2015	Trolig start 2016
Antal	7	3	4	2	2	4	1	0	0

De flesta gymnasieskolor i Stockholms stad ligger i innerstaden eller vid Liljeholmen. Vissa innerstadgymnasieskolor är i en klass för sig vad det gäller söktrycket till skolan, men också gymnasieprogrammet, programmets storlek, sökmönster och

arbetsmarknadens efterfrågan styr söktrycket till gymnasieskolorna (Gymnasiebehovet 2015; KSL).

Figur 17: Elevfördelning per programtyp 2015 i Stockholms kommunala gymnasieskolor, samt av Stockholmseleverna i fristående gymnasieskolor

Av gymnasieeleverna i Stockholm gick 73 % högskoleförberedande program hösten 2015 medan 14 % av eleverna gick på yrkesprogram och 13 % på introduktionsprogram. När man jämför elevfördelning per programtyp och regi är det tydligt att olika yrkesprogram (figur 17) är relativt sett större i de fristående skolorna, medan kommunala gymnasieskolor ansvarar mer för utbildningen inom introduktionsprogram. Samtidigt är yrkesprogrammen mer populära i Stockholms län än i Stockholms stad. Av alla elever i Stockholms län antogs 22 % vid ett yrkesprogram.

Gymnasiebehovet (2015; KSL) har i sin beräkning utgått ifrån antagandet att eleverna söker på samma sätt som de gjorde 2014 för att få ett första underlag som relaterar till befolkningsökningen. Resultatet av beräkningen visar att antalet elever skulle öka med cirka 10 000 elever till 2023. Av dessa skulle ökningen vid de högskoleförberedande programmen bli nästan 8 000 elever och förväntas rymmas inom programmen. Ökningen på yrkesprogrammen skulle bli cirka 2 200 elever och vissa yrkesprogram förväntas minska trots elevantalsökning. Den stora volymökningen sker alltså inom de högskoleförberedande programmen.

Antalet elever som antas på introduktionsprogrammen har ökat under de senaste åren. Siffrorna är något missvisande för Språkintröduktion. Programmet har ökat väldigt mycket under läsåret 2015-2016 till följd av nyanlända elever. Antalet elever kan snabbt öka då genomströmningstakten är osäker och elever kan

stanna kvar under flera år. I Stockholms stad har Sprintgymnasiet för nyanlända elever ökat sin kapacitet med en enhet till, Sprint 2.

Lokalresurser

Lokaltillgångar redovisas i bilaga 5.1. För egenregi redovisas kvadratmeteryta fördelat på permanenta och tillfälliga lokaler. Med tillfälliga lokaler avses permanenta byggnader med tillfälligt bygglov för skola och paviljonger oavsett permanent eller tillfälligt bygglov. Det är normalt fastighetsägaren som söker bygglov så det kan finnas tillfälliga bygglov som förvaltningen inte känner till och som saknas i bilagan. Tillfälligt bygglov beviljas fem år i taget och upp till 15 år, förutsatt att den sökande kan visa att det är ett tillfälligt och inte permanent behov. Det är inte möjligt att söka tillfälligt bygglov och sedan permanent bygglov på samma plats. Tillfälligt bygglov kan därför inte användas för att klara permanenta kapacitetsbehov.

Förskola

574 kommunala och 434 enskilt drivna förskolor finns i staden och redovisas på respektive karta över stadsdelsnämndsområden. Störst andel av enskilt drivna förskolor, över 50 % av beståndet, finns i Södermalm, Norrmalm och Östermalm. Samtidigt är över 70 % av förskolebeståndet i Hägersten-Liljeholmen och Spånga-Tensta kommunalt.

Per den sista februari 2016 är 54 300 barn inskrivna i förskola. 34 800 barn går i kommunala förskolor och 19 500 i enskilt drivna förskolor.

Grundskola

Det finns 120 kommunala grundskolor i staden.

Egenregins verksamhetskapacitet bedöms till cirka 76 500 elevplatser, mot cirka 73 200 elevplatser i föregående års lokalförsörjningsplan. I slutrapporten för projektet Skolbyggnation för ett växande Stockholm (bilaga till lokalförsörjningsplan 2016-2018) bedömdes antalet elevplatser år 2020 till cirka 82 200 elevplatser.

Kapaciteten uppdaterats successivt i samband med byggprojekt eller att nya kapacitetsöverenskommelser tecknas mellan skolledning, verksamhetsavdelning och lokalenhet. Överenskommelserna är ett resultat av den kapacitetsinventering som genomfördes under 2014. Det kapacitetsverktyg förvaltningen tagit fram ger större kunskap

om skolbyggnaderna och är en förutsättning för likvärdig bedömning av skolor och för att kapacitet ska tas tillvara.

Gymnasieskola

Det finns 12 kommunala gymnasieskolor i innerstaden; Norrmalm, Kungsholmen, Södermalm och Östermalm. Ytterligare ett 15-tal finns i ytterstaden.

Kapaciteten bedöms till cirka 18 300 elevplatser exklusive Skärholmens gymnasium. För ett år sedan värderades kapaciteten till cirka 16 500-17 750, varav drygt 3 000 elevplatser särskilt anpassade för yrkesprogram.

Av dessa 18 300 elevplatser är drygt 2 600 platser anpassade för yrkesprogram. Flertalet av yrkesprogrammen tar in komvux-studerande för att fylla klasserna. Drygt 1 300 elevplatser är anpassade för språkinträdning och runt 1 600 elevplatser är avsedda för de övriga inträdningsprogrammen (IM).

Kapacitetsöverenskommelser tecknas mellan skolläning, verksamhetsavdelning och lokalenhet och finns nu för näst intill samtliga gymnasieskolor. Överenskommelserna är ett resultat av den kapacitetsinventering som genomfördes under 2015. I de fall överenskommelse ännu inte finns har nuvarande elevantal använts i beräkningen. Antalet elevplatser förväntas att öka med några hundra platser efter att överenskommelse upprättats på kvarstående skolor. Kapacitetsprojektet avslutas under våren 2016.

Administrativa lokaler

Administrativa lokaler omfattar lokaler för förvaltningens gemensamma administration och det centrala kontoret för avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa. Kapaciteten bedöms till 390 arbetsplatser på Hantverkargatan för förvaltningens gemensamma administration och på Trekantsvägen för avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa. Lokaler finns redovisade i bilaga 5.1.

Administrativa lokaler för fackligt förtroendevalda, pedagogisk personal eller elever ingår inte i redovisningen, det gäller exempelvis Språkcentrum, Sofia distans, Start Stockholm, Ungdomsmottagningen och enheten för vägledning och antagning/Skolslussen.

Förändringar i lokalbeståndet

Planeringsprocessen

Utbildningsförvaltningens långsiktiga planering utgår huvudsakligen från stadens prognoser, men förutsätter även löpande kontakt med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret för att tidigt fånga upp planerad bostadsbyggnation. Förvaltningen har även kontakter med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret – ofta tillsammans med SISAB - för att säkerställa utbyggnadsmöjligheter och tillgång till mark för nya skolor. Del av detta arbete sker inom ramen för SAMS. Stadsbyggnadskontorets inriktning att i ökad omfattning arbeta med områdesprogram ger förbättrade förutsättningar för samverkan i tidigt skede, innan enskilda detaljplaneprocesser påbörjas. Förvaltningen är remissinstans för planärenden som kan påverka behovet av skola. Remisserna föreslås i framtiden behandlas av utbildningsnämnden i de fall remisserna avser frågor som kan vara av principiell vikt eller att förvaltningen avråder från genomförande av exempelvis ett bostadsprojekt. Förutsättningarna till samverkan kan variera beroende av motstridiga intressen och konkurrens om mark.

Likvärdighet

Stockholm är en segregerad stad utifrån boende och i skolorna har detta förstärkts av det fria skolvalet, vilket har lett till mer homogeniserade skolmiljöer. I underlag för budget 2017 med inriktning för 2018 och 2019 (avsnitt 2.2.2) står att utbildningsförvaltningen ska se över den geografiska indelningen av grundskoleverksamheten i syfte att skapa incitament och förutsättningar för samverkan kring skolutveckling och samverkan mellan skolor.

Ambitionen är att etablera skolor med högre grad av heterogena skolmiljöer, där elever med olika bakgrund och olika socio-ekonomiska förutsättningar kan mötas. Samtidigt kan konkurrensen om ledig mark innebära att möjligheten att påverka var en skola byggs kan vara begränsad. Bland de faktorer förvaltningen idag bedömer finns sociala barriärer och konsekvenser för skolans attraktivitet. Attraktivitet är en förutsättning för att skolan ska vara lockande för elever från olika områden. Det är samtidigt viktigt att se att sociala barriärer är påverkbara, inte minst genom inflyttning till nya bostäder.

Underhållssamordning

I den löpande planeringen ingår samordning mellan SISAB:s underhållsåtgärder och förvaltningens verksamhetsanpassningar. Underhållsansvaret omfattar befintliga funktioner och myndighetskrav enligt 2012 års nivå. Med verksamhetsanpassningar avses alla byggnadsåtgärder som görs i syfte att tillföra funktioner. Det

omfattar allt från byggnadsåtgärder i kök, tillgänglighetsåtgärder för enskilda elever till kapacitetshöjande utbyggnadsprojekt.

Genomförandeprocessen

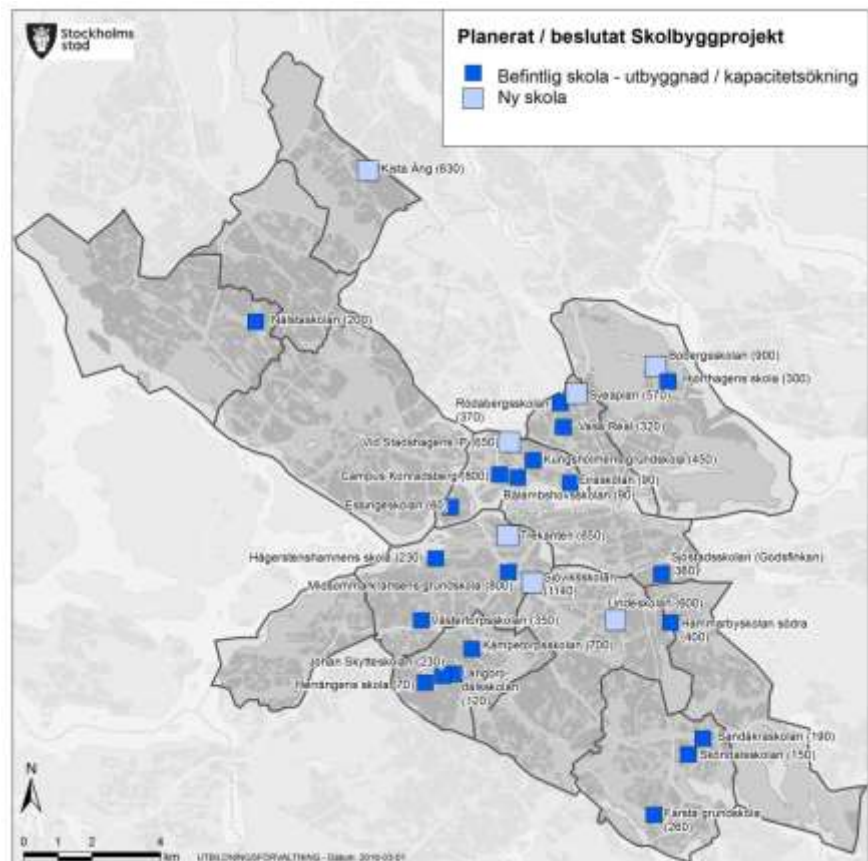
Processen för genomförande av ny-, om- och tillbyggnadsprojekt delas upp i fyra skeden: förstudie, utredningsskede, förslagshandlingsskede, genomförandeskede. Utrednings- respektive förslagshandlingsskedet avslutas med beslut i nämnd förutsatt att ärendet inte understiger nämndens delegationsnivåer. För närvarande befinner sig 168 projekt i något av dessa skeden och summan omfattar då inte ärenden i planeringsskede innan projektstart eller byggnadsåtgärder som har genomförts men ännu inte slutredovisats.

Ansvar för verksamhetsanpassningar upp till 500 tkr per projekt hanteras av respektive skolenhet. Ansvar för maskiner och inventarier ligger med några få undantag helt på skolan.

Skolbyggnation

Planerade/beslutade skolbyggnadsprojekt uppgår till cirka 11 000 elevplatser och redovisas i figur 18. Mörkblå motsvarar en skola som ska byggas ut och ljusblå en ny skola.

Figur 18: Planerat och beslutat skolbyggnationsprojekt i Stockholm.

Funktionsprogram för skollokaler

Funktionsprogrammet ska säkerställa goda och pedagogiska lokaler för ett långsiktigt bruk. Programmet bygger på att skollokaler behöver ge fysiska förutsättningar för trygghet och variation i arbetssätt. Funktionsprogrammet ska även säkerställa flexibilitet, bidra till yteffektivitet och vara hållbart över tid utifrån pedagogik och arbetssätt.

Nämndversionen av funktionsprogrammet omfattar inledande programbeskrivning och funktionskrav. Som stödmaterial finns en mer omfattande version där respektive funktion kompletterats med ”att tänka på”. Som stöd finns även beskrivning av ytriktvärden för F-6 och F-9. Funktionsprogrammet publiceras på www.stockholm.se/funktionsprogram.

Denna lokalförsörjningsplan innehåller en andra uppdatering av funktionsprogrammet, huvudsakligen gällande kök och matsal, (bilaga 5.3). Funktionskraven för kök och matsal ska tillämpas för både grund- och gymnasieskola och programmet byter därför namn till ”Funktionsprogram för skollokaler”. De delar som berör kök och matsal har kompletterats med två nya parametrar; hygien respektive arbetsmiljö, för att tydligare beskriva de särskilda förutsättningar som gäller för dessa lokaler. I programmets övriga delar finns funktionskrav kopplade till arbetsmiljö ofta under parametrarna trygghet eller arbete.

En referensgrupp bestående av kökschefer från ett tjugotal grundskolor i staden har i arbetsgrupper diskuterat och tagit fram underlag till programmet. Här har olika frågor om beredningsnivåer, utrustning samt utrustningsnivåer diskuterats och sammanställts. I de ”att tänka på” som respektive funktionskrav kompletteras med kommer att framgå att kök inte ska utrustas med stekbord och särskilda rum för bakning av bröd och för tvätt av kläder.

Under våren 2016 startade ett arbete för framtida uppdatering av funktionskrav gällande idrottslokaler. Detta arbete genomförs i samverkan med bland annat idrottsförvaltningen och ska resultera i gemensamma funktionskrav i de delar som berör både skola och föreningsliv. I kommande uppdatering planeras sedan tidigare att tydliggöra grundsärskolans behov, se under rubriken ”Grundsärskola”.

Paviljongetableringar - Nyanlända

Inför hösten 2016 konstaterade förvaltningen behov av ytterligare kapacitet för att klara kombinationen av ordinarie intag och

ytterligare asylsökande och ensamkommande barn. Utbildningsnämnden fattade inriktningsbeslut i januari 2016 för paviljong-etableringar som möjliggör ökad kapacitet om 4 200 elevplatser fördelade på grund- och gymnasieskola. Beräkningen av volymen 4 200 elevplatser baseras på det bedömda behovet för asylsökande och ensamkommande barn i årskurs 7-9 (2 800 elever) och i gymnasieskolan motsvarande en årskurs (1 400 elever). Effekten av eventuell överetablering år 2016 är att skolorna även klarar del av år 2017 utan ytterligare etablering.

Paviljongetableringarna är ett generellt kapacitetstillskott för att på skol-, områdes- och stadsdelsnämndsområdesnivå klara mottagandet av asylsökande och ensamkommande barn. För grundskolor sker etablering av ett tiotal paviljonger vid första hand vid F-9- och 7-9-skolor. Paviljongetableringar för gymnasieskolan sker även för att komma tillrätta med flaskhalsar.

De första paviljongerna förväntas vara på plats till höstterminen 2016. De gymnasieskolor som är aktuella att förstärkas med paviljonger är Kungsholmens gymnasium, Thorildsplans gymnasium, Södra Latin och Globala gymnasiet. Beroende på asylströmmarna kan paviljonger behöva etableras på fler platser.

Ytterligare kapacitet bedöms behövas i början av planeringsperioden med anledning av de flyktningbostäder staden planerar att etablera. För att planera denna kapacitetshöjning krävs kunskap om bland annat bostädernas placering och lägenhetsantal. Avstånd till kringliggande skolor och dessa skolors förutsättningar är avgörande för beslut om skolor ska kompletteras med paviljonger eller om helt nya skolor behöver etableras. För gymnasieskolan finns också osäkerhet om hur genomströmningen kommer att påverkas. Ett ökat antal år inom gymnasieskolan påverkar snabbt behovet av kapacitet.

Samverkansprojekt om idrottsbehov

Idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, Fastighetskontoret och SISAB har genomfört fyra delprojekt:

- Öka föreningslivets tillgång till stadens befintliga gymnastiksalar tills alla efterfrågade gymnastiksalar används.
- Skapa ett underlag för beslut om stadens kapacitet att hantera övernattningar i stadens egna lokaler. Underlaget ska beskriva stadens övergripande ambition, såväl som de rutiner som ska gälla för verksamheten.
- Skapa en plattform för samplanering av stadens idrottsbehov. Plattformen ska dels bestå av principiella

ställningstaganden och dels av strategier som kan ligga till grund för den fortsatta planeringen.

- Skapa en plattform för fortsatt samarbete kring uppdrag som rör skolgårdar, samt att ta fram en finansieringsmodell över hur kostnaderna ska fördelas vid anläggandet av konstgräsplaner på skolgårdar. Ambitionen ska vara att få till stånd fler konstgräsplaner och mer tillgänglig idrottsyta.

Idrottsprojekt som i dagsläget anses aktuella för samplanering är redovisade i figur 19.

Figur 19: Planerade idrottsprojekt

Samverkansprojekt	År	Kommentar
Bromma		
Alviksprogrammet	2025	Ny skola
Ulvsunda industriområde	2025	Ny skola
Solvalla/BällstaIP	2025	Ny skola
Riksby	2025	Ny skola
Enskede Årsta Vantör		
Bolidenplan/Steningeparken	2025	Ny skola, Start-PM våren 16
Slakthusområdet	2030	Ny skola
Årstafältet	2022	Ny skola, detaljplanearbete pågår
Hägersten-Liljeholmen		
Nybohovsskolan	2025	Förstudie
Hässelby-Vällingby		
Nälstråket eller Yrkesmannen	2030	Ny skola
Grimstaskolan	2017	Genomförandeskede
Kungsholmen		
Kristinebergshöjden	2021	Ev samverkan för Kristinebergsskolan.
Norrmalm		
Rödabergsskolan (pilotprojekt)	2020	Förslagshandlingsskede
Hagastaden/Bellevueparken	2025	Ny skola
Rinkeby-Kista		
Kista	2030	Ny skola
Skarpnäck		
Skarpnäcks BP/Skarpnäcksskolan	2021	Ev samverkan för Skarpnäcksskolan.
Nytorps gärde (alt. Hammarby backe)	2021	Hammarbyskolan
Spånga-Tensta		
Spångadalen	2035	Ny skola

Södermalm		
Henriksdalshamnen	2040	Ny skola
Älvsjö		
Kämpetorpsskolan	2018	Genomförandeskede
Älvsjöprogrammet		Ny skola
Östermalm		
Hjorthagshallen	2019	Förslagshandlingsskede
Frihamnen/Loudden	2025	Ny skola

Samplanering innebär utifrån utbildningsförvaltningens perspektiv hyresavtal för att säkerställa förfoganderätten dagtid och att förvaltningen åtar sig den verkliga kostnaden och inte enbart den timhyra som är aktuell vid timbokning av idrottsförvaltningens anläggningar. På så sätt säkerställs en skolas tillgång till idrott när exempelvis en skola byggs utan egen idrottsbyggnad. För utbildningsförvaltningen innebär den ökade säkerheten en ökad kostnad i relation till sedvanlig timhyra. De ekonomiska konsekvenserna kommer att redovisas i slutrapporten för delprojektet ”samplanering av stadens idrottsbehov” och bygger på pilotprojektet Rödabergsskolan. Beslut om samplanering tas i respektive nämnds genomförandebeslut. En problematik är att idrottsförvaltningens behov av idrottshallskapacitet kan ligga långt före skolans behov.

Tillgänglighetsanpassning

Publika lokaler tillgänglighetsanpassas successivt i enlighet med stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Projekten är jämnt fördelade om cirka 15 projekt per år. Därutöver omfattar större byggnadsprojekt mer omfattande tillgänglighetsåtgärder än enkelt avhjälpta hinder. Beredskap finns alltid för att genomföra projekt anpassade till enskilda elevers behov av åtgärder.

Kök

Förvaltningen har som mål att årligen aktualisera cirka fem kök för ombyggnation. Erfarenhetsmässigt är SISAB:s underhållsbehov mycket styrande i prioriteringen av vilka kök som ska verksamhetsanpassas. I projektlistan för planeringsperioden 2017-2019 (bilaga 5.2) ingår fem kök varav alla befinner sig i utrednings- eller genomförandeskede. Det är relativt få kök och antalet kommer att öka. Enbart under år 2016 förväntas hela 13 köksprojekt färdigställas, varav ett avser Konradsberg. Den stora volymen under 2016 kan innebära att projekt senareläggs till 2017.

I samband med att ny-, om-, och tillbyggnad av kök prövas lämpligheten i att ställa om från mottagningskök till tillagningskök.

I köksprojekten ingår också förberedelser för maskinell behandling av avfall. För att svara mot handlingsplanen för ökad insamling av matavfall för biologisk behandling beställer förvaltningen avfallskvarnar till ytterligare skolor och prioriterar skolor med hög produktionsvolym för att på så sätt bidra till förbättrad arbetsmiljö. Kvarnar är en av flera metoder för insamling av biologiskt matavfall.

En strategisk plan ska tas fram för att säkerställa att förvaltningen utnyttjar köksresurserna effektivt.

Funktionsprogram för kök och matsal har inarbetats i förslaget till funktionsprogram.

Konceptskola

SISAB och utbildningsförvaltningen har gemensamt utvärderat hur konceptförskolan med så små medel som möjligt, utan att ändra konceptskolans grundstruktur, kan förändras från förskola till skola. Utvärderingen har begränsats till den större konceptförskolan med åtta avdelningar, som SISAB uppfört ett antal av under de senaste åren. Slutsatsen är att konceptskolan kan rymma totalt 240 elever i fyra hemvister à 60 elever eller två hemvister à 120 elever beroende av hur verksamheten väljer att använda lokalerna. Därutöver studeras en alternativ planlösning utan hemvister och med utökat antal lärosalar. Nuvarande planlösning ska ses som ett komplement till en fungerande skola där matsal och specialsalar finns i huvudbyggnaden. Två pilotprojekt planeras starta; Sturebyskolan och Bromma gymnasium. I pilotprojekten kan planlösningarna bearbetas ytterligare. Nuvarande konceptskola är som konceptförskolan begränsad till två våningar. Vid en eventuell framtida vidareutveckling av konceptskolan bör antalet våningar öka. Byggnadens dimensioner innebär också att den är lättare att införliva i en 2- eller 4-parallellig grundskola än en 3-parallellig grundskola.

Grundskola

Grundsärskola

Förvaltningen har för avsikt att ta fram lokalstrategiska planer för grundsärskolan. Syftet är att se särskolans lokalbehov i ett geografiskt sammanhang och fördelat på norr, city och söderort. Som pilotstudie har en plan tagits fram för de norra delarna av staden. Behovet av lokaler kommer att gås igenom på motsvarande sätt för city och söderort och planer bedöms färdigställas under planeringsperioden, vilket innebär en viss senareläggning mot tidigare redovisas planering.

Förutsättningar för lokalplaneringen är att elever i grundsärskolan inte ska gå i externa lokaler och i det här fallet innebär det att även en separat byggnad på skolgården anses som extern. Grundsärskoleeleverna ska gå i samma korridor/skollokaler som andra elever.

Grundsärskola ska finnas på F-9-skolor för att ge förutsättningar för kontinuitet och säkerställa att eleven finns i en skola med jämnåriga. För elevens oberoende är det viktigt att grundsärskolan har bra kommunikationer, gärna tunnelbana, för att på så sätt undvika bil/skolskjuts.

Förvaltningen planerar att i kommande uppdatering av funktionsprogram för skollokaler tydliggöra grundsärskolans generella behov och ta fram kompletterande stödmateriel för utformning av lokaler till grundsärskolelever med flerfunktionsnedsättning respektive grundsärskolelever med autismspektrumtillstånd. Stödmaterialet för elever med flerfunktionsnedsättning kommer att utgå från lokalerna och utformningen i Vinsta grundskola västra (före detta Vinstagårdsskolan). Stödmaterialet för elever med autismspektrumtillstånd utgår från utformningen i Gullingskolan.

Fritidshem

Fritidshem ska i möjligaste mån integreras i grundskolans övriga lokaler. Det vill säga skolans alla lokaler ska användas under hela dagen och förekomst av unika fritidslokaler ska undvikas. Det är även utgångspunkten i det funktionsprogram som används vid beställning av ny-, om- och tillbyggnad.

Skolgårdar

Utbildningsförvaltningen har genomfört en inventering av samtliga skolgårdar i syfte att få bättre överblick och möjlighet att prioritera insatser till rätt skola. År 2015 startade ett antal pilotprojekt för att utvärdera och förbättra metoder för utveckling av skolgårdar. Pilotprojektet omfattar sex skolgårdar som på olika sätt utvecklas utifrån det koncept som tagits fram i funktionsprogrammet. Elever är på olika sätt delaktiga i pilotprojektet för att säkerställa delaktighet och inflytande. Pilotprojekten färdigställs under 2016. Med erfarenheterna från pågående pilotprojekt initieras ytterligare sex till nio skolgårdsprojekt per år. Förvaltningen samverkar också med idrottsförvaltningen och SISAB kring olika skolgårdsåtgärder. Under planeringsperioden förutsätts därför ett större antal skolgårdsar beröras av olika projekt.

Gymnasieskola

Förvaltningen har i uppdrag att öka den kommunala andelen gymnasieplatser samtidigt som elevantalsökningen ska hanteras. En konsekvens av detta är att lokalbeståndet behöver öka. Ur lokalhänseende finns en tydlig koppling mellan skolans geografiska plats och attraktivitet, vilket är en viktig faktor i arbetet för att öka lokalbeståndet.

Utifrån stadens översiktsplan finns det befintliga skolor som, när flera av utbyggnadsprojekten är klara, kommer att ligga ”närmare” centrum än de upplevs idag. Såväl Spånga gymnasium som Skärholmens gymnasium ligger nära kommunikationsnoder. Utifrån ett lokalperspektiv är det viktigt att slå vakt om denna lokalkapacitet då förvaltningen troligtvis aldrig skulle få motsvarande lägen, eller storlek, på nya fastigheter.

På flera nu attraktiva skolor kommer det under perioden att startas projekt för att öka kapaciteten.

Diskussioner förs också med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret för att undersöka om det finns lämpliga lokaliseringar i olika stadsutvecklingsprojekt.

Möjligheten att hyra större objekt av privata fastighetsägare har ökat då förvärv inte längre är den enda lösningen för staden. Även möjligheten för SISAB att köpa objekt har ökat. Förvaltningen kommer under planeringsperioden att utöka sin lokalsökning av större objekt.

Möjligheten att inrymma skolor i externt bestånd avtar med storleken på skolan. Skolor om cirka 300 elever är betydligt lättare att hitta inbäddade lokaler åt (det vill säga lokaler med fler hyresgäster än bara skolan) än skolor med 600 eller 1 000 elever. Det har visat sig möjligt att driva ekonomiskt bärkraftiga skolor på cirka 300 elever, och det kommer troligen att bli en parameter vid framtida inhyrningar.

Bromma

På Blackebergs gymnasium behöver skolan utökas med såväl salar som andra ytor för att möta ett ökat söktryck. Utredning om detta startar under planeringsperioden.

Bromma gymnasium kommer att byggas ut för att bereda plats för ytterligare språkinträdning. En konceptbyggnad har föreslagits för att få en snabbare byggnation. I samband med att språkinträdning

förläggs till Bromma gymnasium måste även kök och matsal byggas ut för att klara det utökade elevantalet.

Hägersten-Liljeholmen

Mindre ändringar kommer att ske på Midsommarkransens gymnasium. Sedan tidigare har delar av lokalkapaciteten lämnats till grundskolan.

Kungsholmen

Under planeringsperioden kommer flera förändringar att ske. Kungsholmens västra gymnasium fortsätter att ta lokaler i anspråk på Konradsberg och kommer fram till 2021 ha vuxit till cirka 1200 elever.

På Thorildsplans gymnasium behöver en matsalsutbyggnad ske, på så sätt kan skolan öka elevantalet avsevärt.

Enligt tidigare beslut pågår planeringen av en ombyggnad av delar av S:t Eriks gymnasium för att möjliggöra en flytt av Riksgymnasiet för Rörelsehindrade, RgRh.

Mindre förändringar sker på ISSR och Kungsholmens gymnasium.

Norrmalm

En utökning av Norra Reals gymnasium planeras under planeringsperioden. Då tidsperspektivet är viktigt kommer troligen någon typ av konceptbyggnad att testas (konceptet gäller interiört, inte exteriört). Tidigare planer på utbyggnad revideras i samband med detta.

Skärholmen

Skärholmens gymnasium kan komma att genomgå förändringar under planeringsperioden, troligtvis försvinner en av byggnaderna i stadsutvecklingsprojektet kring Skärholmen. Stockholms transport- och fordonstekniska gymnasium har en del av sin undervisning i Skärholmen. Den största delen av undervisningen sker i Lindveten, där en utbyggnad planeras. Om markbyten lyckas kommer utbyggnad att ske under planeringsperioden.

Spånga-Tensta

Ross-Tensta gymnasium kommer att genomgå en stor ventilationsombyggnad under planeringsperioden. I samband med planeringen av ombyggnaden togs beslutat att stoppa intaget av nya elever till skolan (beroende på lågt söktryck och en rapport från Skolinspektionen). Eleverna kommer att gå klart sina utbildningar på andra skolor. Vad som kommer att ske vid återöppnandet av

skolan är ännu inte klarlagt. En partiell renovering kommer att ske så att det är möjligt att bedriva språkin introduktion i lokalerna under tiden.

Södermalm

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att hitta lokaler för att etablera nya gymnasieskolor. I skrivande stund pågår arbetet med att omvandla före detta Frans Schartaus handelsinstitut på Stigberget till gymnasieskola.

Mindre förändringar sker på ISSR.

Östermalm

Under planeringsperioden kommer Östra real att evakueras för att genomgå en ventilationsombyggnad. Sökandet efter en evakueringslösning pågår.

I omvandlingen av Västra Valhallavägen har förvaltningen anmält intresse för en gymnasiebyggnad. På grund av höga partikelvärden kommer detaljplanarbetet inte att kunna påbörjas förrän 2021. En skola där kommer därför att dröja.

Administrativa lokaler

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra och effektivisera lokalanvändningen. När personalutökningar är aktuella sker det som regel genom förtätning av arbetsplatser. Utökning sker genom att det centrala arkivet får ett annex på Konradsberg.

Kostnadsutveckling

Sammanfattningsvis beräknas hyreskostnaderna totalt sett öka för såväl grund- som gymnasieskolan. Hyreskostnaderna beräknas också ta en allt större andel av resurserna, framförallt då nybyggda lokaler är dyrare än äldre. Det ekonomiska utrymmet för övriga centrala kostnader kan därmed komma att minska, om inte skolpengens andel av grundschablonen på 73,5 % sänks, inom grundskolan. Ett alternativ är att ett system med kompensation för höga hyror införs, liknande det system som finns inom förskolan. Det skulle innebära att det ekonomiska utrymmet för undervisning och administration inte minskar i alltför hög omfattning för den eller de huvudmän som bekostar nybyggnationen.

Kostnadsberäkningen år 2017-2019 tar hänsyn till hyresökningar för nya skolor, utbyggda skolor och övriga verksamhetsanpassningar. Hyreskostnaderna för paviljongetableringen, med anledning av höstens flyktningtillströmning, är medräknade för perioden och

motsvarar hyresökningar på 80 mnkr för grundskolan och 15 mnkr för gymnasieskolan. Timhyra av idrottslokaler ingår inte i hyresberäkningen.

Hänsyn har även tagits till hyressänkningar på grund av rak amortering i befintligt lokalbestånd, men inte hyresförändringar på grund av framtida ränte- och indexutveckling. Som framgår av bilaga 5.2 finns också ett antal projekt upptagna utan kostnadsbedömning. Projekt i tidigt skede är mer osäkra än projekt i senare skede. På samma sätt är projekt mer osäkra ju längre fram i tiden de planeras. Alla projekt är inte heller kända idag. En viktig förutsättning för att klara elevökningen är att befintliga lokalers kapacitet tas tillvara. Under särskild rubrik redovisas arbetet med att fastställa skolors kapacitet. Bättre kunskap om skolors kapacitet är väsentlig då delar av elevökningen förutsätts klaras genom befintligt lokalbestånd.

En eventuell förändring av möjligheten till ränteavdrag för kommunala bolag kommer att påverka SISAB samt medföra ökade hyreskostnader. Stadsledningskontorets beräkning visar på en hyreshöjning på 160 mnkr eller drygt 10 %.

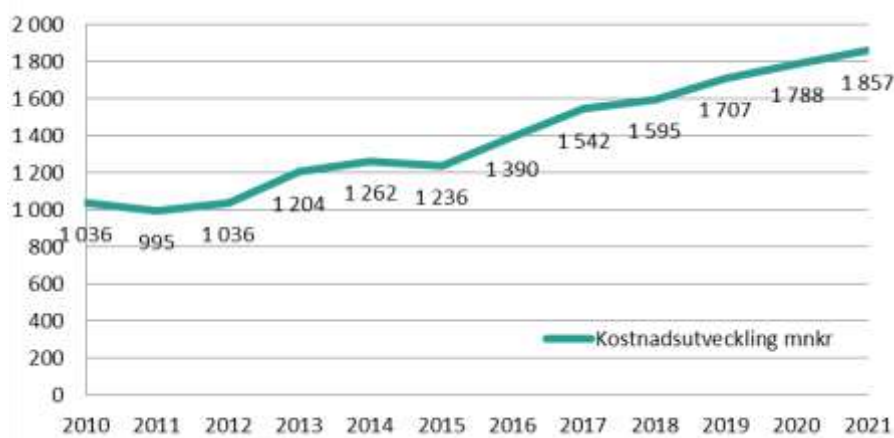
Under rubriken samverkansprojekt om idrottsbehov redovisas att samplanering av idrottslokaler kommer att innebära ökad kostnad i relation till timhyra av idrottssalar.

Grundskola

Sammantaget beräknas hyreskostnaderna öka med 23 % eller 317 mnkr under planeringsperioden och totalt 34 % eller 467 mnkr fram till år 2021.

Med hänsyn tagen till prognostiserad elevantalsutveckling bedöms hyreskostnaden per elev öka från 18 900 kr år 2016 till 21 100 kr år 2019 och 22 400 kr år 2021. Detta innebär att hyreskostnaderna beräknas ta en allt större andel av resurserna framöver.

Figur 20: Kostnadsutveckling grundskola i mnkr

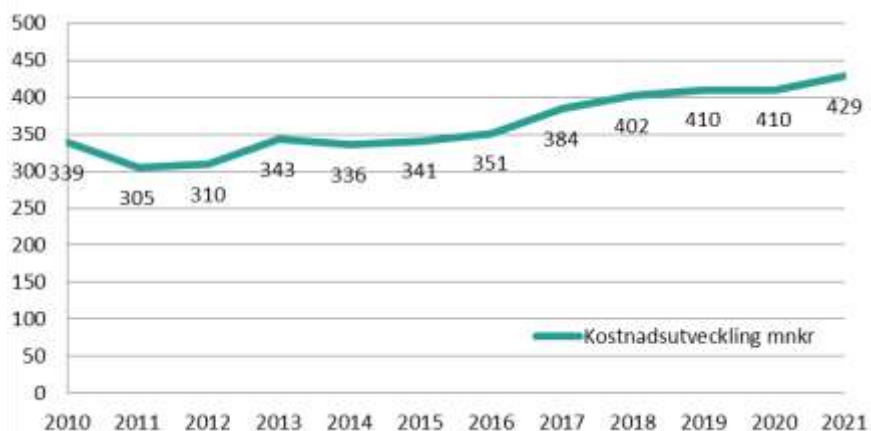
År 2016 beräknas grundskolans hyreskostnad till 1 390 mnkr (figur 20). Ökningen från 2015 med 175 mnkr beror på att nya skolor och paviljonger tillkommer under 2016.

Gymnasieskola

Sammantaget beräknas hyreskostnaderna öka med 17 % eller 59 mnkr under planeringsperioden och 22 % eller 77 mnkr fram till år 2021. Samtidigt är osäkerheten stor då en inhyrning av en större gymnasieenhet mycket väl kan innebära en hyreskostnadsökning motsvarande den som här redovisas som kostnadsökning för hela planeringsperioden.

Med hänsyn tagen till prognostiserad elevtalsutveckling och idag planerade byggnadsprojekt bedöms hyreskostnaden per gymnasieelev öka endast marginellt, från 19 400 kr år 2016 till 19 500 kr år 2019. Efter att elevantalet i gymnasieskolan under ett flertal år har sjunkit mer än vad lokalytan har minskat, är utvecklingen framöver motsatt när elevantalet i gymnasieskolan ökar. Det medför en möjlighet att utnyttja befintliga lokaler mer effektivt. Hyreskostnaderna beräknas först efter 2021 ta en allt större andel av resurserna. Förvaltningen har samtidigt i uppdrag att utöka gymnasieskolans kapacitet, vilket förväntas leda till att hyreskostnaderna ökar utöver vad som här kan redovisas.

Figur 21: Kostnadsutveckling gymnasieskola i mnkr

År 2016 beräknas gymnasieskolans hyreskostnad till 351 mnkr (figur 21). Det är en ökning från 2015 med 10 mnkr, vilket framförallt beror på de nya paviljonger som tillkommer under 2016.

Administrativa lokaler

Den prognostiserade hyreskostnaden år 2016 beräknas uppgå till 22 mnkr. Beskrivning av lokalerna finns under rubriken lokalresurser respektive bilaga 5.1.

Stadsdelsnämndsområden

I de följande kapitlen redovisas behovsanalys, lokalresurser och förändringar i lokalbeståndet på stadsdelsnämndsnivå.

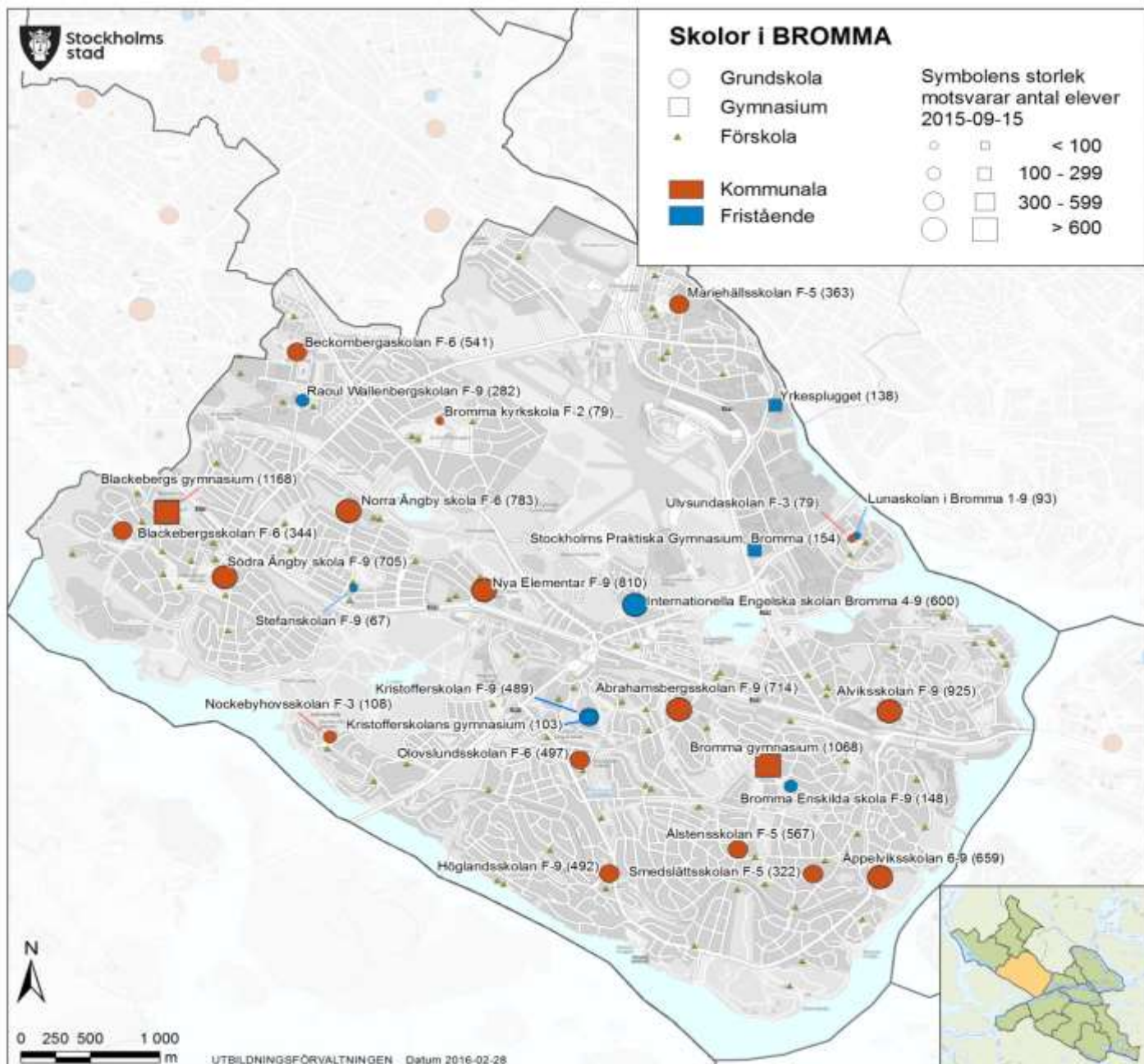
Behovsanalysen beskriver den prognostiserade ökningen av barn och unga, samt beräknar behovet av elevplatser i grundskolan på stadsdelsnämndsnivå. Analysen har även fokus på basområden med stor beräknad förändring.

Det bör uppmärksammas att:

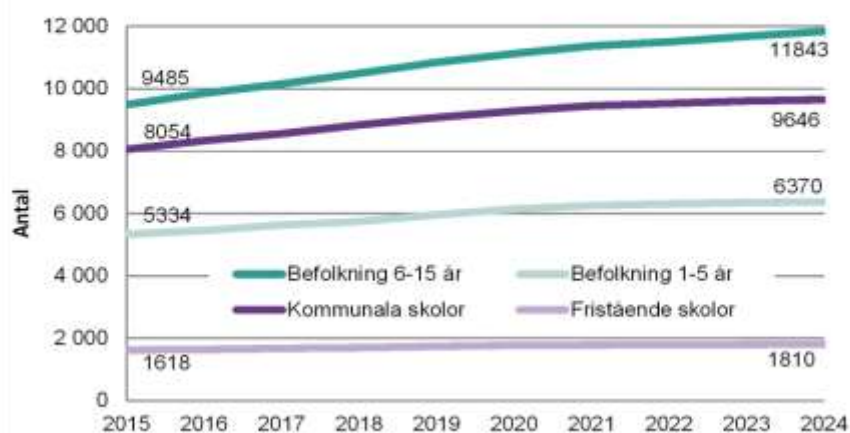
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2014-12-31 och prognos till 2024.
- Elevantalsprognoserna bygger på verkligt elevantal september 2015 och beskriver prognostiserat elevantal till 2024 både i fristående och egen regi.
- Elevantalet redovisas exklusive asylsökande/förberedelseklasser.
- För att bättre kunna visa befolkningsökning i förhållande till elevantalsökning i samma figur, är beräknat befolkningstal för 2015 använt i figuren (istället för verkligt befolkningsantal 2014-12-31 som är utgångspunkt för alla kalkylerna i själva texten).
- En teknisk beskrivning av befolknings- och elevantalsprognoser, samt om prognossäkerhet redovisas i bilaga 5.4.

Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala grundskolors elevantal exklusive särskola, men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående grundskolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående grundskolornas verkliga elevantal är därför normalt högre, än vad som redovisas på kartan. Vissa av de fristående skolorna har endast grundsärskoleelever och saknar därför elevantal. För gymnasieskolorna redovisas samtliga inskrivna elever.

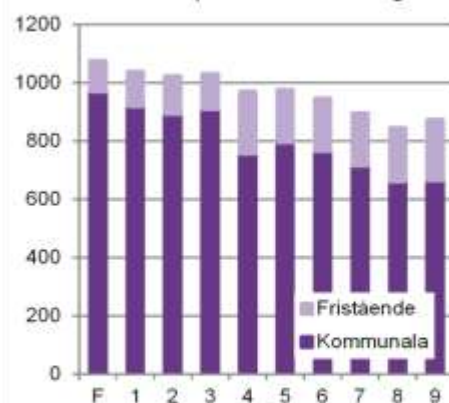
Stadsdelsnämndsområden redovisas i alfabetisk ordning.

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Bromma. Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholms stad

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 22: Faktablad för Bromma

Bromma

Behovsanalys

Brommas befolkning i åldrarna 6-15 är bland de snabbast växande i Stockholms stad. Totalt ökar antalet 6-15-åringar med cirka 2 900 barn (32 %) till år 2024. Det är en uppskrivning med 290 mot förra årets prognos. Ökningen kommer att vara kraftigast under de kommande 5 åren, och under planeringsperioden 2017-2019 kommer antalet barn i Bromma öka med cirka 1 000 personer eller 10 %.

Förändring i antalet barn och unga i Bromma är dock kraftigt polariserad. Överlägset störst ökning bedöms ske i Mariehäll och Blackeberg. Antalet barn ökar kraftigt också i Beckomberga och speciellt mot slutet av prognosperioden 2015-2024 kommer antalet barn att öka också i Riksby-Åkeshov samt i Ulvsunda, Alvik och Traneberg. I områdena kring Ålsten, Nockeby och Äppelviken bedöms däremot antalet 6-15-åringar minska.

Elevprognosen för Bromma visar på en ökning om cirka 1 800 elever (18 %) F-9 under prognosperioden, den tredje största ökningen i Stockholms stad. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 600. Däremot förväntas antal förskoleklass elever att vara på stabil nivå de närmaste åren, med viss nedgång 2016 och 2017. Det är dock stor skillnad mellan de norra och södra delarna av stadsdelsnämndsområdet.

Cirka 84 % av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går i kommunal skola. Andelen är den högsta i Stockholms stad. Enligt elevantalsprognosen kommer antal elever att öka framförallt i de kommunala skolorna.

Cirka 87 % av de boende i Bromma går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 200 (13 %) elever till annat stadsdelsnämndsområde. Det är den, procentuellt sett, lägsta siffran i Stockholms stad. Störst utpendling sker till Kungsholmen, Norrmalm och Spånga-Tensta. Speciellt de fristående skolorna på Kungsholmen lockar elever från Bromma.

Cirka 16 % (1 500) av eleverna i skolorna i Bromma kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Hälften av dem kommer från Hässelby-Vällingby. Inpendling är stor också från Spånga-Tensta.

Lokalresurser

Bromma är ett till ytan omfattande stadsdelsnämndsområde vilket således innebär att områdets skolor är utspridda över en stor yta. Området kan därför inte planeras som en helhet.

Stadsdelsnämndsområdet bedöms möta efterfrågan av elevplatser under planeringsperioden. De stora skillnaderna mellan olika delområden vad gäller bedömd elevantalsförändring föranleder dock ett behov av kapacitetsökande åtgärder inom vissa områden som inte kan kompenseras genom samverkan med andra områden. Ett exempel är Blackeberg och Mariehäll vars stora befolkningsökning inte kan kompenseras av Ålstens och Äppelvikens minskning, på grund av barriärer och långa avstånd.

I Bromma finns fyra fristående skolor som har fler än 100 elever. Det är framförallt Bromma enskilda skola och Kristofferskolan som har ett stort intag från det egna stadsdelsnämndsområdet.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Under 2015 har arbete för att reservera mark åt två nya skolor initierats för att möta behovet av ny skolkapacitet kopplat till de två stora stadsutvecklingsområdena Alvik och Solvalla.

Ett större stadsutvecklingsprojekt har påbörjats vid Riksby och centrala Bromma med omfattande bostadsexploatering. Förvaltningen behöver under planeringsperioden utreda skolbehovet kopplat till nybyggnationen.

Volymstudier kommer att behöva genomföras på flera befintliga skolor, för att möta det ökande elevantalet.

Högstadiekapaciteten från centrala Bromma och västerut behöver säkerställas under planeringsperioden och under 2016 behöver arbete initieras med att hitta placering för en ny 7-9-skola i området.

Beckomberga, Norra Ängby, Riksby

Nya Elementar är den skola i området som har förutsättningar att kapacitetsökas både tillfälligt och permanent. Projekt kring paviljongetablering pågår och under planeringsperioden ska volymstudie för permanent utbyggnad genomföras.

Projekt pågår för att bygga om Beckombergaskolan för att hantera tre paralleller F-6.

Södra Ängby, Blackeberg

Under planeringsperioden behöver volymstudie tas fram för att studera möjligheten till att utöka Blackebergsskolan. En sådan kapacitetsökning skulle möta behovet i området på längre sikt för F-6.

2017 kommer Blackebergsskolan att genomgå en större renovering av hus A och B som innebär evakuering med påföljande konsekvenser.

Södra Bromma (12:ans linje)

På Högländsskolan genomförs en förstudie under 2016 för att utöka matsalskapaciteten och effektivisera utnyttjandet av annexet Virveln. Skolan har också fått förlängt bygglov på paviljong där bygglov gick ut 2016.

Olovslundsskolan kommer under 2017 att genomgå köksrenovering som innebär evakuering av kök.

Alvik, Ulvsunda

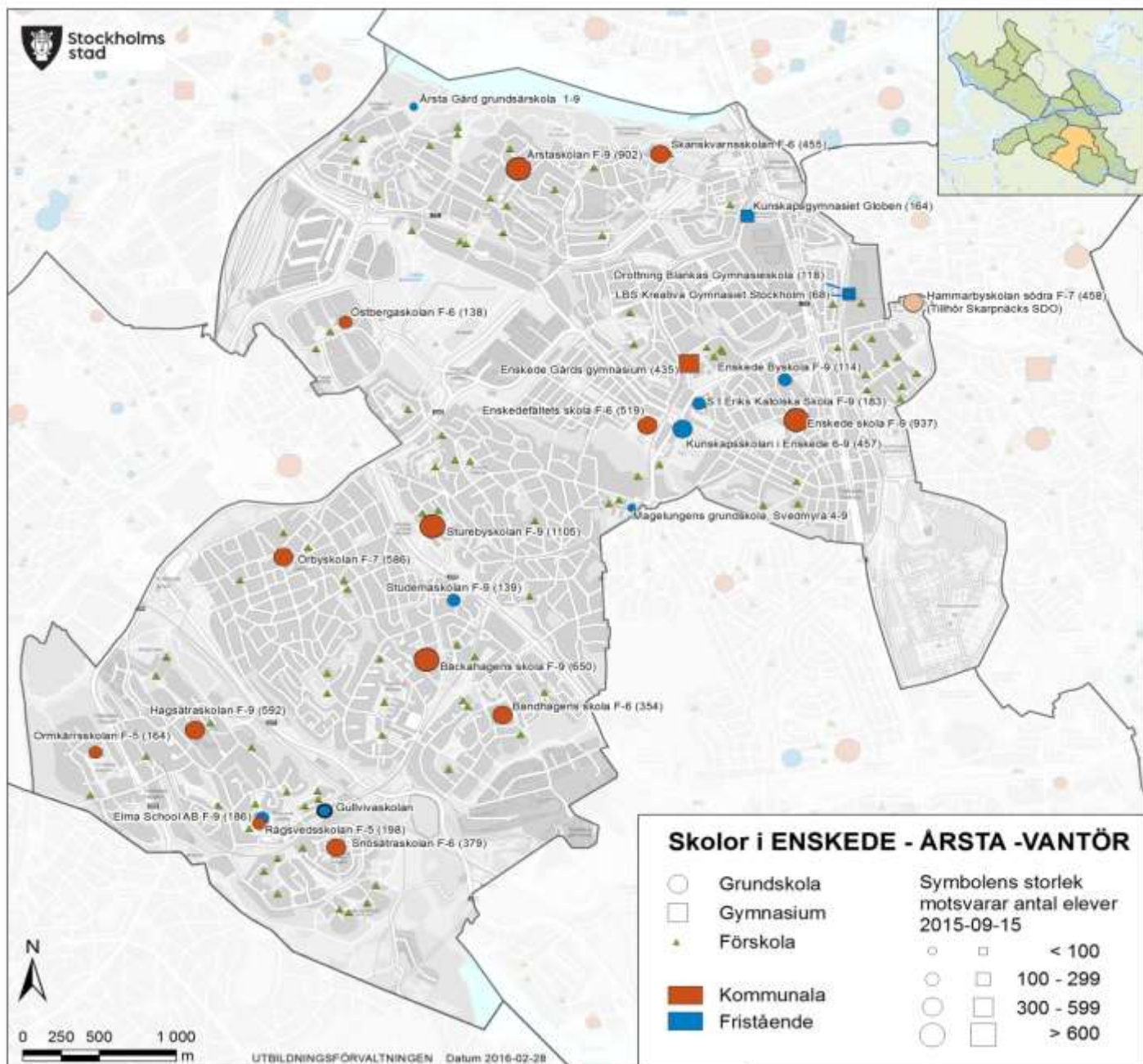
Hus A på Alviksskolan genomgår totalrenovering och ombyggnation och beräknas klart för inflyttning vid årsskiftet 2016/2017. Verksamheten är idag evakuerad i paviljonger. I samband med att hus A på Alviksskolan färdigställs finns möjlighet till fortsatt uppställning av de nyttjade paviljongerna, vilket dock behöver utredas.

Mariehäll

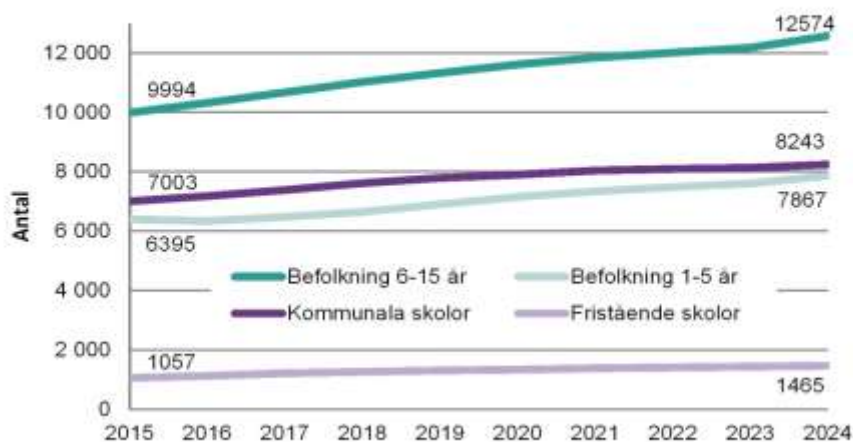
Mariehällsskolan får 2017 tillbaka en hemvist från Bromma stadsdelsförvaltning. Projekt för att säkerställa tillfällig kapacitet pågår och det kan inte uteslutas att fler tillfälliga lösningar behövs under planeringsperioden.

Elevantalsprognosen för området är rejält uppskriven mot föregående år och området behöver tillföras betydande kapacitet. Det finns dessutom planer för nybyggnation som inte finns inrapporterat i befolkningsprognosen, men som kommer att leda till ytterligare befolkningsökning. Inom ramen för SAMS har en fokusgrupp för Mariehäll bildats.

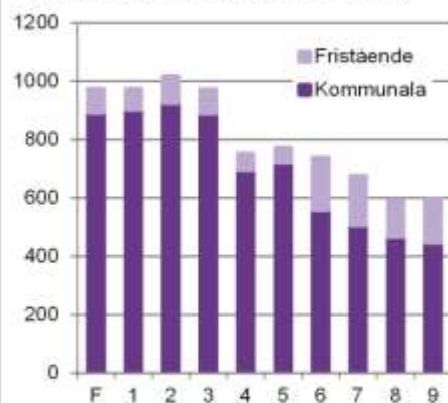
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Enskede-Årsta-Vantör. Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 23: Faktablad för Enskede-Årsta-Vantör

Enskede-Årsta-Vantör

Behovsanalys

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde har flest barn i Stockholm, både i början och i slutet av prognosperioden. Områdets befolkning i åldrarna 6-15 år förväntas öka med cirka 2 900 (30 %) till år 2024, den näst största ökningen i antal på stadsdelsnämndsnivå. Motsvarande ökning under planeringsperioden 2017-2019 är cirka 1 050 barn (10 %), den största ökningen i antal i Stockholms stad.

Totalt bedöms cirka 7 800 lägenheter färdigställas i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde till år 2024. Den största ökningen sker kring Årsta, Årstafältet och kring Bandhagen/Högdalen på grund av nybyggnation och ökning i befintlig byggnation. Mot slutet av prognosperioden 2015-2024 antas antalet barn att öka också vid Johanneshov, Östberga och Enskede Gård. Gamla Enskede och Örby är de områden som förväntas att tappa befolkning i åldrarna 6-15 år.

Elevantalsprognosen för F-9 i Enskede-Årsta-Vantör visar på en ökning om cirka 1 650 elever (20 %) under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 500 elever, den tredje snabbaste ökningen i antal i Stockholms stad.

Cirka 80 % av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går i kommunal skola, att jämföra med staden som helhet där siffran är 74 %. Andelen är den näst högsta i Stockholms stad. Cirka 70 % av de boende går i skola i Enskede-Årsta-Vantör. Nettoinpendling till stadsdelsnämndsområdet är cirka -1 600 elever, det vill säga att det bor 1 600 fler elever i stadsdelsnämndsområdet än det går i områdets skolor.

Totalt pendlar cirka 3 000 (30 %) elever till annat stadsdelsnämndsområde, i antal den största utpendlingen i Stockholms stad. Störst utpendling sker till Södermalm, Skarpnäck, Älvsjö och Farsta. En del av utpendlingen till Skarpnäck kan förklaras med Hammarby Södra skola, som ligger precis bredvid stadsdelsnämndsgränsen och har sitt intagningsområde delvis i Enskede-Årsta-Vantör. Många av eleverna väljer de fristående skolorna på Södermalm.

Cirka 17 % (1 400) av eleverna i skolorna i Enskede-Årsta-Vantör kommer från annat stadsdelsnämndsområde, en ökning med 400 elever från 2014. Främst sker inpendling från Farsta (64 %) och Skarpnäck (9 %).

Lokalresurser

I området finns 13 kommunala grundskolor. Under planeringsperioden är flera av skolornas lokaler tillfälliga och utredningar tas fram för permanenta lösningar.

Området har fem fristående grundskolor med över hundra elever. Den största fristående skolan är Kunskapsskolan i Enskede (årskurs 6-9) som får majoriteten av sina elever från andra stadsdelsnämndsområden eller från annan kommun.

Enligt uppgift kommer fristående Internationella Engelska skolan Årsta (F-9) att starta höstterminen 2016.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde kommer att ha en ansträngd lokalsituation under planeringsperioden. Visst lokalöverskott finns i Vantör men det är svårutnyttjat på grund av avstånd och barriärer.

Kapacitet behöver tillskapas med anledning av nybyggnationsområden. På flera skolor finns även tillfälliga bygglov som behöver permanenta lösningar. Planering pågår för både nya skolor och kapacitetsökning på befintliga skolor.

Årsta och Johanneshov

Ny kapacitet behövs under planeringsperioden för att klara skolbehovet i Årsta. Lindeparkens gymnasium ställs om till grundskola, men skolbyggnaden kommer inledningsvis att användas för evakuering av Enskedefältets skola. Till dess att den nya skolenheten Lindeskolan kan starta behövs tillfälliga lösningar i området. Paviljongetablering intill Värmdö gymnasium utreds som en tillfällig lösning (från och med höstterminen 2017) för årskurs 7-9 för att avlasta intaget till befintliga skolor.

Utredning pågår för att utöka Skanskvarnsskolans kapacitet för att täcka behovet på längre sikt. En ny skola planeras på Bolidenplan i samband med nybyggnationer längs Årstråket.

Östbergaskolans kök och matsal utreds för att ställas om till tillagningskök i samband med att SISAB utför underhållsåtgärder.

I nybyggnationsområdena på Årstafältet och Slakthusområdet/Johanneshov pågår planering för nya kommunala skolor.

Enskede och Stureby

De kommunala grundskolorna i Enskede och Stureby har lokaler med tillfälligt bygglov. Utredning pågår för om- och tillbyggnation av Enskede skola för att samla skolans organisation och öka högstadiets kapacitet från 4 till 5 paralleller.

Enskedefältets skola kommer att genomgå en om- och tillbyggnation till följd av vite från Arbetsmiljöverket. I samband med detta kommer lokaler med tillfälligt bygglov att avvecklas. Evakuering av Enskedefältets skola planeras till före detta Lindeparkens gymnasium som byggs om till grundskola och färdigställs under 2017.

Sturebyskolan utreds under planeringsperioden för om- och tillbyggnation för att avveckla lokaler med tillfälligt bygglov. Till dess att skolan har ökad permanent kapacitet behövs tillfälliga lokaler.

Vantör

Större nybyggnationsområden finns i närheten av Bandhagen/Högdalen och elevantalsprognosen visar på ökat behov i området för framförallt F-6. Förvaltningen ser över möjligheten att kapacitetsöka de två befintliga skolorna Bäckahagens skola och Bandhagens skola. Temporära lösningar kommer att behövas under utrednings- och byggnationstid. Trots utbyggnation behövs ytterligare kapacitet i området enligt elevantalsprognos.

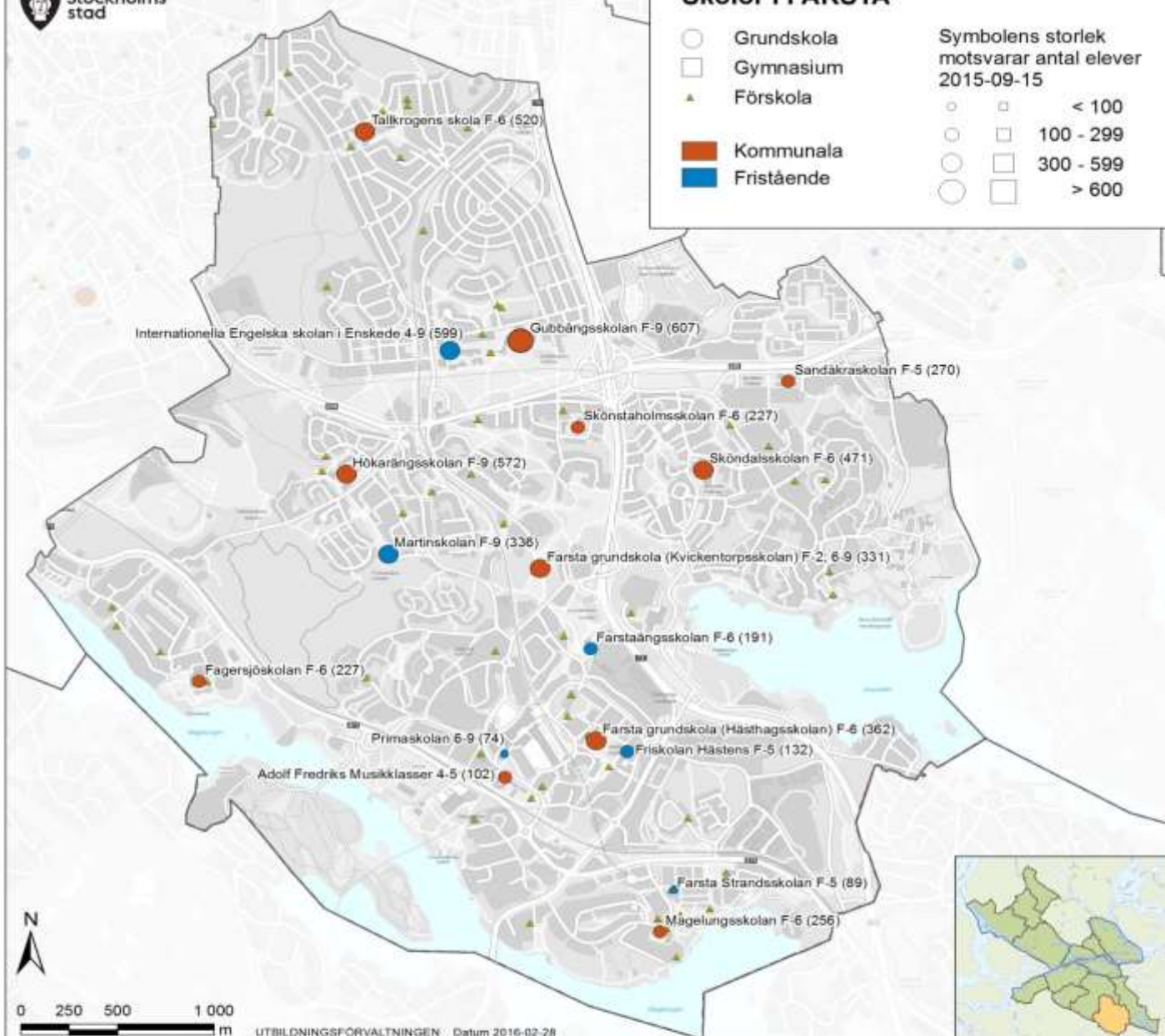
Nya kommunala skolor planeras inom nybyggnationsområdet på gränsen mellan Älvsjö och Örby. Möjligheten för utökad högstadiesamverksamhet utreds på Örbyskolan under planeringsperioden.

En utbyggnad av Snösätraskolan planeras för att samla organisationen och avveckla lokaler med tillfälligt bygglov. Rågsveds grundskola kommer att verksamhetsanpassas i samband med att SISAB utför ventilationsåtgärder under planeringsperioden.

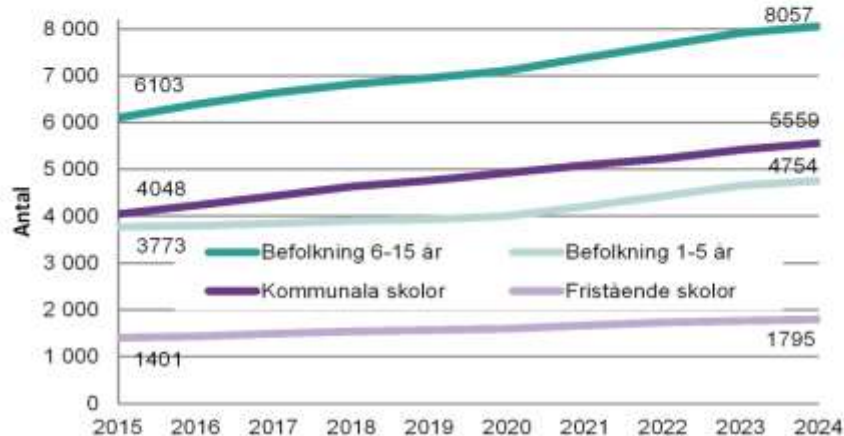
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Skolor i FARSTA

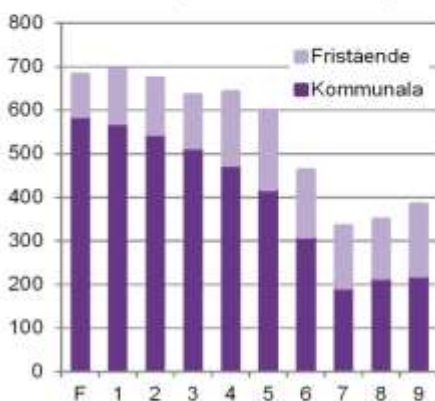
- Grundskola
□ Gymnasium
▲ Förskola
- Kommunala
■ Fristående
- Symbolens storlek motsvarar antal elever 2015-09-15
○	□	< 100
○	□	100 - 299
○	□	300 - 599
○	□	> 600

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Farsta.
Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 24: Faktablad för Farsta

Farsta

Behovsanalys

Farstas befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 2 200 till år 2024. Detta motsvarar en ökning med 38 % som är den näst största relativa ökningen i Stockholms stad. Motsvarande ökning under planeringsperioden, 2017-2019 är cirka 560 (9 %). Skillnaden mellan första och andra halvan av prognosperioden förklaras med byggplaner. Antalet inflyttningssklara bostäder i Farsta kommer att öka kraftigt från år 2020. Totalt bedöms cirka 1 100 lägenheter färdigställas till 2019 och ytterligare 4 700 till 2024.

Antal barn ökar i alla delområden i Farsta. De områden som ökar mest är Larsboda och Sköndal tillsammans med de centrala delarna av Farsta.

Elevprognosen för Farsta visar på en ökning om cirka 1 900 elever (35 %) F-9 under prognosperioden, den näst största absoluta och relativa ökningen i Stockholms stad. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 400. En stor del av ökningen bedöms ske i de högre årskurserna. Elevantalsökningen i årskurs 7-9 förväntas att vara 57 %.

Av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går 27 % i fristående skola, att jämföra med staden som helhet där siffran är 22 %. Andelen är den tredje högsta i staden. Elevantalsökningen förväntas däremot ske i framförallt de kommunala skolorna. Farsta kommer att få den kraftigaste relativa ökningen i staden. Därför förväntas andelen av elever i fristående skolor minska.

Cirka 67 % av de boende i Farsta går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Nettoinpendling till Farsta blir cirka -1 100 elever. Det vill säga att det bor 1 100 fler elever i stadsdelsnämndsområdet än det går i skolan.

Totalt pendlar nästan 2 000 (33 %) elever till annat stadsdelsnämndsområde, den näst största relativa utpendlingen efter Rinkeby-Kista (35 %) i Stockholm. Störst utpendling sker till Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm.

Cirka 17 % (850) av eleverna i skolorna i Farsta kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Främst sker inpendling från Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck. Dessutom elever från andra kommuner i länet.

Lokalresurser

Det har inte skett någon förändring rörande de kommunala skolorna. Sköndalsskolan och Sandåkraskolan har i dagsläget tillfälliga byggnader för att möta de behov som kommit av bland annat nybyggnation i avvaktan på permanenta lösningar.

Det finns sex fristående skolor i Farsta med totalt cirka 1 400 elever varav Internationella Engelska skolan i Enskede och Martinskolan är de största i området. Av eleverna i dessa fristående skolor kommer cirka 70 % från stadsdelsnämndsområdet.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Inledningsvis under planeringsperioden kommer skolorna i området att fylla sin lokalkapacitet. Dels beroende på ett relativt stort antal nyanlända i centrala Farsta men också genom den elevantalsökning som pågår i stadsdelsnämndsområdet. Kapaciteten kommer att förstärkas genom paviljonguppställning vid Sandåkraskolan samt pågående ombyggnation av Farsta gymnasium till grundskola.

Centrala Farsta

Farsta gymnasium ställs om till grundskola för att Farsta grundskola (Hästhagsskolan och Kvickentorpsskolan) ska kunna flytta sin verksamhet dit. Planerad flytt till terminsstart 2017. Utredning och projektering för utbyggnad av Hästhagsskolan till en F-9 med tre paralleller kommer att inledas under planeringsperioden. Därefter ska även Kvickentorpsskolan byggas ut på samma sätt, men kan initialt användas som evakueringsskola. Förändringen ger förutsättningar för framtida utökning av grundskolekapaciteten i centrala Farsta. I de delar som var färdiga till hösten 2015 i f.d. Farsta gymnasium startade Adolf Fredrik 4 musikklasser. Till hösten 2016 tas ytterligare 2 klasser in.

I samband med utvecklingen av Tyngdpunkt Farsta planerar förvaltningen för 2 nya skolor i området utöver utbyggnad av Hästhagsskolan och Kvickentorpsskolan. Om ytterligare utbyggnadsprojekt av bostäder planeras i stadsdelsnämndsområdet kommer det krävas mer lokalkapacitet för skolor.

Sköndal

Nämnden har sedan tidigare tagit inriktningsbeslut om utbyggnad av Sköndalsskolan och/eller Sandåkraskolan. Utbyggnad kommer att utredas på Sandåkraskolan. En förstärkning med paviljonger till Sandåkraskolan planeras redan 2016 för att klara behovet inför kommande elevantalsökning tills skolan är utbyggd permanent.

SISAB planerar större underhållsprojekt med evakueringsbehov för Skönstaholmsskolan under planeringsperioden. I samband med dessa åtgärder ska verksamhetsanpassningar göras för att skolan ska klara en organisation med 2 paralleller F-6.

Hökarängen och Tallkrogen

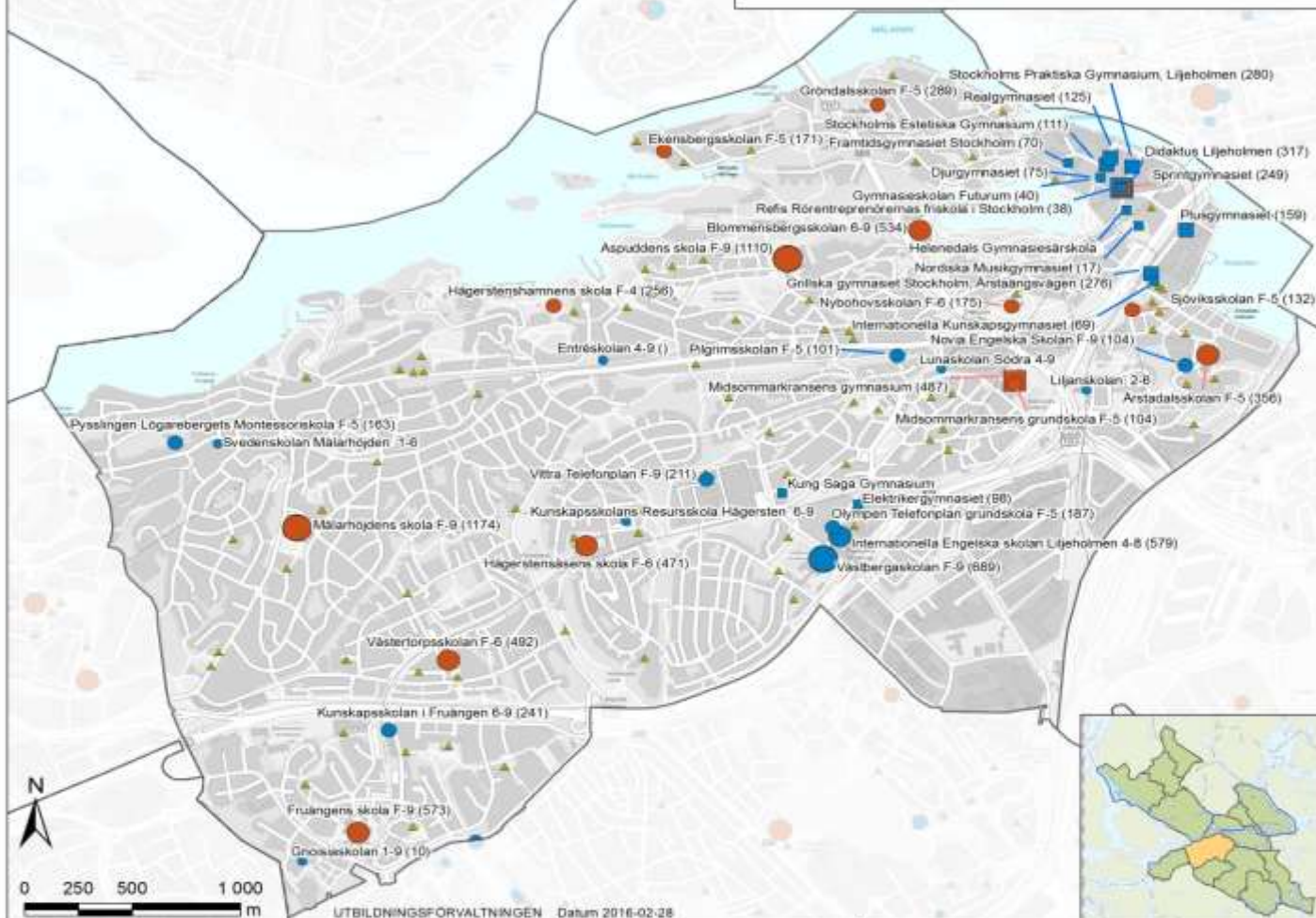
SISAB genomför ett större underhållsprojekt med evakueringsbehov för Hökarängsskolan under planeringsperioden.

I Tallkrogens skola planerar SISAB större underhållsprojekt med evakueringsbehov.

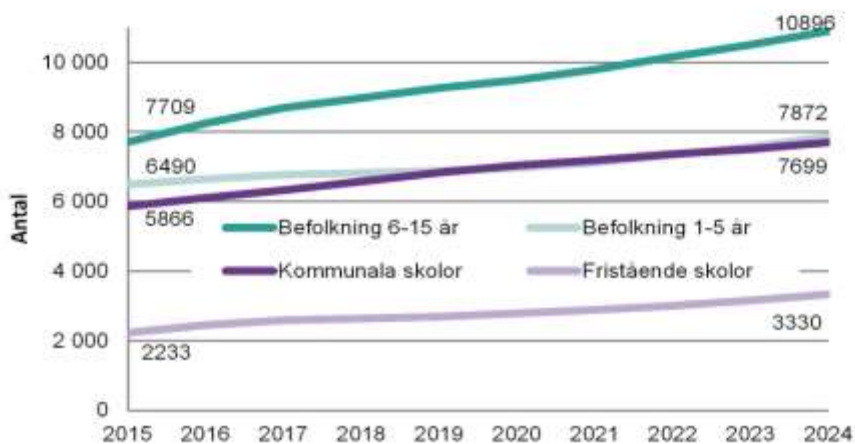
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Skolor i HÄGERSTEN-LILJEHOLMEN

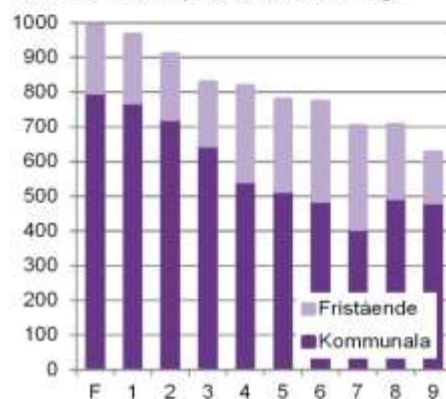
○ Grundskola	Symbolens storlek motsvarar antal elever 2015-09-15
□ Gymnasium	
▲ Förskola	
■ Kommunala	○ □ < 100
■ Fristående	○ □ 100 - 299
	○ □ 300 - 599
	○ □ > 600

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Hagersten-Liljeholmen. Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 25: Faktablad för Hagersten-Liljeholmen

Hägersten-Liljeholmen

Behovsanalys

Hägersten-Liljeholmen är det stadsdelsnämndsområde i Stockholm som förväntas att öka sin befolkning i åldrarna 6-15 år mest under prognosperioden 2015-2024. Totalt ökar antalet 6-15-åringar med cirka 3 700 (52 %). Siffrorna är de högsta i staden trots att det har skett en nedskrivning av nästan 300 barn från föregående års befolkningsprognos, på grund av nedskrivningen av antalet inflyttningsklara bostäder. Fortfarande beräknas 1 000 nya lägenheter till 2024. Motsvarande befolkningsökning är under planeringsperioden 2017-2019 drygt 1 000 (12 %) barn. Således även detta en mycket stor ökning under en kort tidsperiod och relativt sett stadens största.

Antalet barn förväntas att öka speciellt i Liljeholmen och Västberga där antalet barn kommer att - enligt prognosen - mer än fördubblas under prognosperioden 2015-2024. Stor ökning sker även i Fruängen samt kring Midsommarkransen, Västertorp och Hägerstensåsen. Antalet barn förväntas däremot att minska i Mälarhöjden.

Elevprognosen för Hägersten-Liljeholmen visar också stadens snabbaste elevökning om cirka 2 900 elever (36 %) F-9 under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 600. En stor del av ökningen bedöms ske i de högre årskurserna. Elevantalsökningen i årskurs 7-9 förväntas att vara 53 %. Också ökningen av förskoleklass elever förväntas att vara den näst största i staden, 21 %.

Cirka 75 % av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går i kommunal skola, lite högre andel än för staden som helhet. Elevantalsökningen under prognosperioden förväntas att vara kraftig både i de kommunala och fristående skolorna.

Cirka 83 % av de boende i Hägersten-Liljeholmen går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 300 elever till annat stadsdelsnämndsområde. Störst utpendling sker till Södermalm.

Cirka 20 % (cirka 1 600) av eleverna i skolorna i Hägersten-Liljeholmen kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Främst sker inpendling från Älvsjö, Skärholmen samt Enskede-Årsta-Vantör.

Lokalresurser

En av Stockholms största fristående skolor ligger i området, Västbergaskolan. Här finns också Vittra Telefonplan, Kunskapsskolan i Fruängen och Internationella Engelska skolan vid Telefonplan. Under 2015 har även Engelska skolan etablerats i Årstadal, Liljeholmen.

Höstterminen 2016 kommer fristående Entréskolan (4-9) att starta. Svedensskolan Mälarhöjden kommer att utöka med årskurs 7-9.

Till skillnad mot övriga fristående skolor kring Midsommarkransen/Telefonplan är Västbergaskolans elevintag till mycket stor andel, cirka 78 %, från närområdet. Att jämföra med exempelvis Internationella Engelska skolan vid Telefonplan som tar in 28 % från stadsdelsnämndsområdet, men ingen från direkta närområdet.

Det finns också ett stort kluster av fristående gymnasieskolor i Liljeholmen (främst på Lövholmen).

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Området utnyttjar som helhet den befintliga lokalkapaciteten väl och det innebär att möjligheterna till omstruktureringar i befintligt lokalbestånd är begränsade och att området är sårbart. Varje förändring i skolornas antagningsmönster och varje större bostadsexploatering får stora konsekvenser för möjligheterna att göra en tillförlitlig lokalplanering över tid. Den höga exploateringsnivån i nybyggnadsområdena försvårar planeringssituationen för skolbyggnader med krav på skolgårdar och gör att tillgången till mark för skola blir mycket svår att tillgodose, särskilt om marken inte ägs av staden.

Behoven enligt elevantalsprognosen för åk 6-9 innebär en utmaning under planeringsperioden. Årskurs 7 ökar under planeringsperioden med 3 klasser, år 2024 har behovet ökat med 5 grupper jämfört med i dag. Eftersom eleverna i denna åldersgrupp har en större benägenhet att röra sig till andra skolor, både kommunala och fristående, utgår prognosen från att det antagningsmönster som finns idag kommer att bestå. Idag finns en hög inpendling till framförallt Blommensbergsskolan och Aspuddens skola från andra stadsdelsnämndsområden.

På längre sikt finns behov av ytterligare 1 till 2 skolor för att uppnå tillräcklig kapacitet utifrån det antal nya bostäder som planeras i stadsdelsnämndsområdet.

Inom ramen för SAMS har en fokusgrupp för Midsommarkransen och Lövholmen bildats.

Liljeholmen och Gröndal

Särskilt Årstadal har mycket stor brist på kapacitet och förvaltningens hittillsvarande arbete har gällt att ordna en akut lösning för de närmaste årens behov.

En paviljonguppställning vid Blommensbergsskolan kommer att behöva avvecklas under planeringsperioden. En utredning pågår för kapacitetsökning på skolan genom omställning av idrottslokaler. Möjligheter till inhyrning av externa lokaler ses över för att klara kapaciteten under planeringsperioden. En kompletterande åtgärd är också att skolorna begränsar elevintaget till elever i närområdet.

Den nya skolenheten Sjöviksskolan (Årstaberg), belägen i kv. Aromen i Årstadal, har startat i paviljonger för att sedan kunna flytta in i den nya skolan i Årstaberg, när den är färdigställd. För att tillgodose en del av de långsiktiga behoven pågår detaljplanearbete för två nya skolor: vid sjön Trekanten i Liljeholmen och i Årstaberg. En ny skola kommer också att behövas för att klara skolbehovet vid utvecklingen av Lövholmen.

För Gröndalsskolan pågår utredning för utbyggnad till en F-9-skola. Även Nybohovsskolan ses över för utbyggnad vilket sannolikt kommer att kräva ändrad detaljplan varför det projektet ligger längre fram i tiden.

Midsommarkransen/Telefonplan

Midsommarkransens grundskola har sin verksamhet i tillfälliga lokaler i Midsommarkransens gymnasium tills den nya skolan i kv. Brandstegen är klar. Inflyttningen har blivit försenad och planeras nu till hösten 2020, under förutsättning att detaljplanen inte överklagas. Då måste tidplanen eventuellt justeras ytterligare. Till hösten genomförs etapp 2 för de tillfälliga lokalerna för att kunna rymma ytterligare klasser. Ytterligare kapacitet kommer att behövas tills den nya skolan står klar, varför förvaltningen ser över möjligheter att hyra in befintliga lokaler i området.

Hägersten

För att klara behoven för de lägre åldrarna i Västertorp och Mälarhöjden, pågår en utredning för att skapa ökad kapacitet i

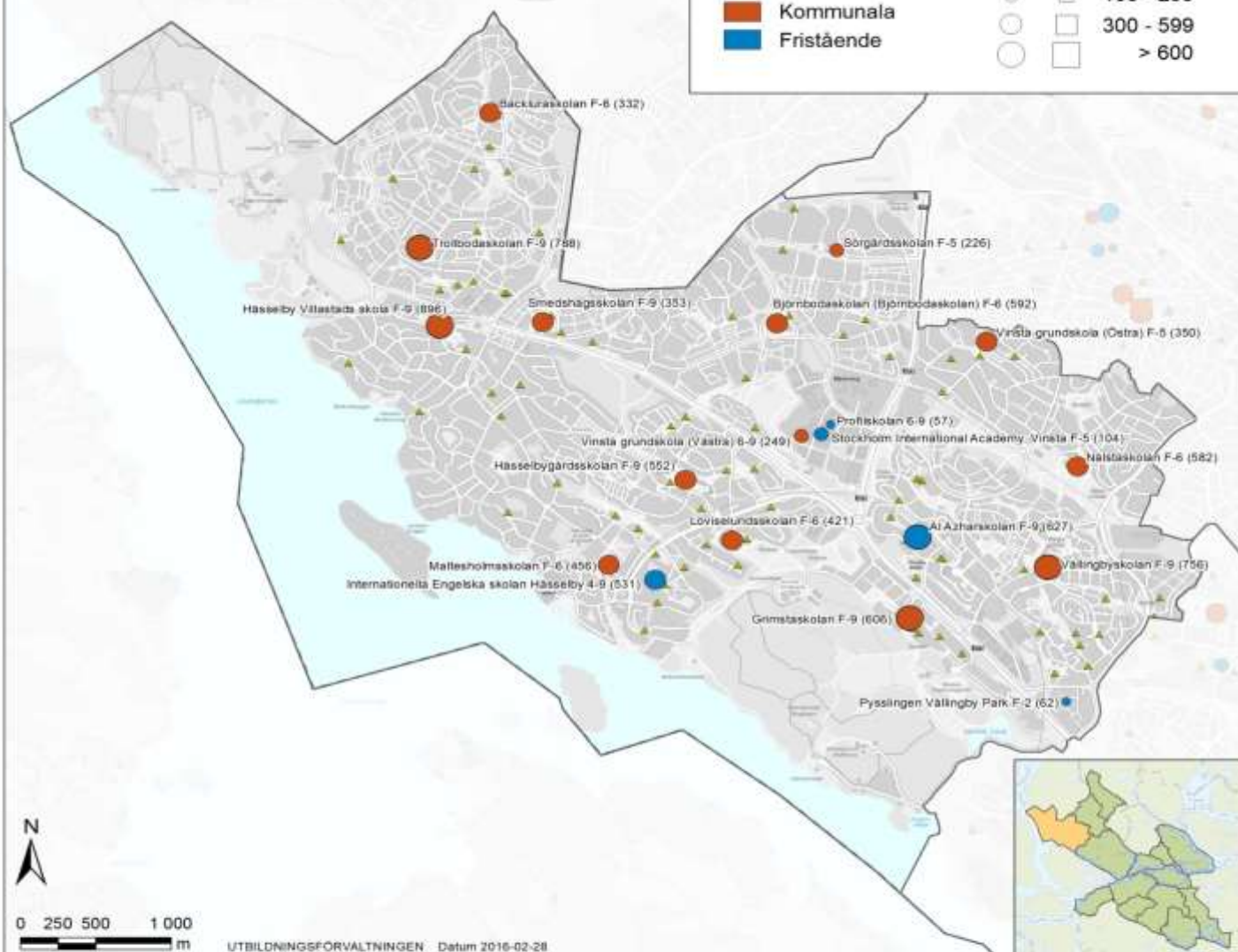
Västertorpsskolan. Syftet är att skolan ska bli en 4-parallellig F-6-skola (idag har den beroende av årskurs 2 eller 3 paralleller). Fram till dess att nybyggnationen är klar kan skolan komma att behöva tillfällig kapacitet exempelvis i form av paviljonger i området.

Hägerstenshamnens skola öppnar i nya lokaler under planeringsperioden. Skolans nya organisation med 2-paralleller F-6 byggs upp under evakueringstiden i tillfälliga lokaler i Örsberg.

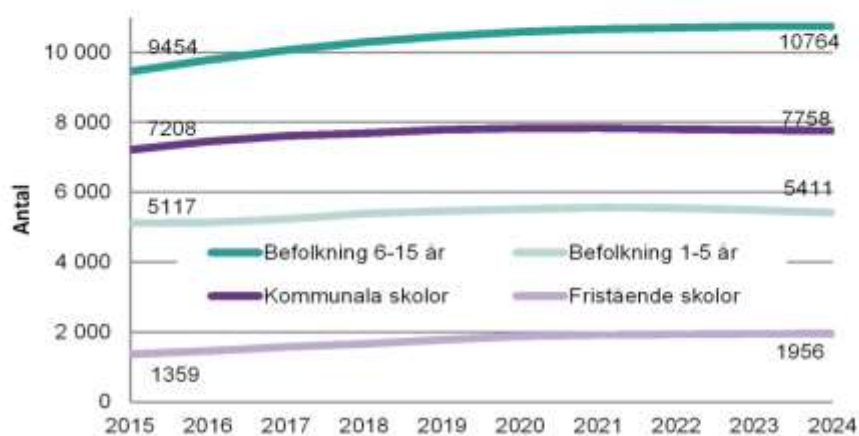
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Skolor i HÄSSELBY-VÄLLINGBY

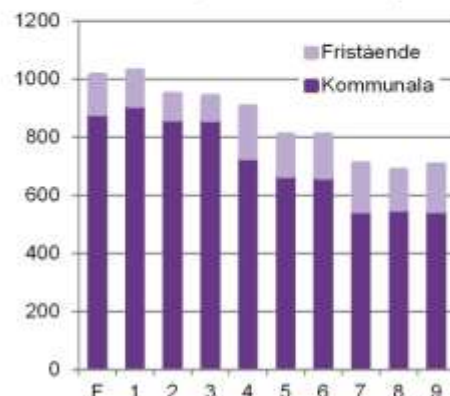
- Grundskola
 □ Gymnasium
 ▲ Förskola
 ■ Kommunala
 ■ Fristående
- Symbolens storlek motsvarar antal elever 2015-09-15
 ○ □ < 100
 ○ □ 100 - 299
 ○ □ 300 - 599
 ○ □ > 600

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Håsselby-Vällingby. Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 26: Faktablad för Håsselby-Vällingby

Hässelby-Vällingby

Behovsanalys

Hässelby-Vällingbys befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 1 700 (18 %) till år 2024. Motsvarande ökning under planeringsperioden 2017-2019 är cirka 700. Befolkningsprognos 2015 visar en nedskrivning av både antal barn och antal inflyttningsklara bostäder i Hässelby-Vällingby jämfört med föregående års prognoser.

Antalet barn ökar i alla delområden under planeringsperioden 2017-2019, men senare i prognosperioden förväntas antalet barn minska i Kälvesta, Nälsta och Hässelby Villastad. Befolkningsökningen sker nästan uteslutande i de sydöstra delarna av stadsdelsnämndsområdet och speciellt i områdena kring Råcksta, Hässelby strand och -torg.

Cirka 80 % av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går i kommunal skola, att jämföra med staden som helhet där siffran är 74 %. Denna procentandel har minskat de senaste fyra åren och förväntas minska även i framtiden. Det vill säga att andelen elever i fristående skolor har ökat och kommer att fortsätta öka.

Cirka 79 % av de boende i Hässelby-Vällingby går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 900 elever till annat stadsdelsnämndsområde. Störst utpendling sker till Bromma, följt av Spånga-Tensta. Speciellt de fristående skolorna i dessa stadsdelsnämndsområden lockar elever.

Cirka 13 % (cirka 1 100) av eleverna i skolorna i Hässelby-Vällingby kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Över 80 % av inpendlingen sker från Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta.

Lokalresurser

Hässelby-Vällingby är ett område med många olika barriärer, både rent fysiska i form av exempelvis vägar, men också andra mer osynliga som socioekonomi. Alla dessa barriärer bidrar till att området inte kan ses som en helhet när man planerar för skollokaler, vilket är viktigt att beakta vid bedömningen.

På skolnivå är det en stor skillnad i behovsbilden för några av områdets skolor när man jämför förra årets relevantprognos och årets. Enligt Sweco beror förändringen på en nedskrivning i den underliggande befolkningsprognosens fruktsamhetensantaganden för de områden eleverna kommer ifrån.

Öppnandet av den fristående skolan F-6-skolan i Råcksta, Pysslingen Vällingby Park, har inte påverkat behovsbilden i området kring Vällingbyskolan som man kunde ha antagit. Att skolan startats har inte gjort att Vällingbyskolans behovsbild sjunkit, trots att Pysslingen har ett mycket lokalt intag i Råcksta. Pysslingens prognos visar på ett stabilt intag av 2 F-klasser från det omedelbara närområdet varje år fram till 2020 då behovet ökar. Enligt samma prognos kommer skolan att ha elever i samtliga årskurser första gången samma år.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Förbifart Stockholm kommer att börja byggas under planeringsperioden. Idag är dess påverkan på berörda skolor i området inte helt klarlagd, men kontakt med ansvariga på Trafikverket upprätthålls och det är inte uteslutet att förändringar i lokalbeståndet kan ske med anledning av detta.

Hässelby Villastad

Backluraskolans paviljong med tillfälligt bygglov avvecklas tidigast under 2017 då den kan ersättas med en ombyggd förskolelokal som stadsdelsförvaltningen lämnar.

Hässelby gård

Enligt SISAB finns det under 2018-2019 behov av underhålls-åtgärder i Hässelbygårdsskolans hus D.

Kälvesta och Vinsta

Björnbodaskolan har under längre tid haft olika arbetsmiljöproblem. Olika åtgärder har vidtagits och bland annat har eleverna i åk 5-6 sedan våren 2015 haft sin undervisning i Vinsta grundskola västra. Beslut fattades i oktober 2015 att utifrån arbetsmiljöskäl stänga klassrummen i hus B. En akut evakuering vidtogs som innebar att även åk 4 har sin undervisning i Vinsta grundskola västra medan övriga yngre elever behålls i närområdet. Den lösning som skolan hittills har, att åk 4-6 är på Vinsta grundskola västra, behålls framöver och kommer att ses över i samband med att påverkan av byggnationen av Förbifarten blir tydligare. För de yngsta eleverna (åk F-3) kommer paviljonger ställas upp på Björnbodaskolans fastighet. Etableringen av paviljongerna innebär samtidigt att byggnaderna med tillfälliga bygglov avvecklas. Parallellt med evakueringen är skolan föremål för utredning kring möjligheterna att bygga en ny större skola på fastigheten. Ett arbete som ännu inte har landat i ett förslag som möter behovet i verksamhetens alla funktioner.

Sörgårdsskolan hör organisatoriskt till Björnbodaskolan. Tidigare planeringsinriktning har varit att lokalerna ska avvecklas efter Björnbodaskolans utbyggnad. Förvaltningen ser inte längre att det skulle vara möjligt, utan planerar nu utifrån att lokalerna ska behållas och ska permanentas.

Vinsta grundskola västra bedrivs i lokaler med tillfälligt bygglov. Skolan kommer att påverkas av byggnationen av förbifarten bland annat genom att det i direkt anslutning till skolan kommer att uppföras två luftväxlingstorn. Förvaltningen har kontakt med Trafikverket men idag går det inte att svara exakt hur och på vilket sätt skolan påverkas, bara att den kommer att påverkas.

Nälsta

Under planeringsperioden kommer Vinsta grundskola östra att utredas vidare. Skolfastigheten har genom volymstudie visat på möjligheten att bygga en ny större skola men det skulle kräva detaljplaneändring.

På Nälstaskolan pågår ett projekt för att öka kapaciteten och ersätta tillfälliga byggnader med permanenta. Utbyggnaden färdigställs 2019. Skolan blir då en fyrparallellig F-6-skola (idag i princip treparallellig) och kan vid sitt intag börja avlasta Vällingbyskolan. Elever i åk 4-6 går till Vällingbyskolan för att äta. Det är en del av evakueringslösningen för skolan och kommer att pågå en bit in under vårterminen 2017.

Vällingby

Vällingbyskolans kapacitet behöver långsiktigt säkras och arbetet med detta påverkas av nybyggnationen i Råcksta och starten av den fristående skolan Pysslingen Vällingby Park. Det finns behov att utreda Vällingbyskolans lämplighet för en större grundsärskola för elever med autismspektrumtillstånd. Matsalen och köket behöver åtgärdas och då behöver skolans framtida kapacitet och organisation först klargöras. Nälstaskolans färdigställande ska påverka det framtida elevintaget på Vällingbyskolan, då elever från områden som idag går i Vällingbyskolan då förväntas gå i Nälstaskolan. Vidare har SISAB aviserat underhållsåtgärder under 2017 i hus D i Vällingbyskolan. Det innebär ventilationsombyggnad med evakueringsbehov. SISAB har uppgett att de kommer att återkomma till förvaltningen med mer närmare information för att underlätta förvaltningens framtagande av uppdragsbeskrivning och efterföljande beställning. Elever från Nälstaskolans åk 4-6 äter i Vällingbyskolans matsal fram till våren 2017, det är en del av Nälstaskolans evakueringslösning under pågående ombyggnation.

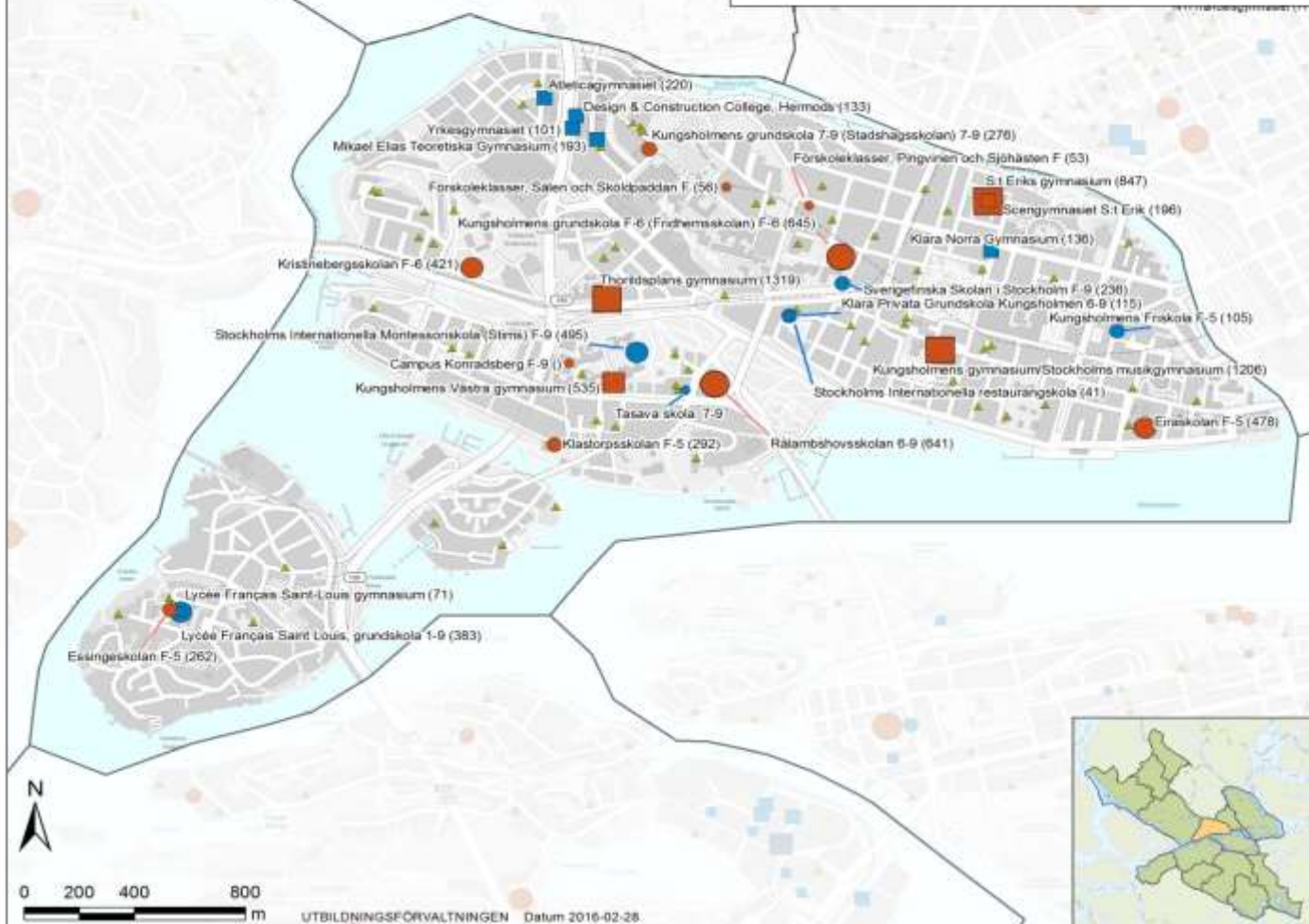
Grimsta

SISAB har aviserat underhållsåtgärder under 2017-2018 i Grimstaskolan. Det innebär ventilationsombyggnad med evakueringsbehov. SISAB har uppgett att de kommer att återkomma till förvaltningen med mer närmare information för att underlätta förvaltningens framtagande av uppdragsbeskrivning och efterföljande beställning. Just nu pågår underhållsprojekt rörande skolans kök och matsal samt byggprojekt av idrottshall i som genomförs av idrottsförvaltningen.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Skolor i KUNGSHOLMEN

- Grundskola
 □ Gymnasium
 ▲ Förskola
 ■ Kommunala
 ■ Fristående
- Symbolens storlek motsvarar antal elever 2015-09-15
 ○ □ < 100
 ○ □ 100 - 299
 ○ □ 300 - 599
 ○ □ > 600

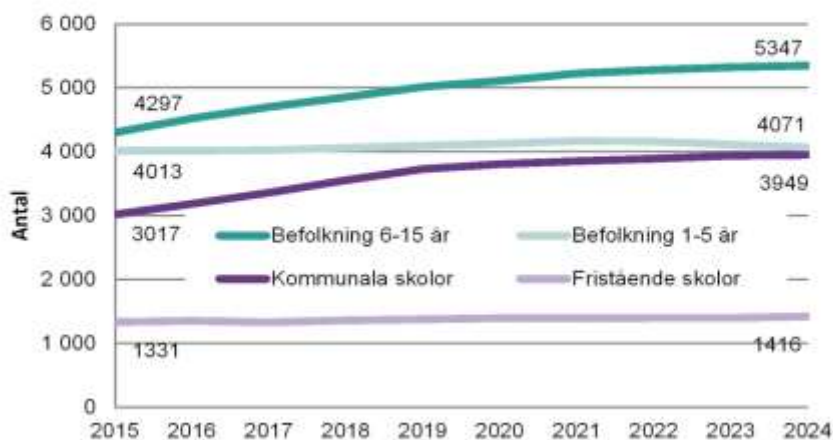

0 200 400 800 m

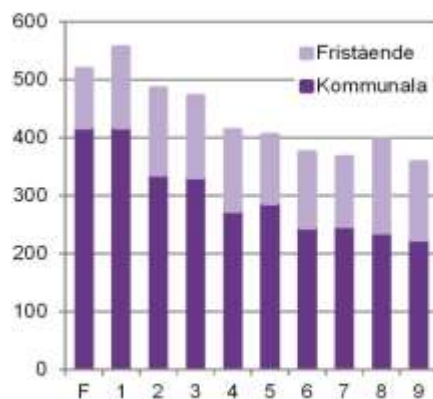
UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN Datum 2016-02-28

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Kungsholmen.
Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 27: Faktablad för Kungsholmen

Kungsholmen

Behovsanalys

Kungsholmens befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 1 300 (32 %) till år 2024. Det är en nedskrivning med 380 mot förra årets prognos, som är den största nedskrivningen i staden. Ökningen kommer att vara kraftigast under de kommande 5 åren, och under planeringsperioden 2017-2019 kommer antalet barn i Kungsholmen öka med cirka 1 000 personer. Denna ökning motsvarar ett årsgenomsnitt av 3,4 % och är den näst största i Stockholm. Samtidigt förväntas befolkningsökningen under de sista åren av prognosperioden, 2022-2024, vara under 1 % per år.

Totalt bedöms cirka 2 500 lägenheter färdigställas till 2024, varav 1 700 före år 2020 och nästan uteslutande i de nordvästra delarna av Kungsholmen. Antal barn förväntas mer än fördubblas i Stadshagen och antalet ökar kraftigt också i Kristineberg och Lilla Essingen. Stora Essingen och östra delarna av Kungsholmen förväntas att tappa befolkning i åldrarna 6-15 år.

Elevprognosen för Kungsholmen visar på en ökning om cirka 1 000 elever (23 %) F-9 under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 420 (9 %). Det vill säga att elevantalet kommer att öka kraftigt i Kungsholmen under de närmsta åren.

Cirka 72 % av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går i kommunal skola. Denna procentandel har minskat de senaste fyra åren, och andelen elever i fristående skolor har därmed ökat. Denna trend förväntas ändra sig mot slutet av prognosperioden, vilket delvis kan ses som ett resultat av planerade kapacitetsökningar i de kommunala skolorna.

Cirka 79 % av de boende på Kungsholmen går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 900 elever till annat stadsdelsnämndsområde, den näst minsta utpendlingen i antal i Stockholm. Detta samtidigt som cirka 1 000 elever (23 %) kommer från andra stadsdelsnämndsområden. Skillnaden mellan in- och utpendling till Kungsholmen är bara 120 elever vilket innebär att det är nästan lika många elever som bor och går i skolan på Kungsholmen. Överlägset störst utpendling sker till Norrmalm, följt av Södermalm och de fristående skolorna på Östermalm.

Främst sker inpendling från Bromma och Rinkeby-Kista. I övrigt är inpendlingen jämnt fördelad på stadsdelsnämndsområdena.

Lokalresurser

Lokaltillgångarna i Kungsholmens stadsdelsnämndsområde kommer att öka under perioden. Det finns kommunala skolbyggnader på åtta platser på Kungsholmen fördelat på 6 skolenheter.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Tidigare har skolorna på Kungsholmen haft varierande årskursindelning. Från och med höstterminen 2016 kommer skolorna vara F-3, F-6, F-9 eller 7-9. Detta har medfört en del mindre förändringar i beståndet.

Kungsholmen

Under perioden kommer kapaciteten på Eiraskolan öka med 90 elever.

Planer finns på att påbörja en utbyggnad av matsalen på Rålambshovsskolan under planeringsperioden. Den skulle göra att skolan skulle kunna ta emot cirka 250-300 elever till.

De större förändringarna består i att Kungsholmens grundskola åter öppnar sina lokaler vid Fridhemsplan. Skolan har byggts ut samt renoverats. I samband med att lokalerna åter öppnas kommer Stadshagsskolan, den andra delen av Kungsholmens grundskola, åter bli en 7-9-enhet. I samband med detta kommer Kungsholmens grundskola att kunna ta emot 1 230 elever.

Essingen

Essingeskolan kommer att få ett mindre tillskott på två klassrum. Planering pågår för att ta ett större grepp på Essingeskolan för att säkerställa att de har tillräckligt med lokalkapacitet för att vara en tvåparallellig F-6-organisation.

Marieberg

Konradsberg kommer att vara det stora kapacitetstillskottet under perioden. På sikt kommer grundskolan att byggas ut till cirka 800 elever. I dagsläget finns ett fåtal klasser i åk 4-5. Skolan behöver genomgå omfattande ombyggnad, framförallt avseende ventilation, och dess kapacitet (minst 2 000 elever, 800 grundskola och 1 200 gymnasium) kommer inte att vara tillgänglig förrän tidigast 2021. Konradsberg kommer att hanteras i ett särskilt ärende under våren 2016. Kapaciteten är beroende av hur idrotten går att organisera och för detta planeras nu på Konradsberg.

Mindre förändringar sker i form av renovering av kök i Klastorpsskolan.

Kristineberg

Stadshagen är en del av västra Kungsholmen och planförslaget som är för handen innebär bland annat byggandet av cirka 1 900 lägenheter och en skola för cirka 650 elever. Byggnationen av skolan är villkorad av att en 11-mannaplan flyttas från Stadshagen.

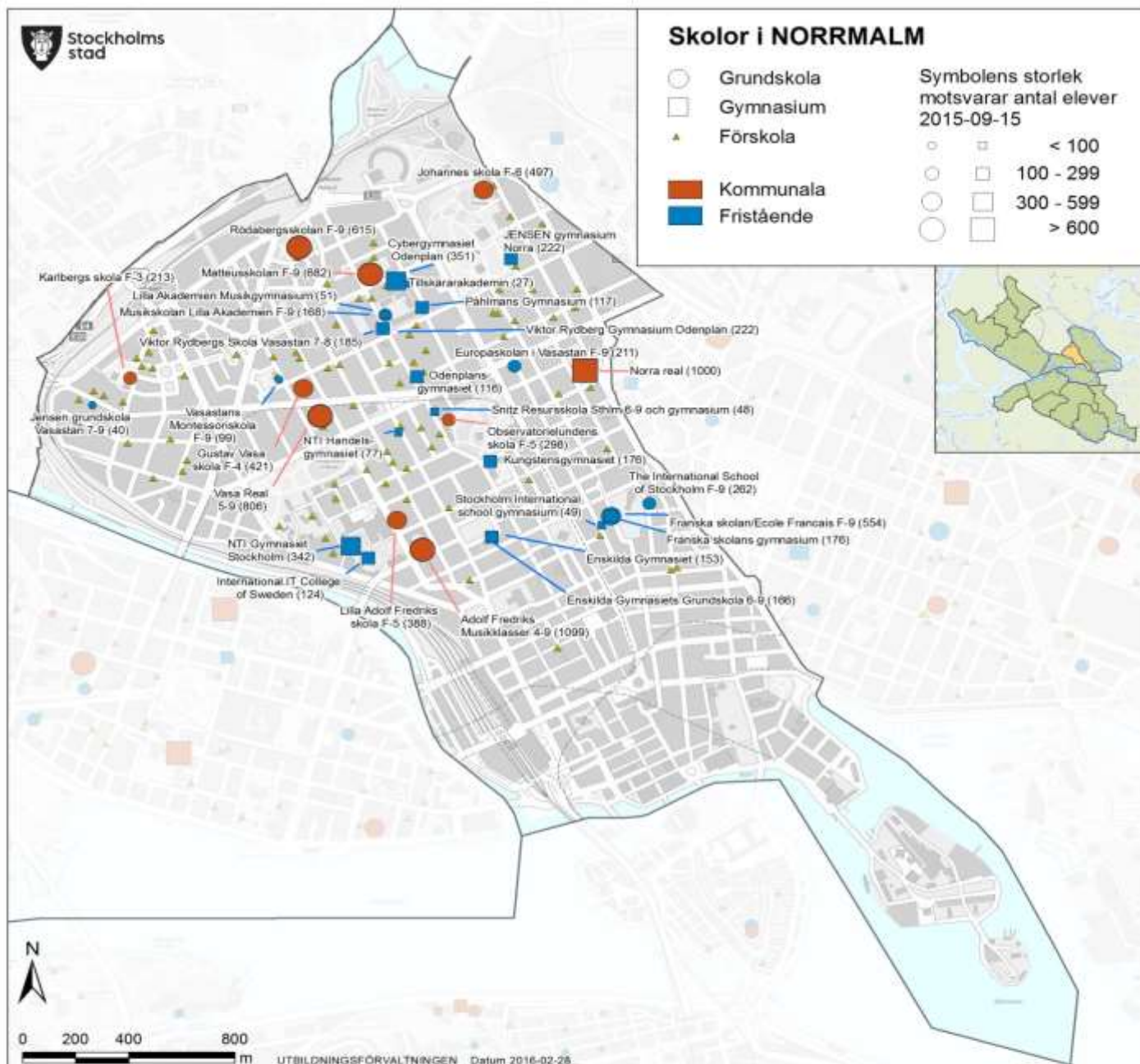
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Skolor i NORRMALM

- Grundskola
- Gymnasium
- ▲ Förskola
- Kommunala
- Fristående

Symbolens storlek motsvarar antal elever 2015-09-15

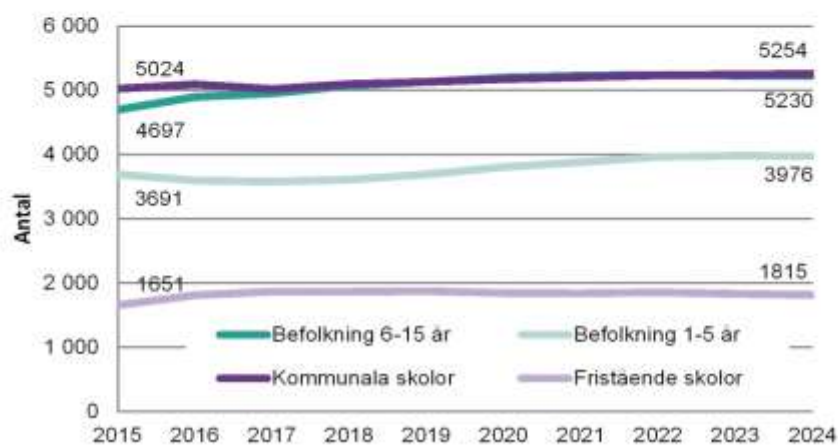
- < 100
- 100 - 299
- 300 - 599
- > 600

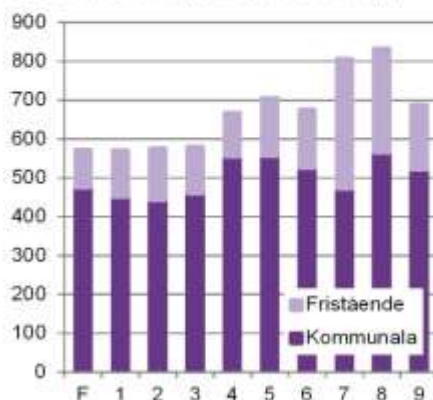
0 200 400 800
m

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN Datum 2016-02-28

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Norrmalm. Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 28: Faktablad för Norrmalm

Norrmalm

Behovsanalys

Norrmalms befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 700 (15 %) fram till år 2024. Motsvarande ökning under planeringsperioden, 2017-2019, är cirka 250. Det är en nedskrivning med 180 mot förra årets prognos. Antal barn kommer att öka i befintlig bebyggelse under 2017-2019 men minska därefter. Nya inflyttningsklara bostäder gör dock att antalet barn totalt håller sig på en stabil nivå.

Befolkningsökningen sker uteslutande i de norra delarna av Norrmalm och är till stora delar kopplade till den första delen av nybyggnationen (3 delar) som sker i Hagastaden. Den största befolkningsökningen väntas tillkomma först efter 2024.

Elevantalsprognosen för Norrmalm visar på ett nästan stabilt antal elever. Den prognostiserande ökningen av F-9-elever, är cirka 400 (6 %) under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 120 (2 %).

Cirka 74 % av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går i kommunal skola, samma andel som för staden i helhet. Denna procentandel har legat oförändrad de senaste fyra åren och inga stora förändringar väntas heller.

Inom Norrmalms stadsdelsnämndsområde finns ett flertal skolor som har elever från hela Stockholm, bland annat Adolf Fredriks musikklasser som tar emot cirka tusen elever från andra stadsdelsnämndsområden. Detta förklarar varför elevantalsprognoskurvan för kommunala skolor ligger ovanför befolkningsprognoskurvan.

Norrmalm har således en kraftig inpendling av barn från andra stadsdelsnämndsområden. Nästan 3 000 (44 %) av eleverna i skolorna på Norrmalm kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Främst sker inpendling från Östermalm, 700 elever (24 %). Också flöden från Södermalm, Kungsholmen och Bromma är stora. Därtill, kommer 17 % inpendlande från andra kommuner.

Cirka 77 % av de boende på Norrmalm går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 100 elever till annat stadsdelsnämndsområde. Överlägset störst utpendling sker till Östermalm och då både till kommunala och fristående skolor.

Nettoinpendling till Norrmalm blir cirka 1 800 elever. Det vill säga att det går 1 800 elever (37 %) fler i skolan, än det bor i stadsdelsnämndsområdet.

Lokalresurser

Det finns nio fristående grundskolor i stadsdelsnämndsområdet varav sex har fler än hundra elever och en som bara tar emot särskoleelever.

Det finns 9 kommunala grundskolor varav flera med särskilda profiler med stadsövergripande intag (Adolf Fredriks musikklasser, judiska klasser på Vasa Real och engelska klasser på Rödabergsskolan och Johannes skola).

SISAB äger Sveaplans gymnasium som kommer att ställas om till kommunal grundskola under prognosperioden. Tidigast 2019 kan renovering påbörjas.

Området som helhet har lokalkapacitet, om än knapp. För att elever ska kunna beredas plats är förvaltningen beroende av att samtliga skolor fyller klasserna och samverkar kring intaget.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Alla förväntade förändringar sker i Vasastaden.

Ombyggnation och expansion av Vasa Real planeras och påbörjas under planeringsperioden. Genomförandebeslut kommer till nämnd under 2016.

Lilla Adolf Fredrik kommer att bli en två-parallellig organisation med F-6 efter genomförda verksamhetsanpassningar (idag är den ojämn i organisationen och har åk F-5).

En mindre ombyggnad av Matteusskolans kök inleds under planeringsperioden, även matsalskapaciteten ses över.

Johannes skola kommer att genomgå en ventilationsombyggnad. Matsalskapaciteten behöver utökas.

Rödabergsskolan ska byggas ut från 600 elever till 1 100 elever. I samband med utbyggnaden bygger idrottsförvaltningen, genom

fastighetskontoret, en fullstor idrottshall. Projektets tidplan är beroende av en evakuering.

Observatorielundens skola behöver utökas med ett högstadium; förvaltningen söker efter nya lokaler i närområdet och utreder för närvarande ett av Lamellhusen (annex till Stadsbiblioteket).

Karlbergsskolans lokalsituation är komplicerad, då lokalerna är utspridda. Förvaltningen har sökt förlängt bygglov för skolans paviljong, men söker även andra lösningar.

På Gustav Vasa skola pågår ett projekt för att utreda utökning av kapaciteteten med sex klasser, om det är möjligt kommer byggnadsåtgärder att ske under planeringsperioden.

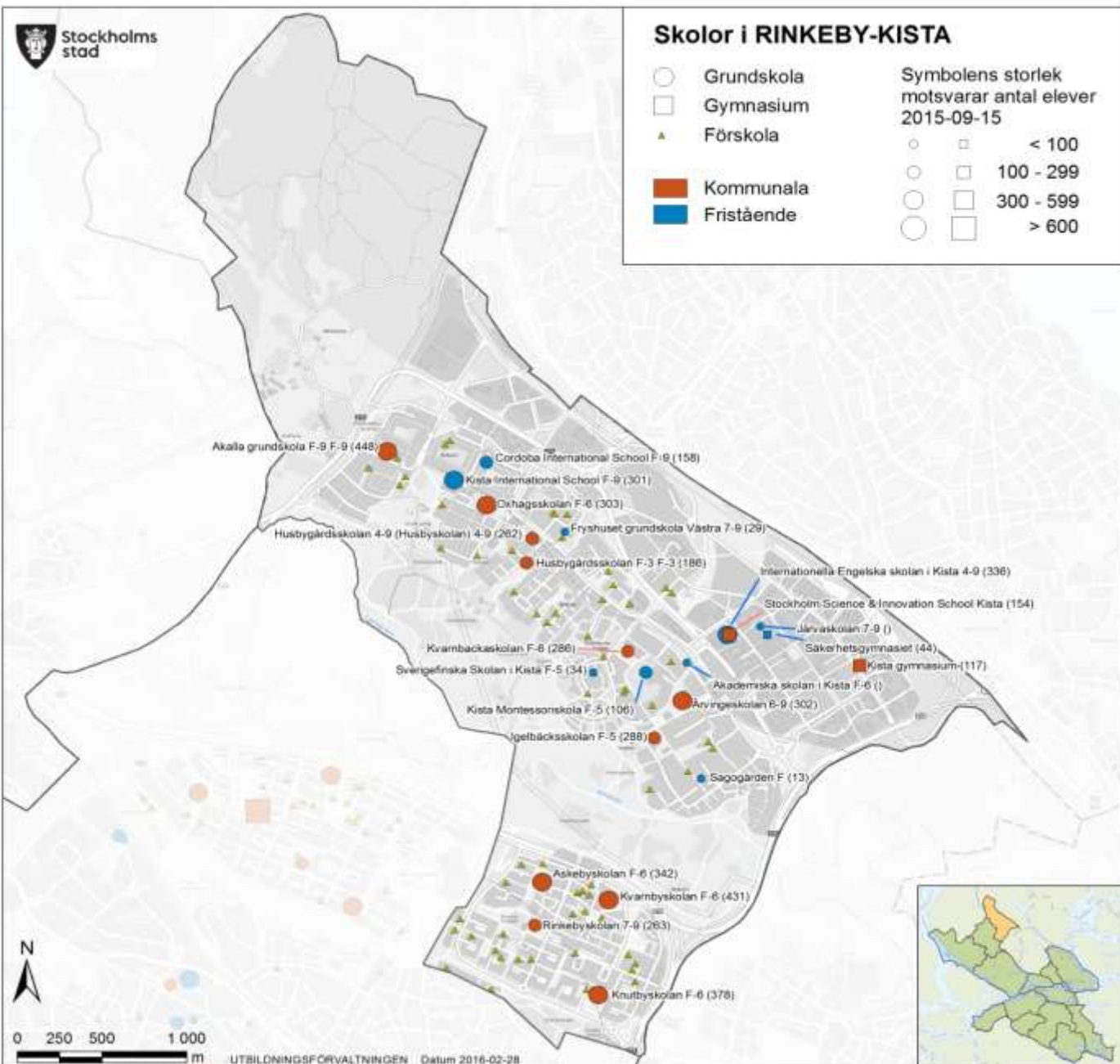
Utöver Sveaplan och Lamellhusen så pågår det arbete med att säkerställa mer skolkapacitet på Norrmalm. Diskussioner förs med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret om att bygga en skola i den andra etappen av Hagastaden. Den tänkta tomten finns invid Wenner-Gren Center. Omfattningen av en skolbyggnad är i dagsläget inte känd. Eventuellt kommer det att bli en större byggnad med fler skolverksamheter.

Förvaltningen har inlett diskussioner med fastighetskontoret och SISAB om förvärv av kv. Heimdall (Enkehuset). Även kv. Vasen är utifrån utbildningsförvaltningens perspektiv en tänkbar lokalisering av skola, men beslut har ännu inte tagits om framtida användning.

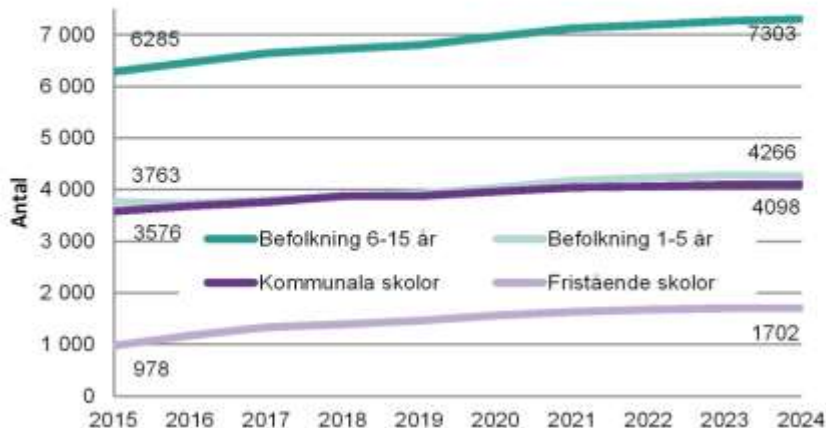
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Skolor i RINKEBY-KISTA

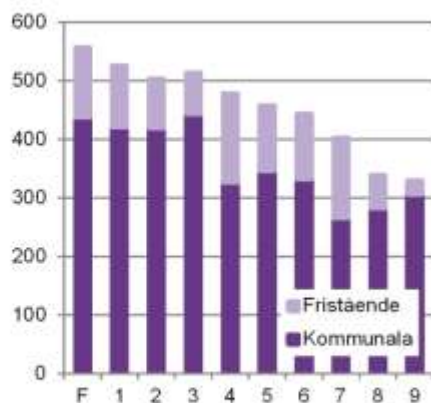
- Grundskola
□ Gymnasium
▲ Förskola
- Kommunala
Fristående
- Symbolens storlek motsvarar antal elever 2015-09-15
○	□	< 100
○	□	100 - 299
○	□	300 - 599
○	□	> 600

Befolknings- och elevantalprognoser 2015-2024 för Rinkeby-Kista.
Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 29: Faktablad för Rinkeby-Kista

Rinkeby-Kista

Behovsanalys

Rinkeby-Kistas befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 1 100 (18 %) till år 2024. Motsvarande ökning under planeringsperioden, 2017-2019 är cirka 340. Ökningen av barn är oförändrad jämfört med föregående års prognos på stadsdelsnämndsområdenivån. Stora skillnader råder mellan områden. Befolkningen i Kista förväntas att öka kraftigare än i förra årets prognos, med cirka 800 barn till 2024. Antalet barn i Husby förväntas att vara stabilt i stället för tidigare nedgång och befolkningsökningen i Rinkeby förväntas att vara lugnare.

Elevprognosen för Rinkeby-Kista visar på en ökning om cirka 1 250 elever (27 %) F-9 under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 250. En stor del av ökningen bedöms ske i de högre årskurserna. Elevantalsökningen i årskurs 7-9 förväntas att vara 47 %.

Av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går endast 60 % i kommunal skola, att jämföra med staden som helhet där siffran är 74 %. Andelen elever i kommunal skola har förändrats de senaste åren på grund av både nya och nedlagda fristående skolor. Samtidigt är Rinkeby-Kista det stadsdelsnämndsområde där andelen elever i fristående skolor antas öka mest under kommande tio år. Av de elever som går i skolan i Rinkeby-Kista går 79 % i kommunala skolan.

Cirka 65 % av de boende i Rinkeby-Kista går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Nettoinpendling till Rinkeby-Kista blir cirka -1 700 elever.

Totalt pendlar cirka 2 200 elever till annat stadsdelsnämndsområde. Siffran är den näst högsta i staden efter Enskede-Årsta-Vantör, men när man ser till andelen elever i stadsdelsnämndsområdet, är utpendling från Rinkeby-Kista den högsta, 35 %. Utpendlingen sker mest till Spånga-Tensta och Hässelby-Vällingby och då speciellt till de fristående skolorna. Märk att nästan 9 % av eleverna boende i Rinkeby-Kista går i skola i annan kommun.

Cirka 510 (11 %) av eleverna i skolorna i Rinkeby-Kista kommer från annat stadsdelsnämndsområde, varav 350 kommer från Spånga-Tensta.

Lokalresurser

Det har inte skett några förändringar av de kommunala skolornas lokaltillgångar under 2015.

Under 2015 startade två nya fristående skolor, Fryshuset västra (7-9) samt Internationella Engelska skolan Kista (4-9). Cordoba International School utökade med årskurs 7-9.

Kunskapsskolan i Kista har avvecklat sin verksamhet. Totalt finns idag sex fristående skolor varav fyra har fler än 100 elever.

Höstterminen 2016 kommer ytterligare två fristående skolor att starta, Järvaskolan (7-9) samt Akademiska skolan (F-9, initialt F-6). Båda skolorna kommer att etablera sig i Kista.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Stadsdelsnämndsområdet bedöms ha ett överskott avseende platstillgång mot efterfrågan under planeringsperioden. Totalt bedöms stadsdelsnämndsområdet ha överkapacitet hela prognosperioden fram till 2024.

Då området har fått tillskott av två nya fristående skolor under 2015 och ytterligare två öppnar under 2016 bedöms andelen elever som går till fristående skola öka, framförallt i de högre årskurserna. Detta får till följd att området initialt får en ökad överkapacitet på mellan- och högstadiet. Effekten på de kommunala högstadieskolorna är svår att förutse och behöver följas upp under planeringsperioden. Delar av överskottet kan komma att behöva användas för evakuering på grund av ett antal större takombyggnadsprojekt som SISAB planerar att genomföra med start under planeringsperioden.

En översyn över skolornas externa lokaler har påbörjats, för att se om verksamheten där kan integreras i befintliga skolor. Detta arbete kommer att fortsätta under planeringsperioden.

Akalla-Husby

SISAB har aviserat att Husbygårdsskolan ska genomgå en takombyggnad med projektstart 2018. Projektet kräver evakuering.

SISAB har även aviserat en takombyggnad på Oxhagsskolan med projektstart 2019. Projektet kan utföras etappvis och initial bedömning är att det kan lösas genom internevakuerings.

Kista

SISAB har aviserat en takombyggnad vid Kvarnbackaskolan under 2017.

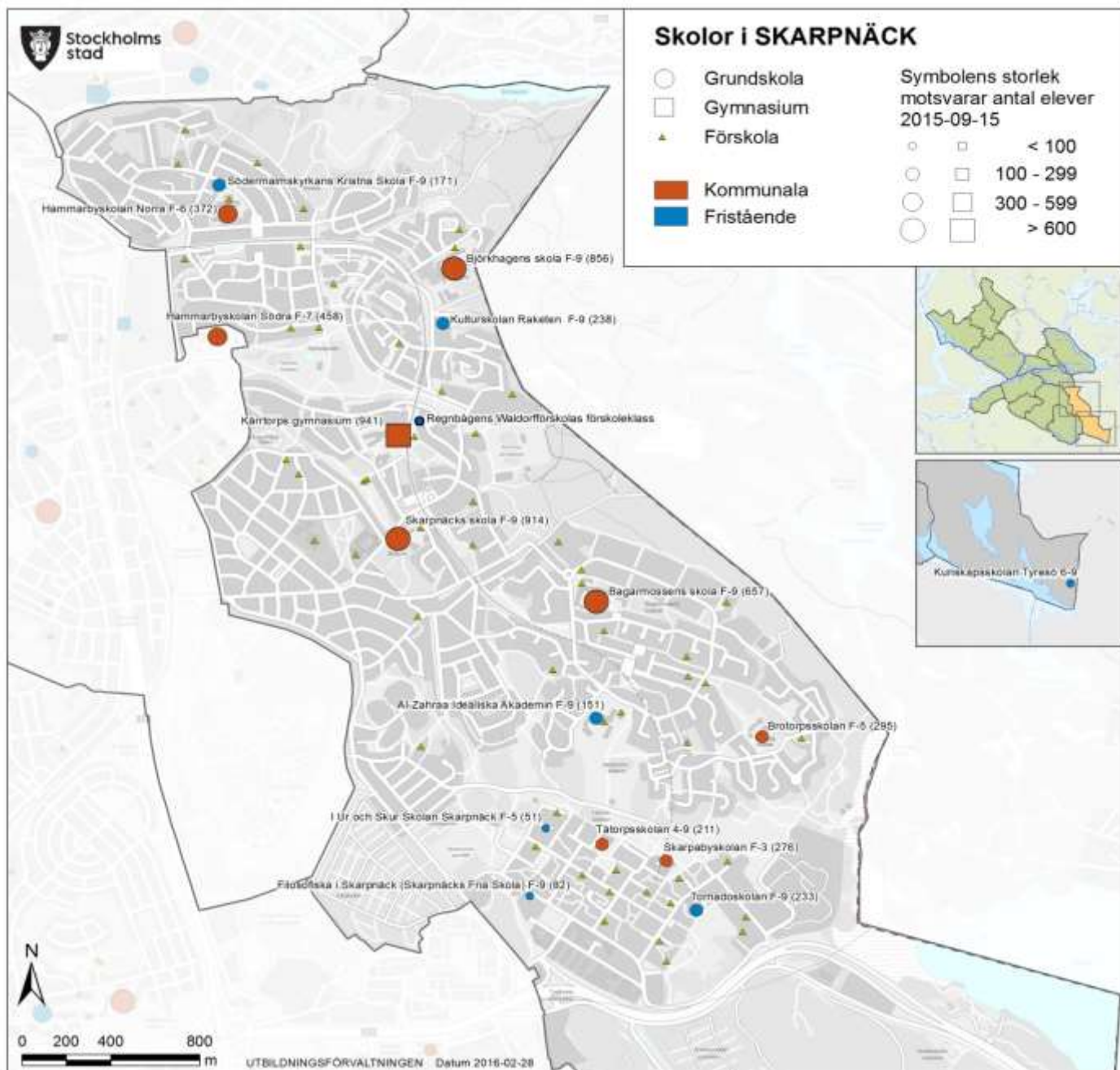
Under 2015 har volymstudier tagits fram och mark reserverats för en ny F-6-skola i nybyggnationsområdet Kista äng. Under planeringsperioden kommer arbetet med den nya skolan att fördjupas.

Tankar finns på att kraftigt utöka bostadsbyggnationen i området, utöver exploateringen på Kista äng, varför det kommer att bli aktuellt med ytterligare skolkapacitet på längre sikt. Detta behöver bevakas under planeringsperioden.

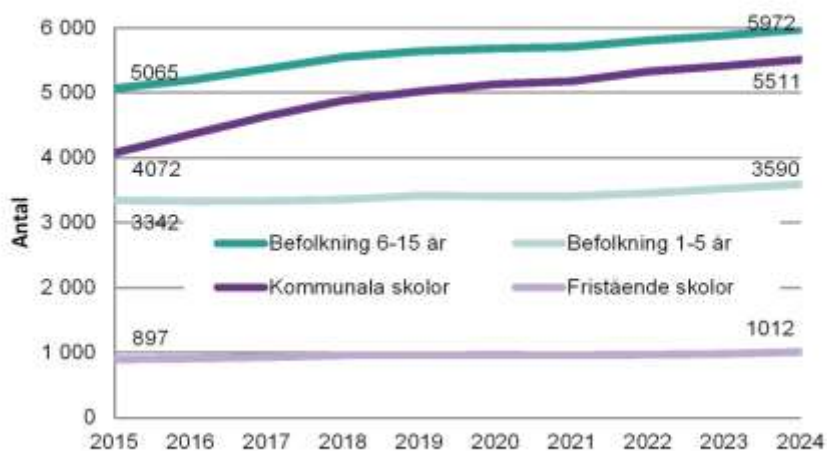
Rinkeby

Det kan under planeringsperioden bli aktuellt att se över Rinkebyskolans lokalbestånd för att uppnå ett mer effektivt lokalutnyttjande. Det kan exempelvis innebära att använda delar av lokalbeståndet till evakuering för skolor där SISAB planerar att genomföra underhållsprojekt.

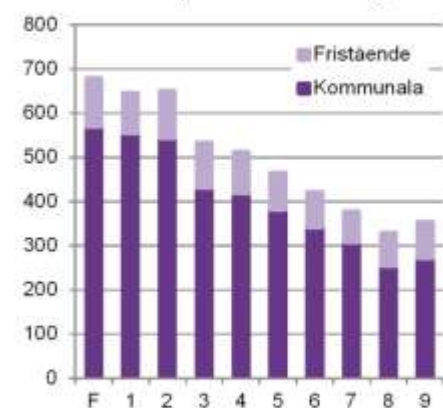
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Skarpnäck.
 Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 30: Faktablad för Skarpnäck

Skarpnäck

Behovsanalys

Skarpnäcks stadsdelsnämndsområdes befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 1 100 (25 %) från år 2014 till år 2024. Motsvarande ökning under planeringsperioden 2017-2019 är cirka 440. Det är en nedskrivning med 340 mot förra årets prognos mest på grund av ändringar i byggplaner. Totalt bedöms cirka 2 400 lägenheter färdigställas till 2024.

Områdena som ökar mest är Hammarbyhöjden och Bagarmossen. Ökningen är betydande också i Björkhagen och Kärrtorp. Antalet barn i Skarpnäck förväntas hålla en stabil nivå jämfört med föregående års prognos om ökning.

Elevprognosen för Skarpnäck visar på en stor ökning om cirka 1 550 elever (31 %) F-9 under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 400. En stor del av ökningen bedöms ske i de högre årskurserna. Elevantalsökningen i årskurs 7-9 förväntas att vara 69 %.

Av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går 75 % i kommunal skola, att jämföra med staden som helhet där siffran är 74 %. Den prognostiserade ökningen är relativt jämnt fördelad mellan fristående och kommunala skolor.

Cirka 80 % av de boende i Skarpnäck går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 000 (20 %) elever till annat stadsdelsnämndsområde och nettoinpendling till Skarpnäck blir -9 elever. Det vill säga att det bor lika många elever i Skarpnäck som det går i skolan. Störst utpendling sker till Södermalm, cirka en tredje del av elever. Utpendling är stor också till Farsta och Enskede-Årsta-Vantör. Störst inpendling sker från Enskede-Årsta-Vantör och Farsta.

Lokalresurser

I Skarpnäcks stadsdelsnämndsområde finns fem kommunala grundskoleenheter och en kommunal gymnasieskola. Det finns en tillfällig paviljonguppställning på Brotorpsskolan.

Det finns fem fristående grundskolor med fler än 100 elever i stadsdelsnämndsområdet varav två har fler än 100 elever från området. En fristående skola, Kunskapsskolan Tyresö, angränsar till Tyresö kommun och har företrädesvis ett intag från Tyresö kommun.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Tillfälliga kapacitetshöjande åtgärder behövs under planeringsperioden medan långsiktiga lösningar utreds. Skarpnäck är ett av tre stadsdelsnämndsområden som i slutrapporten för Skolbyggnation för ett växande Stockholm uppvisar kapacitetsunderskott år 2020 (lokalförsörjningsplanen 2016-2018). Underskottet är till stor del orsakat av prognosförändringar i samband med att Nytorpsskolan överfördes till Hammarbyskolan och räknas som F-9-skola. De faktiska konsekvenserna av detta är ännu inte kända.

Hammarbyhöjden-Björkhagen

Verksamhetsanpassningar pågår i Hammarby Södra och beräknas vara färdiga till årsskiftet 2016/17. Skolan kommer då att ha kapacitet för cirka 950 elever. Skolan ligger på andra sidan gränsen till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde och en stor del av eleverna bor i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde.

Markanvisning har beställts för en ny skola i Hammarby backe. Möjligheten att utöka kapaciteten vid Nytorps gärde eller i anslutning till Hammarby Södra ses över.

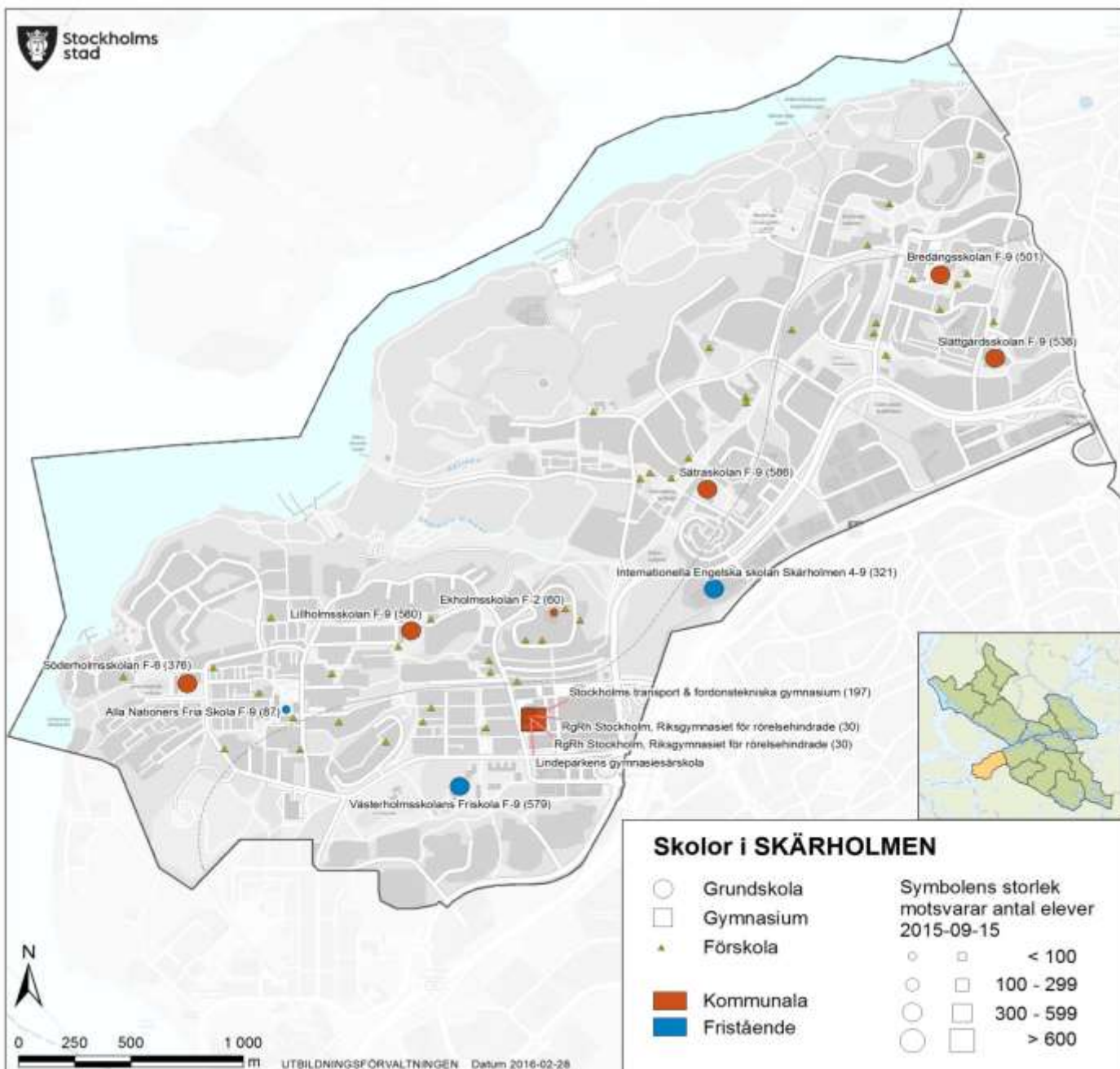
Bagarmossen-Skarpnäck

Brotorpsskolan verksamhetsanpassas till en 2-parallellig F-6-skola för att möta behoven enligt elevantalsprognosen. Ytterligare kapacitetshöjande åtgärder bedöms nödvändiga i området under planeringsperioden. En förlängning av befintlig paviljong-uppställning på Brotorpsskolan prövas.

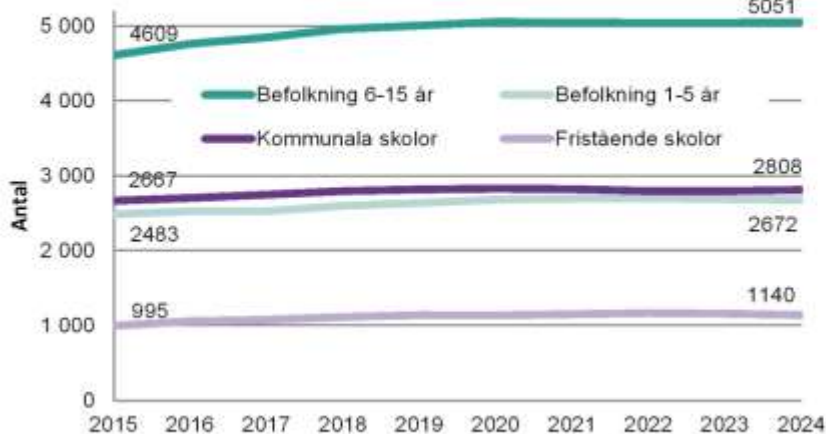
Möjligheten att utöka Bagarmossens skolas matsal ska utredas i syfte att öka skolans totala kapacitet. Åtgärder för utöka Skarpnäcks skola ska utredas.

Stadsbyggnadskontoret arbetar med att ta fram ett nytt planprogram för Bagarmossen och Skarpnäck. Programförslaget omfattar cirka 2 500-3 500 bostäder. Förslaget innehåller även en ny F-9-skola för cirka 1 100 elever, med placering i Bergholmsbacken mellan stadsdelarna, samt utbyggnation av befintliga kommunala skolor. Ytterligare en ny skola kan bli aktuellt om fler än 2 500 bostäder byggs.

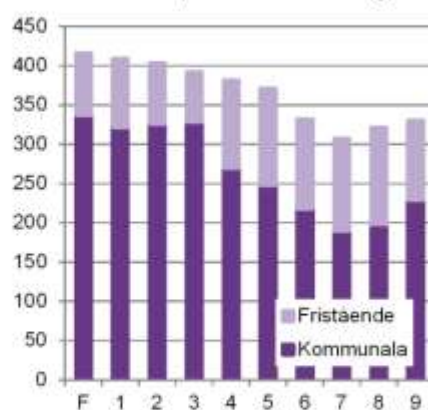
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Skärholmen.
Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 31: Faktablad för Skärholmen

Skärholmen

Behovsanalys

Skärholmens befolkning i åldrarna 6-15 år förväntas öka med cirka 600 (13 %) till år 2024. Detta är den näst minsta ökningen i Stockholm. Motsvarande ökning under planeringsperioden 2017-2019 är cirka 250. Prognosen har skrivits ned i Bredäng och Skärholmens centrum jämfört mot förra årets prognos, främst på grund av ändringar i byggplaner. Totalt bedöms cirka 1 600 lägenheter färdigställas till år 2024. Under planeringsperioden pågår ett arbete inom ramen för Fokus Skärholmen för att öka nybyggnationen vilket leder till ökat skolbehov.

Antalet barn ökar i nästintill alla områden i Skärholmens stadsdelsnämndsområde, dock kraftigare under planeringsperioden 2017-2019 än senare. De områden som ökar mest är Vårberg och centrala Bredäng.

Elevantalsprognosen för F-9 i Skärholmen visar på en ökning med cirka 300 elever (8 %) under prognosperioden, den minsta i antal i Stockholms stad. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 130 elever.

Av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går 64 % i kommunal skola, att jämföra med staden som helhet där siffran är 74 %. Andelen elever i fristående skolor förväntas att öka under prognosperioden.

Cirka 74 % av de boende i Skärholmen går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 200 elever till annat stadsdelsnämndsområde. Störst utpendling sker till Hägersten-Liljeholmen som tar emot nästan 400 elever från Skärholmen. Elever väljer även Södermalm i stor utsträckning. Märk att nästan 4 % av eleverna går i skola i annan kommun.

Cirka 6 % (cirka 220) av eleverna i skolorna i Skärholmen kommer från annat stadsdelsnämndsområde, det lägsta antalet i Stockholms stad. Inpendlingen är jämnt fördelad från andra stadsdelsnämndsområden och annan kommun.

Lokalresurser

I området finns sex kommunala grundskolor. Flera av dessa har lokaler med tillfälliga bygglov motsvarande cirka 10 % av de totala lokaltillgångarna.

Fristående grundskolor med över hundra elever är Västerholms-skolans Friskola (F-9), Internationella Engelska Skolan Skärholmen (åk 4-9) och Alla Nationers Fria Skola (F-9), samtliga belägna i Skärholmen-Vårberg. De fristående skolorna har ett högt lokalt intag; 89 % av eleverna bor i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Skolorna tar tillsammans emot cirka 20 % av eleverna från Skärholmen.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Skärholmens stadsdelsnämndsområde har som helhet tillräckligt med kapacitet under planeringsperioden. Flera skolor har lokaler med tillfälliga bygglov och utredningar tas fram för permanenta lösningar. I takt med framtida nybyggnationsområden pågår planering för nya skolor. Utpendlingen är stor till andra stadsdelsnämndsområden men kommer att begränsas i och med att skolorna i dessa området fylls på lokalt.

Skärholmen-Vårberg

Samtliga kommunala grundskolor i Skärholmen-Vårberg har lokaler med tillfälligt bygglov. Lillholmsskolan/Ekholmsskolan utreds för att byggas ut med anledning av att avveckla externa och tillfälliga lokaler. Österholm anpassas för att hantera Lillholmsskolans evakuering i samband med planerat underhållsarbete av SISAB.

Utredning pågår för att avveckla lokaler med tillfälligt bygglov på Söderholmsskolan. Till det hör ett detaljplanearbete i samband med Fokus Skärholmen. Ny detaljplan krävs för att möjliggöra en utökning av skolans kapacitet. Till dess att skolan är utbyggd behövs tillfälliga lokaler.

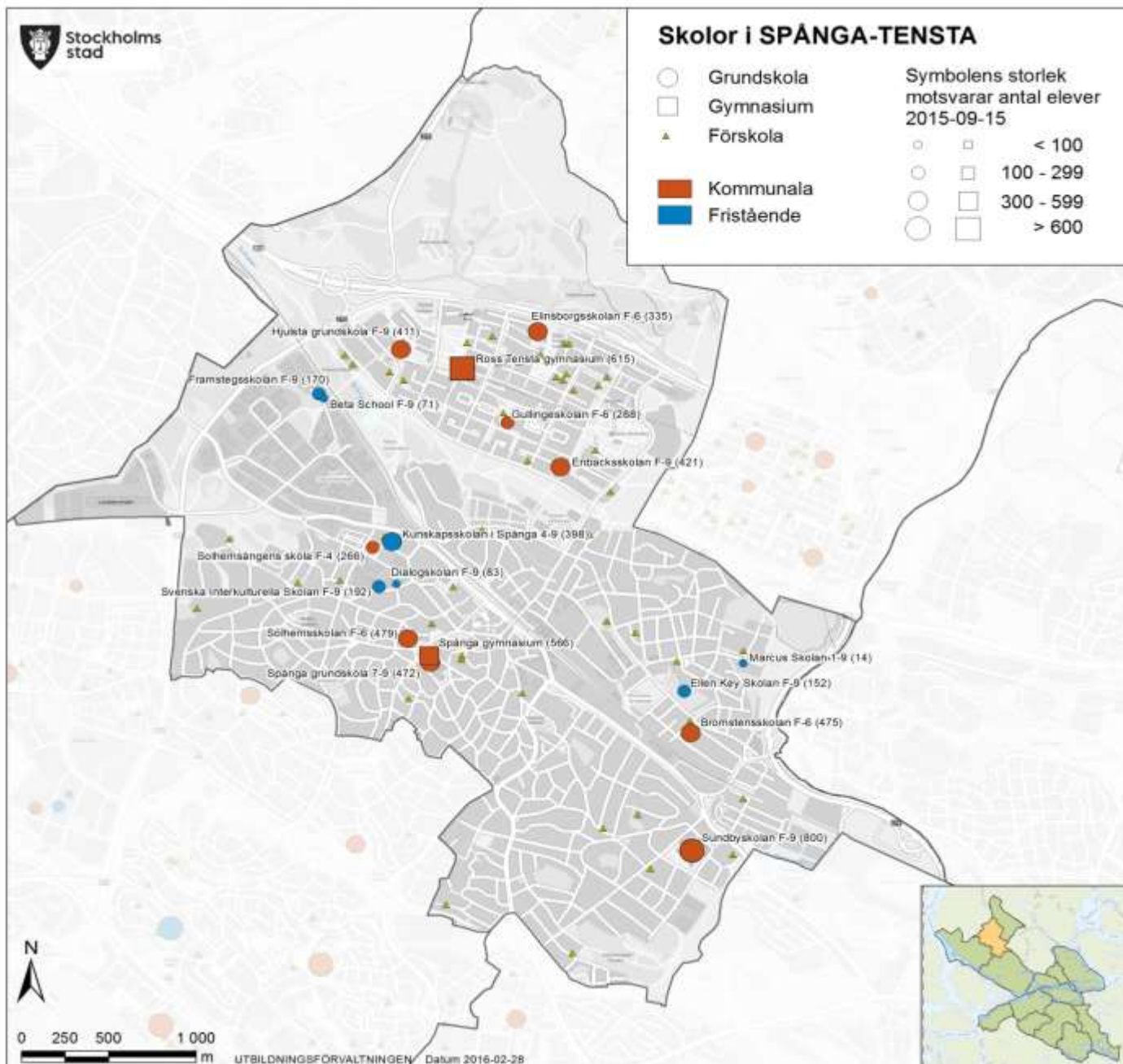
Bredäng

Slättgårdsskolan utreds för en tillbyggnation under planeringsperioden för att möjliggöra avveckling av skolans lokaler med tillfälligt bygglov.

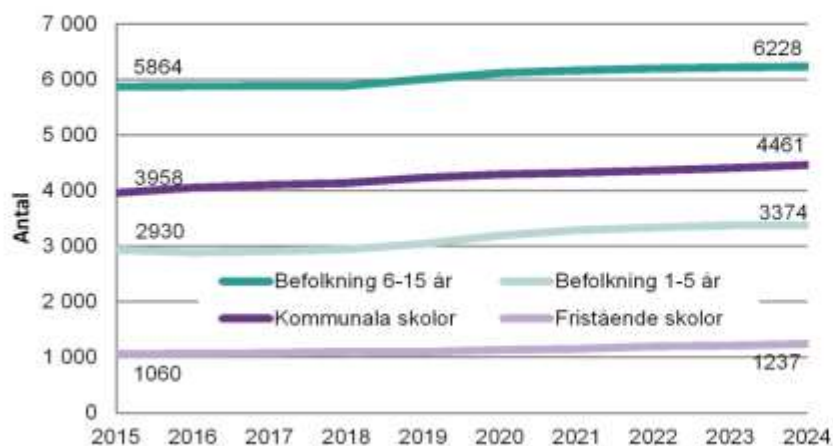
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Skolor i SPÅNGA-TENSTA

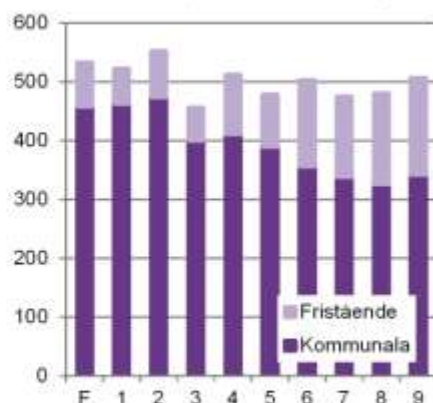
- Grundskola
 □ Gymnasium
 ▲ Förskola
 ■ Kommunala
 ■ Fristående
- Symbolens storlek motsvarar antal elever 2015-09-15
 ○ □ < 100
 ○ □ 100 - 299
 ○ □ 300 - 599
 ○ □ > 600

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Spånga-Tensta.
Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 32: Faktablad för Spånga-Tensta

Spånga-Tensta

Behovsanalys

Spånga-Tensta är det stadsdelsnämndsområde i Stockholm som förväntas att öka sin befolkning i åldrarna 6-15 år minst under prognosperioden 2015-2024. Totalt ökar antalet 6-15-åringar med cirka 450 (8 %). De låga siffrorna har även blivit nedskrivna med 140 barn från föregående års befolkningsprognos, på grund av en minskning av antalet barn i befintlig bebyggelse. Ökning sker enbart i nya inflyttningsklara bostäder. Totalt bedöms cirka 2 800 lägenheter färdigställas till 2024.

Befolkningsökningen sker nästan uteslutande i de sydöstra delarna av stadsdelsnämndsområdet och mest i Bromsten och Tensta.

Elevprognosen för Spånga-Tensta visar på en ökning om cirka 700 elever (14 %) under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 150 elever.

Av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går 69 % i kommunal skola, att jämföra med staden som helhet där siffran är 74 %. Av de elever som går i skolan i Spånga-Tensta går 79 % i kommunala skolan. Detta betyder att en ansenlig del av stadsdelsnämndsområdets elever pendlar till fristående skolor i andra stadsdelsnämndsområden.

Cirka 68 % av de boende i Spånga-Tensta går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 900 (32 %) elever till annat stadsdelsnämndsområde. Överlägset störst utpendling sker till fristående skolor i Hässelby-Vällingby och Bromma.

Cirka 21 % (1 100) av eleverna i skolorna i Spånga-Tensta kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Inpendlingen sker nästan uteslutande från Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista och Bromma.

Lokalresurser

Det finns sex fristående grundskolor varav fyra har över hundra elever. Den största fristående skolan är Kunskapsskolan i Spånga (4-9) med cirka 400 elever.

Solhem

Solhemsskolan har en del av sin kapacitet i lokaler som har tillfälligt bygglov, andra är externa lokaler och det finns ett konstaterat problem med logistiken i matsalen/diskinlämningen. Arbetet fortsätter med att långsiktigt lösa skolans lokalfrågor.

Spånga

Spånga grundskola har verksamhet i samma fastighet som Spånga gymnasium och samutnyttjar vissa utrymmen. Lokalerna ses som en gemensam resurs och arbete pågår för att lokalisera och undanröja eventuella svårigheter, för att nå maximalt utnyttjande av lokaltillgången utifrån båda verksamheternas behov. Spånga grundskola åk 7-9 har en kraftig elevökning och visar redan 2016 på ett behov av ytterligare paralleller, något som inte kan tillskapas idag. En genomgång av elevströmningarna visar att skolan under flera år tar emot elever dels från Sundby men också från Nälsta och Vinsta, de senare två områdena troligen på grund av stor geografisk närhet samt avsaknad av lokalt kommunalt åk 7-9-alternativ.

Tensta

För grundsärskoleelever med autismspektrumtillstånd behöver Hjulsta grundskola hållas i beredskap för att kunna ta emot elever i åk 7-9, om behov uppstår från Gullingskolan.

I Hjulsta grundskola kommer en av stadsdelen driven fritidsgård att starta i lokaler som samnyttjas med skolan.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Sundby

Sundbyskolan har under en längre tid varit föremål för olika utredningar utan att dessa har landat i något byggprojekt. Nu finns en lokalplanering klar och förvaltningen kommer att gå vidare med beställning/ar till SISAB. Planeringsinriktningen är att skolans kapacitet utökas från dagens cirka 800 elever till 1 200 elever. Det kommer att innebära att skolan även fortsättningsvis kommer att kunna ta emot elever från andra områden, exempelvis Mariehäll. Under 2016 avvecklas en av skolans paviljonger vars tillfälliga bygglov löpt ut.

Bromsten

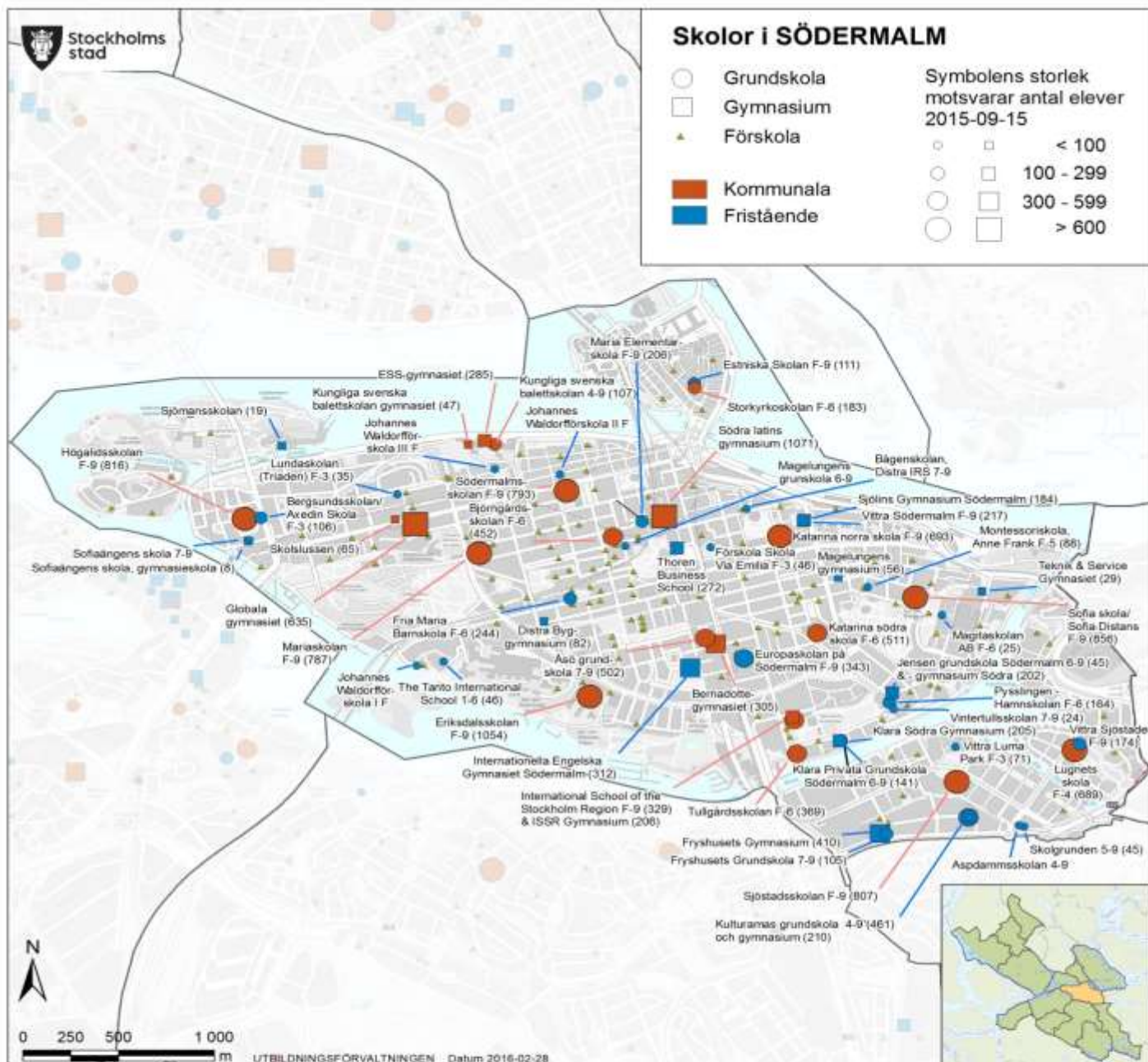
Efter utredning bedöms Bromstensskolan behöva ha kvar sina externa lokaler på Ceverins väg tills vidare för att kunna hantera en treparallellig organisation, vilket krävs för området. Det är dock önskvärt att integrera den externa verksamheten i skolan och en volymstudie har beställts 2016 för att se på möjligheterna att nyttja befintlig bygg rätt. SISAB har också aviserat att man planerar underhållsåtgärder i skolans kök under 2018.

Tensta

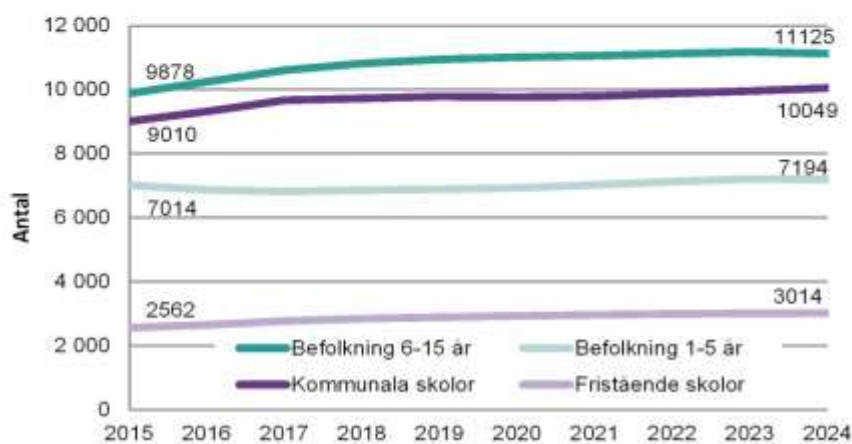
Ett av SISAB initierat underhållsprojekt fortlöper på Elinsborgsskolan. Skolan har inte godkänd OVK och ombyggnation av ventilationsanläggningen har därmed prioriterats upp av SISAB. Enligt känd tidplan ska åtgärderna ske under 2017 och färdigställas 2018.

Under 2018-2019 kommer även Gullingskolan, Hyllingskolan (del av Hjulsta grundskola) och Hjulsta grundskolan att vara föremål för underhållsåtgärder av SISAB som bedöms kräva evakuering. En viktig planeringsfråga för förvaltningen blir därmed att säkra evakueringslokaler för skolor i Tensta. Förvaltningens planeringsinriktning är att dessa ska vara i permanenta byggnader som förvaltningen redan har tillgång till och inte paviljonger. Den inriktningen har också stöd hos SISAB.

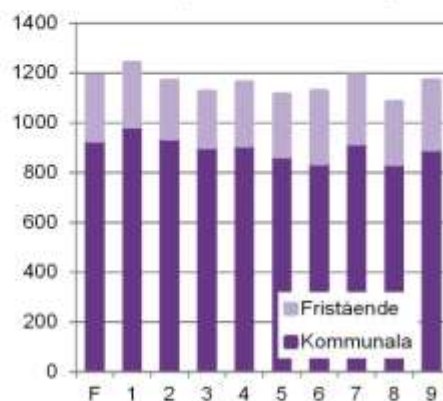
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Befolknings- och elevantalprognoser 2015-2024 för Södermalm.
Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 33: Faktablad för Södermalm

Södermalm

Behovsanalys

Södermalm är det folkrikaste stadsdelsnämndsområdet med 127 000 personer och näst störst när det gäller barn i åldern 6-15 år.

Södermalms befolkning i åldrarna 6-15 år förväntas öka med cirka 1 600 (17 %) fram till år 2024. Motsvarande ökning under planeringsperioden 2017-2019 är cirka 700. Det innebär att det finns en ökning inledningsvis för att sedan stabiliseras under andra halvan av prognosperioden. Siffran är oförändrad jämfört med förra årets prognos. Totalt bedöms cirka 4 500 lägenheter färdigställas till år 2024. Detta får antalet barn att öka mest i Södra Sofia och Hammarby sjöstad.

Hammarby sjöstad är det område som ökar överlägset mest med cirka 400 barn. Högalid och sydöstra delarna av Södermalm är områden som också ökar i nämnvärda volymer. Däremot är Gamla Stan och Södra Station områden med en liten minskning av antalet barn.

Elevantalsprognosen för F-9 på Södermalm visar en ökning på cirka 1 500 elever (13 %). Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 240 elever. Antalet förskoleklass elever kommer att stanna på ungefär samma nivå fram till år 2024.

Cirka 85 % av de boende på Södermalm går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 500 elever till annat stadsdelsnämndsområde. Det är den procentuellt sett näst lägsta siffran i Stockholms stad. Störst utpendling sker till Norrmalm och Östermalm vars skolor tar emot cirka 500 elever totalt från Södermalm. Elever väljer även fristående skolor i Hägersten-Liljeholmen.

Cirka 24 % (2 700) av eleverna i skolorna på Södermalm kommer från annat stadsdelsnämndsområde. I antal är inpendlingen den näst största i Stockholms stad, men när man relaterar siffran till stadsdelsnämndens totalbefolkning är inpendling till Norrmalm och Östermalm mycket kraftigare än till Södermalm. Inpendlingen sker främst från de södra stadsdelsnämndsområdena Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Farsta och Skarpnäck.

Lokalresurser

I området finns 15 kommunala grundskolor och nästintill dubbelt så många fristående grundskolor varav 11 har fler än hundra elever och fyra har endast särskoleelever. De fristående grundskolorna tar

tillsammans emot cirka 14 % av eleverna från Södermalm vilket motsvarar cirka 1 370 elever.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Södermalm har som helhet lokalkapacitet, om än knappt. För att elever ska kunna beredas plats är förvaltningen beroende av att samtliga skolor fyller klasserna och samverkar kring intaget.

Inpendlingen till Södermalm har minskat från tidigare år, men kommer att behöva minska mer i takt med att antal barn boende i stadsdelsnämndsområdet ökar.

Hammarby sjöstad

Den stora elevantalsökningen sker i Hammarby sjöstad där befintlig kapacitet inte kommer att räcka till under planeringsperioden. Skolorna har i dagsläget verksamhet i lokaler med tillfälligt bygglov (till och med år 2021) och permanenta lösningar för att ersätta tillfälliga lokaler saknas. Högstadietkapaciteten är ännu inte säkerställd. I dagsläget finns högstadium på Sjöstadsskolan och från och med år 2018 behövs högstadietkapacitet även för de elever som går i Lugnets skola. Tillfällig paviljong på fastigheten Lagunen planeras för att tillsammans med övrigt lokalbestånd öka tillgången till högstadietkapacitet. På lång sikt förväntas en ny skola byggas vid Henriksdal och möjliggöra paviljongavveckling.

Från och med höstterminen 2016 får Lugnets skola tillgång till stadsdelsförvaltningens förskolelokaler. Sjöstadsskolan får samtidigt utökade lokalresurser inom fastigheten Godsfinkan.

En tillfällig paviljonguppställning planeras på Värmdö gymnasium, men den kommer under planeringsperioden att i första hand avlasta Årstaområdet.

Inom ramen för SAMS har en fokusgrupp för Hammarby sjöstad bildats.

Södermalm

En utbyggnation av Tullgårdsskolan utreds och genomförandebeslut förväntas under planeringsperioden. Skolan planeras för utbyggnation för att täcka det lokala behovet av skolplatser och viss högstadieverksamhet för elever från Hammarby sjöstad.

Högalidsskolan har efter renovering möjlighet att ta emot cirka 170 fler elever. Del av kapacitet tas i anspråk av CSI-grupp till dess att ny byggnad är färdigställd på skoltomten. Utredning pågår.

Björngårdsskolans intag till förskoleklass anpassas till skolans kapacitet, 2 paralleller F-6. Skolan har fått lokaltillskott i lokaler på Höglandsgatan.

Gamla Stan

Storkyrkoskolans bad planeras utifrån dagens ekonomiska förutsättningar att upphöra årsskiftet 2016/17.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

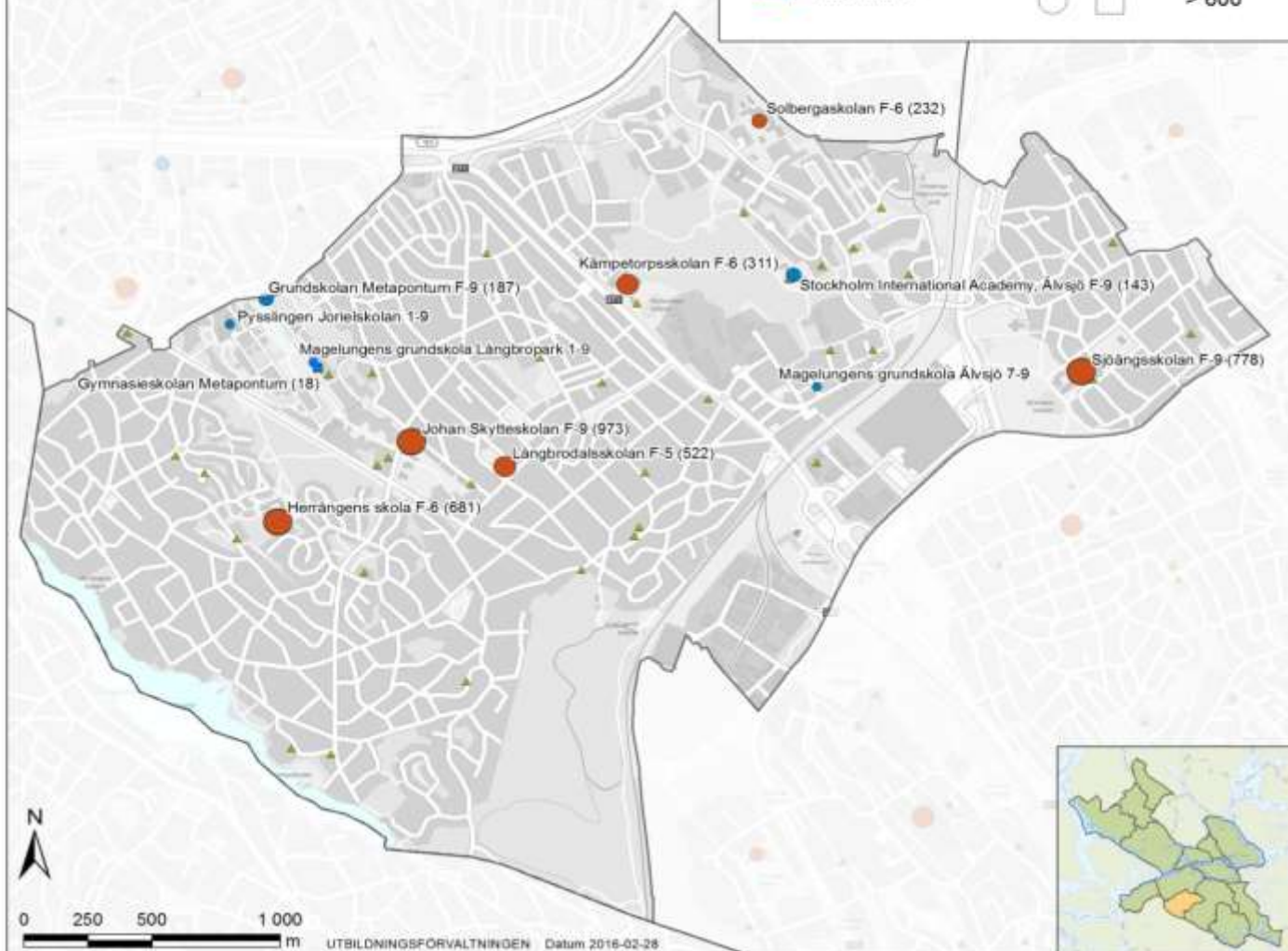
Stockholms
stad

Skolor i ÄLVSJÖ

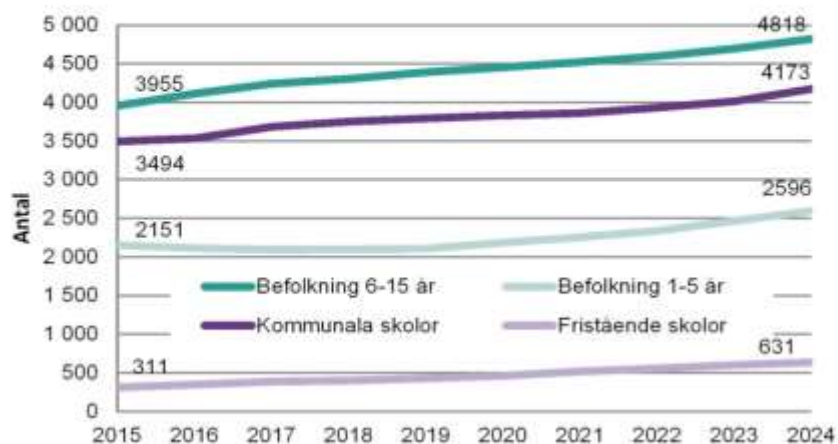
- Grundskola
- Gymnasium
- Förskola
- Kommunala
- Fristående

Symbolens storlek
motsvarar antal elever
2015-09-15

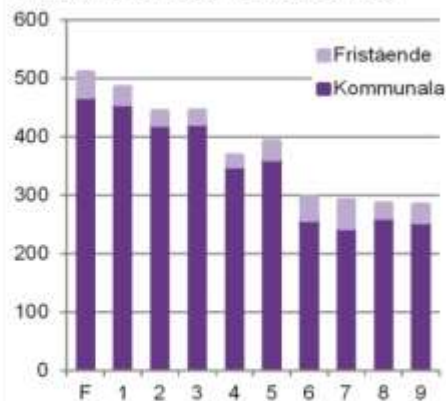
- < 100
- 100 - 299
- 300 - 599
- > 600

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Älvsjö. Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholms stad

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 34: Faktablad för Älvsjö

Älvsjö

Behovsanalys

Älvsjös befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 1 000 (28 %) till år 2024. Motsvarande ökning under planeringsperioden 2017-2019 är cirka 300. Det betyder att största delen av befolkningsökningen kommer att ske i slutet av prognosperioden, efter år 2020. Den största befolkningsökningen i Älvsjö väntas dock tillkomma efter 2024 då utvecklingen av Älvsjö-Örby förväntas genomföras med cirka 3 900 lägenheter färdigställda till år 2024.

Områdena som ökar mest är Solberga och Älvsjö centrum. Ökningen sker i såväl befintlig byggnation som nybyggnation. Långsjo bedöms däremot tappa befolkning i åldrarna 6-15.

Elevprognosen för Älvsjö visar på en ökning om cirka 1 000 elever (26 %) F-9 under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 150. En stor del av ökningen bedöms ske i de högre årskurserna. Elevantalsökningen i årskurs 7-9 förväntas att vara 42 %.

Av eleverna boende i stadsdelsnämndsområdet går 82 % i kommunal skola, den näst högsta andelen i Stockholms stad och en betydligt högre siffra än stadens snitt på 74 %. Andel elever i fristående skolor förväntas dock att fördubblas under prognosperioden. Av de elever som går i skolan i Älvsjö går 92 % i kommunala skolan. Detta betyder att en ansenlig del av stadsdelsnämndsområdets elever pendlar till fristående skolor i andra stadsdelsnämndsområden.

Cirka 78 % av de boende i Älvsjö går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 900 elever till annat stadsdelsnämndsområde, det lägsta antalet i Stockholms stad. Störst utpendling sker till Hägersten-Liljeholmen och då speciellt till de fristående skolorna där.

Cirka 19 % (700) av eleverna i skolorna i Älvsjö kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Överlägset störst inpendling sker från Enskede-Årsta-Vantör. Även Hägersten-Liljeholmen står för viss inpendling.

Lokalresurser

Stora delar av stadsdelsnämndsområdets kommunala skolor är påverkade av pågående och planerade evakueringar på grund av byggprojekt.

Höstterminen 2016 kommer fristående Internationella Engelska skola Älvsjö (F-9) att starta.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Södra Älvsjö

Elevantalsprognosen visar på ett behov om att ta in mellan 7-9 förskoleklasser per år under planeringsperioden.

Till 2017 kommer åtgärder att behövas för främst Johan Skytteskolan för att klara kapaciteten, varför lokaler har hyrts in i Långbropark för detta ändamål. Under läsåret 2016/2017 kommer lokalerna att användas som förstärkning av Långbrodalsskolans kapacitet eftersom skolan måste lämna sina lokaler i Viveln, vid Linbodavägen. För att långsiktigt öka kapaciteten på Johan Skytteskolan kommer befintliga byggnader i kv. Smörbulten (Ekängens skola) att ersättas av en ny byggnad med kapacitet för en treparallellig F-6-organisation. Den byggnationen avser även att ersätta de tillfälliga paviljonger som idag finns uppställda vid skolan. Samtidigt behöver även det långsiktiga behovet för åk 7-9 säkerställas. Åtgärder behöver även vidtas utanför området, i Sjöängens skola.

För att tillgodose behov av idrottslokaler för både Johan Skytteskolan och Långbrodalsskolan pågår utredning av en ny idrottsbyggnad inom kv. Akvariet 8, intill den befintliga idrottsbyggnaden. Uppförandet förutsätter att stadsdelsnämndens förskolepaviljonger på platsen avvecklas. Stadsdelsnämnden övertar därför lokalen Viveln under våren 2017 då byggnation av den nya idrottsbyggnaden beräknas kunna påbörjas.

Utbyggnad av Herrängens skola beräknas vara klar till hösten 2017, likaså utbyggnaden av Långbrodalsskolan.

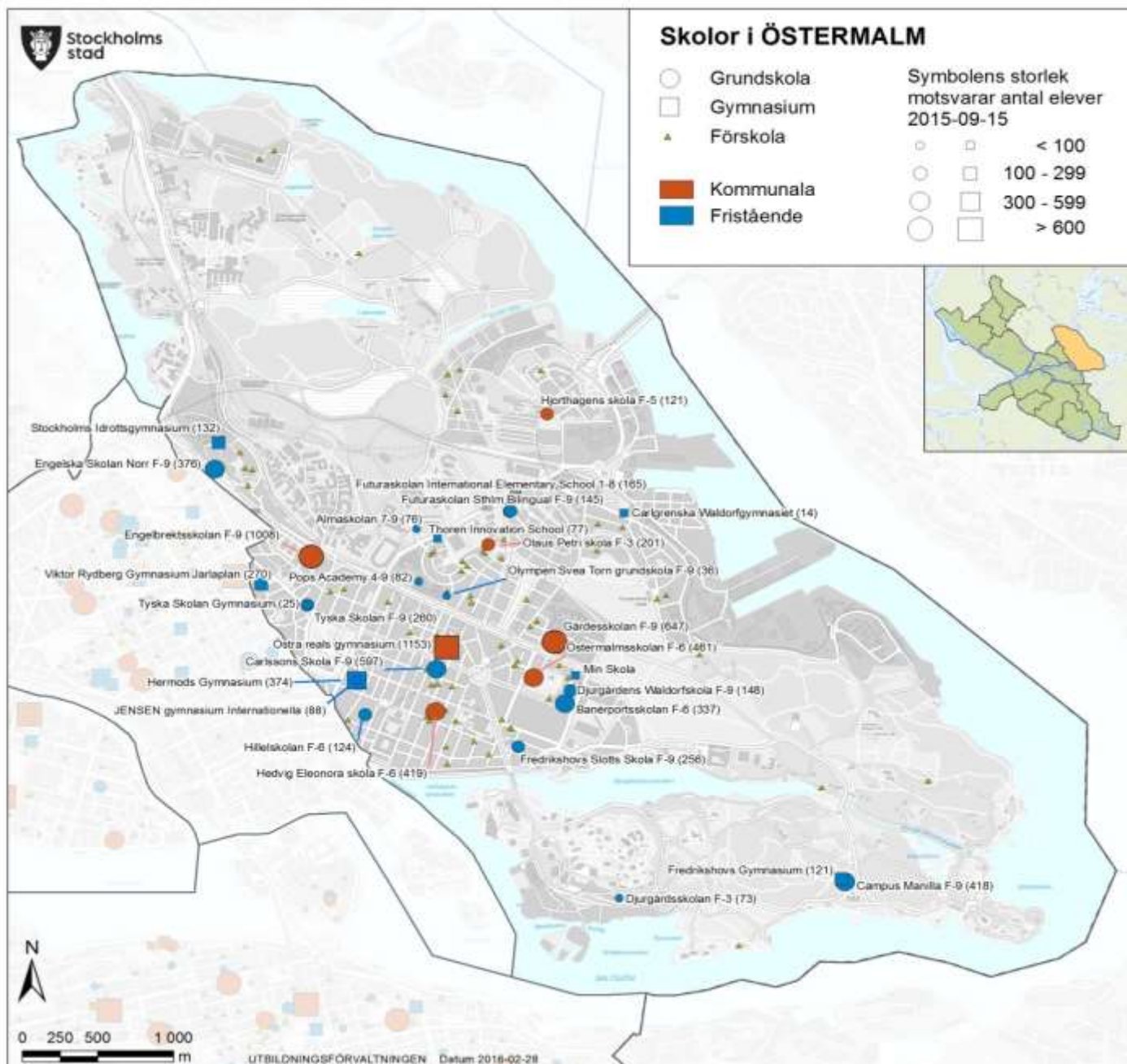
Solberga och Sjöängen

För Sjöängens skola visar elevprognosen att det kan uppstå brist på kapacitet under planeringsperioden, varför kapacitetshöjande åtgärder bör genomföras på skolan. Solbergaskolan kommer att härbärgera Kämpetorpsskolans elever tills Kämpetorp är inflyttningsklar igen efter utbyggnaden.

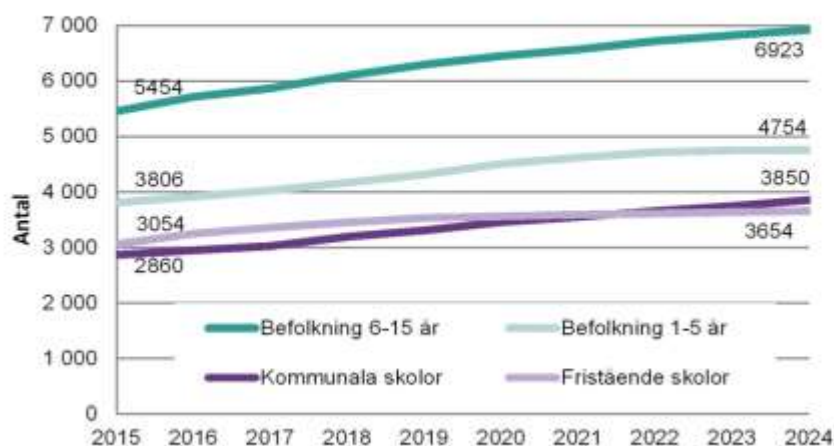
Kämpetorp

Förvaltningens fortsatta arbete med projektet på Kämpetorpsskolan har visat att det inte är möjligt att följa den ursprungliga tidplanen och skolan beräknas nu stå klar i slutet av planeringsperioden. Detta förutsatt att detaljplanen följer tidplan och inte heller försenas ytterligare genom överklaganden.

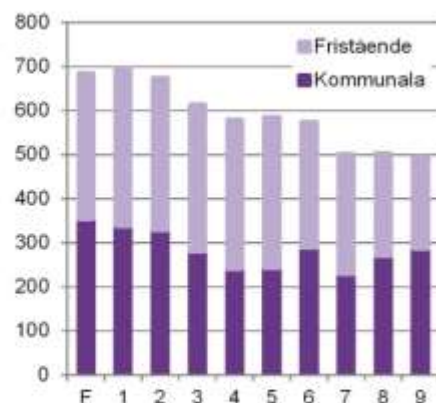
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.

Befolknings- och elevantalsprognoser 2015-2024 för Östermalm.
Prognosen för fristående skolor avser endast elever folkbokförda i Stockholm

Elevantal 2015 per årskurs och regi

Figur 35: Faktablad för Östermalm

Östermalm

Behovsanalys

Östermalms befolkning i åldrarna 6-15 förväntas öka med cirka 1 700 till år 2024. Motsvarande ökning under planeringsperioden 2017-2019 är cirka 600. Relativt sett kommer antal barn i Östermalm att öka kraftigt, med 33 % till 2024. Ökningen av barn är oförändrad jämfört med föregående års prognos på stadsdelsnämndsområdesnivån, men är ett resultat av intern obalans. Befolkningen i Hjorthagen och Gärdet förväntas att öka kraftigare än i förra årets prognos medan de sydvästra delarna i området kommer att ha långsammare ökning och även ha en minskning av barn i vissa kvarter.

Totalt bedöms cirka 8 500 lägenheter färdigställas till 2024 och det förklarar för sin del befolkningsökningen kring Norra Djurgårdsstaden tillsammans med de intilliggande områdena Hjorthagen och Gärdet.

Elevprognosen för Östermalm visar på en ökning om cirka 1 600 elever (27 %) F-9 under prognosperioden. Motsvarande ökning för planeringsperioden 2017-2019 är cirka 500.

Östermalm har en stor andel elever i fristående skola. Enbart 48 % av eleverna boende i Östermalm går i kommunal skola mot stadens snitt på 74 %. Under prognosperioden förväntas andelen elever i fristående skolor minska i Östermalm. Detta beror mest på kapacitetsökningar i form av utbyggnation av Hjorthagens skola, samt Bobergsskolan som ska byggas i Norra Djurgårdsstaden.

Cirka 80 % av de boende på Östermalm går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde. Totalt pendlar cirka 1 000 elever till annat stadsdelsnämndsområde, varav cirka 700 till Norrmalm.

Cirka 31 % (1 800) av eleverna i skolorna på Östermalm kommer från annat stadsdelsnämndsområde. Främst sker inpendling från Norrmalm, nästan 40 %. I övrigt är inpendlingen stor från Södermalm, Kungsholmen och Hägersten-Liljeholmen.

Lokalresurser

Den kommunala grundskolans kapacitet uppgår enligt kapacitetsöverenskommelser mellan skolledning, grundskoleavdelning och lokalenhet till 3 473 elevplatser. Det är 223 platser fler än tidigare bedömd kapacitet. Det kommer att ske förändringar i lokal-tillgångarna för de kommunala skolorna under prognosperioden. Hjorthagens skola får paviljonger, etapp ett höstterminen 2016 och

etapp två höstterminen 2018. Eventuellt kommer ytterligare en etapp att byggas. En ny skola, Bobergsskolan, i Gasverksområdet kommer att vara klar i slutet av planeringsperioden 2019/2020.

Lokalresurserna redovisas i bilaga 5.1.

Förändringar i lokalbeståndet

Hjorthagen

I samband med bostadsbyggnationer i Norra Djurgårdsstaden planeras en ny skola i Hjorthagen med kapacitet för upp till 900 elever från år 2019. Verksamhetsstart planeras till hösten 2019. Skolan kommer initialt även att inrymma förskola. Detaljplanen där skolan ingår, Hjorthagen Västra, har vunnit laga kraft. Detaljplanen för den idrottshall som ska försörja skolan med idrottskapacitet har dock inte vunnit laga kraft än. Initialt kommer det finnas förskola i skolan som efterhand trappas av.

En tillfällig paviljonguppställning vid Hjorthagens skola kommer att komplettera kapaciteten i Hjorthagen fram tills den nya skolan står klar. Paviljongen ska inrymma tre-fem klasser.

Nästa delområde som bebyggs inom Norra Djurgårdsstaden är del av Södra Värtan/Valparaiso där inflyttning kan komma att ske i slutet av prognosperioden. En ytterligare skola planeras först senare, i området Frihamnen/Loudden, vilket innebär att viss etablering kan behöva ske i Södra Värtans närområde. Det finns även andra områden som skulle kunna vara intressanta för skoletablering men längre fram i tiden.

Östermalm

Köksprojekt planeras vid Hedvig Eleonora skola 2017-2018 och på Östermalmsskolan 2018-2019.

Gårdesskolan kan komma att utredas för att undersöka om det går att utöka kapaciteten inom befintlig fastighet.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 5.2.